

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 102. — Hirdetések díjazás szerint.

Feloldó szerkesztő:

Bánkovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétfént és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszerű évre 10 korona, félre 5 korona, Negyedévre 2 korona 60 fill. — Egyszeri ára 10 fill.

A mi falbumunk.

lhunyt, hősi halált halt dicső véreink halottak napján nem találók méltóbbat s sorokra nálatok. Babért, borostyánt, pálmát s minden más öröközletet a ti emléktekre szedek ma össze. A megemlékezés, a koszorúk elhelyezésének napját üljük. Égő mécsesek fényével, rideg sírhantok rögei alatt keresgéljük ma a holtak emlékét. A titekről sem szabad megfeledkezünk. Érzem, tartozunk ezzel nektek. Nemes ifjú, férfi életetek, amelyben anyai remény összpontosult s anyai szeretetnek, búszkéségnek tárgya volt, hoztátok áldozatul értünk kötelességteljesítésetek örökre beszédes érveit. S e sorokban eddig mindig az érdem, a kötelességteljesítés dicsőítése hangzott. Ma a ti napotok van. Emlégetünk titeket. Érdemet szerzettetek erre. Ami győzelmű mámorunk, végső diadala valószínűleg, ellenségeink győzalata, támadásai szégyene, gonoszterveik bankrojtja, — mind, mind a ti érdemeket. Minden örömnök véretek árú boldogító tulajdonunk, minden felemünk s aggodalmunk megszűnése, előszlási hősi halálatok eredménye. Ti voltatok a váltásdjárt értünk, itthonlövőkért, még mi a mindennapi élet zenitjén jártunk. Minden szenvedések és nélkülözések, betegségek és halálotok mi-értünk volt. Nem is tudom előggé részletezni érdemeiteket. Be kell látnom, hogy hálám kifejezése, erőltet iránlatok, mikor rólatok írok. Érzem, hogy gyöngye minden szó, kevés minden dicséret, ha az rólatok méltótól szól, mert ti a szavaknál többet tettetek. Nem állítok meg itt hanem tovább

mentetek a cselekedet fenséges netovábbjág — a halálig, — amelyen túl az ember már nem mehet, mert megszünt gondolta, kiadul akaratja. De mégis szólnok rólatok. Kötelességteljesítésetek nekünk is kötelességet kell teljesítenünk. El kell ismerünk, hogy életek epilogusa valóban hősi, csakugyan csodás. Szólannok kell róla, hogy amit turtetek, amit megvalósítottatok, azt teljesen öszellen. Nem fiktív jelszavak voltak irányítótok, hanem tartalmas örök idősők, amelyeket az idők keze össze nem törhet. S a hogy munkátokat végeztek, azt a képzőberő minden lüktetésével és kifejezésével sem tudjuk visszaadni. Nagyok voltatok, szavainkkal sem érünk fel hozzátok s érdemeitökhez. Mindaz, amit monduk rólatok, lelki nagyságotoknak csak sejtető konturvonala. A valót, az igazat úgy éreztünk át rólatok, ha miudent elszuevnednk s végig cselekedtünk, amit ti elszuevnedtetek s végigcselekedtetek. De nem próbáljuk-e meg a természetöltöttit is személtetvő s érkekelhetővé tenni? Emberei törekvésünk határitan. Ezért kíséreljük meg a ti nagyságotokat is kifejezni. S ha nagyon sejtelmes palettánk színe nem elég éles, határozott a kép rólatok, bossássa még hősi szemelletek. Halálotok iradatlan magása emelt főlének titeket, a hová állg tudunk feltekinteni. A harcok küzdelmében a fáradság ölmőnsíját ti nem éreztétek, csak mindig a kötelesség vitt benneteket előbbre — a halálig. Ezért szárnyaló dallamunk, ünnepi pathosunk mind kevés érdemeitökhez; kelendő esokorra kötni nem tudjuk azok méltóságát, mert körülöttünk mindig ott esengnek mulandóságunk melancolikus akkordjai, titeket pedig halhatatlan hőskövé avatott halálotok. (dr. I. J.)

Halottak napján.

Elhervadt a virág, elszállt illata. Ősz; eső jött rá, dér lepte el, elfonnyadt.

Szomoru szél sivit a tarló felett, hangos varju sereg rekedt hangja zavarja osupán a szürke, méla osendet; Kár! Kár!

Az elsárgult lombok búsan hullajták le utolsó leveleiket, a hangos madárdal elölt, néma, ijjesztő esend ütött tanýát az erdők hangos surájében, honnét még a favágók kopogása sem hallik s ahol csak néhány főlének vad vonul meg ijedten elrejtőző vérszomjas üldözői, a vadászok elől.

A nyáj kolompja is oly mélabusan hallik a völgyből, hol dideregre huza össze magát a jóság és a nedves, a hideg, a mindent áthatóan sívító szél elől.

A kódos esti szürkületbe fájdalmasan zokog belé a falu kis harangja, imára érte a még hívőket, kik a hidegtől meggémberedett tagokkal fáradtan térnek üres, rideggé vált otthonukba.

Óh mi másként hangzott a kis harang, mi másként osengett a fűlekbe régen és most!

Mi más érzelmeket keltett az egyszerű lelkekben akkor — akkor és ma!

A zürke kőd, a sívító szél, a szomoru

Orosz népszokások.

III.

A menyegző előestéjén a völgeny és atya házukban egybejött rokonságból néhányat kiválasztanak bizonyos hivatal betöltésére. Így szükség van koronartatókra, a kik a fiatal pár által a templomban viselődik koronát fejük fölött tartják a pap bizonyos imádságai alkalománál; külön megbiznak segedéket, a kik a völgenyt karjainál tartják, miközben ősi szokás szerint rókón elölt a földig meghajlik; választanak még külön bájrokat, a kik a fejedelmi pár kíséretét alkotják s különösebb segítségére vannak a szertartások közben.

Az egybekelés napján a sok szertartás a völgeny megáldásával kezdődik ősi házában szemjeli előtt megbizott rókónak ünneplőyes beszéde alkalomával, áldást adnak rá szülei, keresztaszülei s egybegyűlt rókónai. A keresztanyja sörbe mártott fűszérel osztja áldását s végül meg is fűszeli őt. Ugyanez történik e közben a menyasszony házában is, miközben a jelenlevők néhány kopeket szokták ajándékozni.

Azután sok helyen felkerelkedik a völgeny és rókonsága s a templomba megy, a hol a menyasszonyt is kíséretét megvárja. Másutt azonban még külön búcsubéd következik miútkét húzál, a melynél a

fiatal pár nem vesz részt, hanem mindegyik a maga vendégit biztatja, hogy lojgnak hozzá az etkezéshez s minél gyakrabban igyanak az eléjük tett edes pálinkából, sörből vagy borból. A lakodalmasmenet mindket házból külön indul a templomba, vagy pedig a völgeny rókonságával előbb menyasszonyához megy. Mikor értesül, hogy a menet már közeledik, hangos jayveszékélésbe és sírásba fog, a melyben az asszonyok, élén anyjával és legjobb barátjával, hivattaszertuen segedeknek. A vendégek itt közös etkezésre ismet az asztalokhoz ülnek, majd a szülők a most már egybetartozó párt megáldják s a menet a templomba indul, a melynek élén a völgeny keresztanyja s a menyasszony keresztanyja halad a szentképekkel, s így érkeznek végül a templomba a pap elé. A fiatal pár két kendőt ad ajándékba a papnak, ki az egyik kendőt a földre teríti s erre áll az oltár elé a pár, a másikkal karjaikat öszsátok. — Azután megkoronázza őket, illetőleg mivel a templom koronái a fiatalok fejébe miatt feladni nem lehet, az említett koronartatók a fiatalok fejé fölért tartják a további ceremónia alatt, a mi nem csakely megérteletésbe kerül. A pap egy pohárba bort önt, magáldja s a párnak nyújtja, a kik isznak belőle; azután a stőlójával is öszsátok kezüket s háromszor az imámszóval köré vezet, mintegy jlevezén azszal, hogy most újabb élet kezdődik számukra. Ezután a koronákat leteszik s a fiatal férj, majd utána felesége is,

háromszor megcsókolja az evangéliumot s háromszor mélyen meghajlik, míg homlokával a földet nem érinti. A pap most üdvözli őket, majd hosszú, boldog életért imádkozik s felszólítja, hogy új frigyüket Isten jelenlétében egy esókkal megpecsételjék s azszal a szertartás be is fejeződik.

A templom előcsarnokában gyorsan átöltöztetik a fiatal asszonyt rókónai, a haját kétoldalt befonják és aranyszálakkal a fejhez erősítik, azután főkötővel vagy kendővel a haját teljesen eltakarják, miközben a menyasszony ismét sír, de a templomból kilepve, azt a kendőt, a melyet könnyeit felszárítottá, eldobja magától, jelezvén, hogy minden bánatnak vége van s most már öröm következik számára új életében.

Ezután következik a lakoma, a melyet rókónai a völgeny szülei házában tartatnak meg, a hol belépéskor az anya üdvözli a fiatal párt s bevezeti egy hátsó szobába, a hol a fiatal asszonyt háromszor a mosóteknő körül vezetik, hogy ügyes és szorgalmas legyen, azután így fogyasztja el a fiatal párt azt a szerény ételt, a mi nekik feltálatk. Ez az első etkezés közös asztaluknál, utána bemennek a társasághoz, a hová a fiatal asszony menyasszonyi fátylában lép be, melyet férje egyik rokona kezével vagy osztorvégél villára vet vissza, mire anyósa komlót és árpát hint fejére. Itt is dalolással kezdődik a mulatság, de már nem leányok, hanem asszonyok énekelnek, akik a fiatalokat mintegy társasá-

fűz suttogása s a falú kis ércnyelvének zokogása mennyi fájó érzést, mennyi bánatot, keserűséget, mennyi mély gondolatot kelt a meggyötört lelkekben, az itthon maradt, árvák özvegyek kesergő szívében!

Le — le a szívek mélyéig hat fájdalom zokogása, felzaklatja a fájó lelkeket s elszáll a sóhaj, a fohász messze — messze a harcterekre s a harcterek körül nyugvó hősök beroskadt, jeltelen sirjaihoz.

Kérő, könyörgő fohász kél az ajkakraól fel a leghatalmasabb trónusához s a könnyáztatta szemekből pataként foly a fájdalom, a bánat, — a legnemesebb érzés drága gyöngyge.

Hisz az egykor meleg, kis falusi kunyhó üres immár, nincs ami felmelegitse, nincs aki édes öleléssel felszárítsa a bánat keserű könnyeit, a dolgos apa ott — messze — messze nyugszik, a mosoly örökre elhalt hervadt ajkán.

A felszaporodott árvásokká ámulva nézik, ők mindezt még nem értik s jó, hogy nem értik. Az egyszerű szoba falán függő feszületről némán mered le a szenvedő Krisztus képe, mintha félve, biztatón szólna: Jor hozzám, bízzál bennem.

S a kesergő lassan elcsendesedik, a könyvek árja megszűnik s a kétségbeeséstől meggyötört, elhagyott szív megnyílván, csendes imába merülve lel lelki vigasztalást. Majd elszáll messze — messze, leborul a frissen hantolt sírokra, melyeken a gyertyák lángjai helyett az otthoniak szerető megemlézése lobog.

Elhagyott sírok, jeltelen halmok, itthon maradt özvegyek, árvák, hősi halált halt övei,

csendes lakói, ott az idegen földben is nyugodjatok békében, legyen siri álmatok csendes, édes, boldog, zavartalan, s nyugodt.

Ti pedig, kik itt jártok, kikért mérhetlen szenvedést s gyötrelmeket elviselve az ott nyugvók véréket ontották, áldozatok fel minden lehető azokért, kiknek mindenük ott nyugszik a véráztatta csatamezőkön. S ha majdan elül a harci zaj s a vadördű lecsendesedik.

Zarándoklatok el majdan sirjaitokhoz, merítsetek erőt, tüzet, lángoló hazaszeretetet példáitokból, gyujtsátok fel újra — meg újra az emlékezés fényét, hintsetek virágot a nyugvók sirjaira s ha új tavaszon ama tájakon járva vérvörös virágokat letek, jusson eszetekbe, hogy azok hazaszeretettől lángoló vére festette a virágokat vörösszínűvé. Boruljatok le, poraikra, mondjatok egy imát értők s diós tetteiket regéjétek el gyermekeiteknek, hogy a magyar nevet megbecsüljék az elesettek emlékét soha ne feledjék kiknek véréből fakad majdan a szabadabbban fejlődő boldog magyar haza felvirágozása s annak reájuk áradó minden áldása.

Ti pedig, elesett hősök, nyugodjatok békében, harcban meggyötört lelkeitek álmodjék, szépeket s nyerte el örök jutalmat ott fen az egekben.

Banekovich János.

H I R E K .

Halottak emléke.

A szokásos évi kegyelettel áldozott az elhunyt tanárok emlékének a főgimnázium ifjusága amely a tanári kar vezetése alatt hét óra délután 3 órakor tiszteletül vonult ki a paristák sírboltjához, ahol a főgimnáziumnak több szép gyászzenekét adott elő, ezek között Bors Lajos hatáson szavalt, Huctlan-háson Lajos pedig emlékezésedet olvasott fel. A nagy sár miatt a hősök sírjához nem lehetvén az ifjuság, az ő emlékeztetőnek is itt áldozott két ének előadásával s az elhunyt hősök lelki nyugalmáért végzett imával. A hősök sírjánál tervezett szép ünnepet az alkalmatlan idő zavarta meg. Így néhány darabot a katonaszemerk előadva a szépen díszített sírkönel tervezett ünnepség elmaradt.

Az úri tolvaj.

A vasuti restauratio másodosztályú éttermében történt pénteken este, hogy egy úri formájú ember is helyet foglalt a vendégek között. Rendelt halat vadat, mi jó falat, s bőséges lakomája után nem szerény egy-két deci borral, spriceerrel, vagy talán egy korsó sörrel elégedett meg, hanem nagy úri módon e drága világban Villányit, Tokajit, Budaesonyit s tudom is én mi másféle csemegé borokat tott. Rendelt. S hogy a kiszolgáló pincérnek ne kelljen nagyon messziről asztalához hordani a jó nedű flaskaít, közelbe húzódott a boros etagehoz S azután már meg is kímélte a pincért a kiszolgálás kellemetlenségétől s omaga nyult a flaskaít sorjába. De azután egy kis hiba történt. Fizetésre került a

sor s ekkor csak egy palackborról akart elszámlolni a resti főúrának Tévy, csak egy üveg állott üresen előtte. A többi leemelt üveg elegánsul bõ télikabátjának különböző kaliberű zsebeibe vándorolt Fízetvén számláját, úgy ahogy — kifőlé indult. Ekkor azonban a már boszus főpincér eléje állt, s pardon! — szólván feléje, zsebeibe nyúlt s onnan nyert esemegeborral telt üveget szedett elő. Vendégünk nem jött zavarba, úgy látszik, már máskor is megesett vele ilyenféle eset — nyugodtan nézte a büvészező főpincért, aki az 5 üres zsebeiből annyi üveget elővárasztolt. S mert eszengettke Pragerhof felé, köszönsen nélkül ment a kijárat felé — a vonatba, jobb reményre nézve további kalandja elé ha már Nagykanizsán nem sikerült egy pár üveg lütelábort uti társul beszerzeni. Az udvarias főpincér nem üldözte tovább az úri tolvajt s megelégedett azzal, hogy a jogtalanul eltrévirált palackokat helyőkre visszarakhatta.

Városok feljajdulása.

Az egész világ egy falu — a magyar vidéki városok is azok. Mindenütt egyformán drágul a tojás a vaj, a zsír, a hus, a baromfi, a zöldség. A faluból bejövõ kofák és termelők gögje, amellyel nem ismernek urat az ő ár-óroló hatalmuk fölött. Mindenütt egyformán hangzik a városok szabott fizetéséből, vagy szük munkabérből élő népe felé: ha nem akarunk ennyit fizetni, hát haljanak éhen! A Hernád, a Sajó, a Tisza vagy a Principális kanális partján egészen úgy megy mint a Maros mentén. Az egyik városban talán kolónb a polgármester, mint a másikban, az egyikben keményebb öklü a főkapitány, mint amannál: de a mai árdragító törekvésekkel szemben nem tud elég okos lenni a polgármesteri zsemlélítés és nem tud elég erélyt alkalmazni a főkapitányi hatalom.

Nincs semmi csodálni való rajta, hogy azon a tanácskozáson, amelyet öt törvényhatóság kiküldöttéi tartottak Kassán, a panaszok egybehalmozásán, a feljajdulások visszhangján kívül egyeből is történt. Hi szez Kassa, Eperjes, Igló, Sátoraljaihely, ha akarna se tudna olyan zárt egységet teremteni, amelyben belől azárakat becsületes dívóra állítani nem áll módjában s ha közösen alacsony maximális árakat állapítanak meg, azzal a négy város ép úgy jár, mint ahogy eddig az egyes jart: az elismelésig nuncsok az egyik várost kerüli el, hanem mind a négyet s megy Debrecenbe, Győrbe, sőt a fővárosba és Ausztriába, ilyenformán még az összes városok összefogódzása se változtatna az állapotban. Nagyobb ur ma egy rizsbak; vagy egy sertéskepc, mint Magyarország valamennyi szabad királyi városa.

Mindazonáltal helyeselhető az örtekezletnek az a határozata, amely az összes városok egybehívását sürgeti. A városok állásfoglalása, demonstrációja nem egy alkalommal fejezte ki az ország városi közeposztályának, tehát a nemzeti értelmiség egyik leghasznosabb, legdolgosabb részének óhajait és követeléseit. A vidéki városok képviselőinek összejövetele a komoly, energikus tiltakozás hangján fejezze ki a polgárság novéban, hogy ez nem lehet tovább. Ha az országban a lakosság egy része a másik rovására gyarapszik, ha az egyik pénzébőlvesen fulad, mialatt a másik a legszükségesebb énevalókat se tudja megszerezni, ha lehetővé válik, hogy a leg-

gukba fogadják. Csak ritkán lehet bús nóttákat hallani a nemesszonyok fájdalomról, hanem annál több vigaszt s nyomsókára egyszerű zene mellett vig táncra perdül a fiatal pár, majd utánuk az egybegyült vendégek is.

A lakmározásnál a fiatal pár már nem eszik, hanem vendégeiket kinálják étellel és pálinkával; némelyik vidéken szokásban van, hogy azt, a ki pálinkájukból iszik, mindannyiszor megcsókolják, valahányszor a poharat letette. Utána két rokon élvezeti a fiatal párt a számára előkészített kis szobába, a hol ismét eznek keveset s utána a fiatal asszony férje eszmáját buza le, annak jeléül, hogy férjét urának elismeri. Reggelfele a vendégek a kis szoba előtt egybegyűlnek s itt lármaival, zenével és énekekkel arra kényszerítik a megzavart fiatalokat, hogy előttük megjelenjenek, hogy üdvözölhessék őket. — Ezzel az egész ünnepélyes egybekelés véget is ért, de igen sok időnek meg másnap is egyéni maradnak a vendégek s ilyenkor setakozászással kezdik a napot s evéssel-ivással folytatják s a sok kínlatgás következtében rendszeren igen szánalmas állapotba fejezik be, a harmadik napon a fiatalok végül új otthonukba mennek s komoly, életfontartó munkához fognak, de enekelőtte gondoskodniuk kell a szentképek ellihyezéséről, a melyek előtt hosszú imával kezdik meg az új életet.

Dr. Schiff Péter.

(Folyt. köv.)

primitív spekulációval, a közlekedés összevisszálásával, visszatartásával vagy csak máriól-holnapra való tovább adásával milliókat keresnek s a drágaságot a végfelhasználóhoz fokozhatják: ez az egyensúly olyan megbillenésére vezethet, amely a legkomolyabb következményekkel jesszt bennünket.

— Pfeiffer Elek tanár előléptetése. Pfeiffer Elekot, főgimnáziumunk VIII. osztályát a Vallás és Közközi. Miniszter a XIII. fizetési osztályba nevezte ki június havára visszamenőleg. Pfeiffer tanár előléptetésének igaz szívűből örvendő városunk társadalma, mert a kiváló rajztanárnak nagy érdeme van abban, hogy városunkban a festőművészet oly általános elterjedtségű örvendő. Pfeiffer tanár tollából lapunk hasábjain is kiváló cikkeket írt, amelyekkel a művelés fejlesztését fokozta a lakosság-berendezésben.

— Mozgalom a "hadisegélyek" felelősségéről: Az a túrheletlen élelmiszer-üzem, amely napról-napra lékvesztetten garázdálkodik, legjobban sújtja azon családokat, amelyeknél a családító hadbavonult. A hadbavonultak feleségei és nyolc éven feletti gyermekei fejenként átlag napi 70 fillér, nyolc éven aluli gyermekei pedig 35 fillér állami segélyt kapnak akkor, amikor a hus, zsír kilója 7 kor. felé jár s tejet, tojást és más legzsinkezesebb élelmiszert pedig drága pénzre sem lehet kapni, mivel azokat elvonnja, visszatartja a piacotól az élelmiszer-üzem, a spekuláció. A hadbavonultak hozzátartozói eddig kétkézi munkájukkal szerették meg a mindennapi bevitel-felajutjuk. A mezői és más egyéb munka azonban az őz végével megszűnt s kűzöbön van a föld, amely a kintásokat csak fokozza. Erre való tekintettel Dobrovics Mihály v. orsz. képviselő, a nagykanizsai Jóléti Iroda humánusán érző vezetője, fölterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez, amennyiben kéri, hogy a hadbavonultak családtagjainak segélyösszeget lakbérjárandóság címűn haladéktalanul emelje föl. — Kétség sem férhet hozzá, hogy a pénzügyminiszteresség teljesíteni fogja a kérést, mert a kormányának is az az intenciója, hogy a hadbavonultak hozzátartozóit a szükséghez mérten kell segélyezni.

— Esküdtársak tárgyalása. Varga József rigyáci lakos bünygyében — az esküdtársak tárgyalás szerdán délelőtt lesz a törvényszéken.

— Veszedelem a kőbor kutak miatt. A múlt hét végén a kőbor kutak közül egyik ismét megharapott egy kis diákot. Most megint csak a tényt konstatáljuk, de egyuttal szavunkat a rendőrség és bünyös mulasztása ellen ismét felemeljük, hogy a kőbor kutak ügyét nem rendezzi. Maholnap minden lépésűn veszedelmes, mert minduntalan gazdáltnak s csavargó kutyákkal találkoznak a városban. Nincs biztonságban seholsem az ember s ugyan csak kell kerülgetni a sáros utcákra a járdákra, ténfergő kőbor ebeket, ha nem akarunk velük összeütközni. Hogy mily veszedelmes rajjuk és szomorú tényben, alig tudjuk elmondani De a naponta megismétlődő kutyaharapások mégis csak kiabáló esetek, amelyek rendhagyólagosunknak intézkedését teszik szükségessé ezzel a veszedelemmel szemben. Tessék már egyszer rendezni a kutak ügyét a minden gazdáltnak állatot kiiktatni a város területéről.

— A varmegyei egészségügyi állapota. — Arvay Lajos varmegyei alispánunk a törvényhatósági közgyűlés előtt tett jelentése szerint ez év 2-ik negyedében fertőző betegségekben 1154 betegedett meg; meghalt közülök 81 egyrőn. A legtöbb beteg-

ség kanyaróra (498) s vörhenyre (223), hasibegymázra (158) s hólyagos himlőre (116) esett. Érdekes, hogy a betegök között 150 katonára volt. Trachomában ez év első felében ápolás alá került 174 egyrőn. Orvosandóri boncolás 2, külső hullaszemle 57 esetben teljesítetett. Súlyos testi sértesnek 25 esete jelentetett be. Öngyilkosságot 14 egyrőn követett el. Véletlen szerencsétlenségűl bekövetkezett halálának 24 egyrőn esett áldozatul. Szerencsétlenségűl szülésnek 8 esetben volt orvos beavatkozására szükség. Elmeokornak 13 esete kezezte hivatalos beavatkozás tárgyát. Veszett ebarás következtében 1 egyrőn szállították a budapesti Pasteur-intézetbe. Két évvel fiatalabb gyermek gyógytatása 82 esetben lett elmulasztva.

— Gyászmisze. A Nagykanizsai Emberbarát Temetkezési Egyesület értesíti t. tagjait, hogy halottainak lelki ártóért a felső templomban a hó 4-űn (csütörtökön) reggel 8 órákor kezdődő gyászmisét mondat.

— Keresztöntelés Hídvégen. Lélek-emelő, kegyeltes ünnepség folyt le vasárnap délután Lendvahídvég községben. Nehai Gazdag Pál hídvégeli lakos tavaly a halálos agyán meghagyta, hogy örökösök a 5 havatekéből a világháború emlékére egy kökeresztet emeljenek a községben. A kökeresztet a minap állították fel a hídvégi iskola mellett; rajta ezen örökemlékő szavak állanak: „Az 1914—15. évi világháború emlékére.” A díszes emlékeresztet vasárnap délután szentelte be Strausz Flórián alsó-lendvai esperesplébános. A lelkelemelőn áhítatos aktíonon résztvett a község és a környéknek a lakossága majdnem teljes számmal.

A délzalai takarékpénztár igazgatósa: A délzalai takarékpénztárral egyesült Önségügyi Szövetkezet 1910—1915. évtársulata a folyó év végével végleg lezámolt s az alapszabályok értelmében 1916. évben új évtársulat lép életbe. Mirel a t. körsőség oly hozzáadással értesítetett, miszerint az újonnan nyitandó 1916-1921 évtársulati üzletrészekre, melyekre a befizetés hatfőn eszközözendők, az előjegyzések már november hó 1. éntől kezdve a szövetkezet helyiségében elfogadtatnak. Hoírás-és könyvecske-díj nem fizetendő. Kölesönök kézirólagra, jelzőlagra és kezesrege mörsekkelt kamatláb mellett nyujtának.

— Elhalasztott befizetések. A nagykanizsai takarékpénztár által alapított Önségügyi Szövetkezetnek a november hó 1. ére (hútfőre) eső befizetések az ünnepe miatt november hó 6-én, azaz pénteken d. e. tartatnak meg.

A Délzalai Takarékpénztárral Egyesült Önségügyi Szövetkezetnek a november hó 1. ére eső befizetések az ünnepe miatt 6-én vagyis pénteken délelőtt eszközölhetők.

— Akiknek mindent szabad. A piac faúrosokról, azokról a gatyás, kérges kezű s odvas lelkű uszorosokról szólunk, kik hallatlan árákon adják el rozszant taligájukon bevontatott rothadt fájukat.

Egy kiskanizsai parasztól kérdeztem, hogy arujja alig 1 köbméter fáját? Ugy foghgyéről odavágta: 32 korona s háta fordított.

Szóval 4 köbméter lenne 128 korona. — S nették. Akalít bolond a horogra, ki e gaz uszorsáknak felült. Vajjon mit érdemel egyik is, másik is?

S vajjon a hatóságoknak nem áll jogában az ilyen visszaéléseket megtorolni? Nem hiszünk.

A NÉPTAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN
mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket a 6%-os III. hadikölcsönre eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljaira 10% készpénz felzetése ellenében, 90% kölcsön ad az intézet bárkinek 1—2 évi időtartamra 6% kamattal.

— Supilőkörözése. Supilő Ferencet, nem is oly régen a horvát politika vezető tagját, körözik még pedig hazaárulás büntetése miatt. A fűmei hatóság foglalta „Novi>List” lapjának kauzióját. Ez az utolsó felvonása annak a drámának, melynek főszereplője Franjő Supilő volt, akinek nagy része volt abban, hogy a Magyar és horvát nemzet között szakadás állott be. Supilő most ellenségeink táborában van többet magával, de hazaárulás csak önmagának ártott.

— Arcképes igazolványok érvényesítése. Főláru jegy váltására jogosító arcképes igazolványok érvényének meghosszabbítását és újak kiállítását a szombathelyi üzletvezetőség a zalavármegyei igényjogosultak részére december hó folyamán eszközöli.

— Borzalmas szerencsétlenség történt mindenszentek reggelén a miháldi malomban. U. i. özv. Lamm-nének egyetlen leánya segéd hiányában a malomban foglalkozott. Egy szerencsétlen pillanatban a malom kerekai oda kapták a leány ruháját s a leányt darabokra szabdalták. A segélykiáltásra édesanyja segítségére rohant s a gép neki is felkeztét azonnal lekapta, bár azonnal ápolás alá vették, mindazonáltal élethelemaradásához kevés a remény.

— Megint a „Magyar Király”. Gyilkos honvéd. Mindenszentek estején, miut szokás szerint minden ünnepe hangos muzsikaszó s tánc folyt a „Magyar Király” híres veredők tanyán. A dézslánderekek is felvonáltak a „mosogatók után, hogy a katonák bácsikkal lejtessenek egy ugrást. Hogy, hogy nem egy néhány honvéd összekapott a Megla József közülök a leghevesebb vités egyik társát leszerzte, ki azonnal szörnyet halt. A gyilkos bátoraságot veszítve kerekét oldott, azonban mihamar harokra került, amikor elfogja venni bizonyára méltó büntetését.

„BERLIN” nagymozgó színházban ma kedden és holnap szerdán nagy dráma estély tartatik. Bemutatásra kerül két elsőrendű dráma, mely felülmúlja az eddig látottakat szépség és érdekesség szempontjából, ezenkívül még a remekszép kísérő műsor. Csütörtökön és pénteken ismét zeneciació és válogatott műsorok. — Szombaton és vasárnap egy igen érdekes mozi-műsor lesz bemutatva.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tóteles joga. Irta: *Lukács József*, jogtanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinnek érdekes és tanulmányos olvasmány, amely még egyszerűségi szigoruan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúremler tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szükségesség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/e. — Előfizetési ár félévre 10 kor., Mutatványszámot készségeggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők. A világháború leghűb krónikása, irásban és képen az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész harcairein történik, azt mind élénk tárja fastúli szépségben képekben. Erdékesség, művészi nivóval és előkelő zilés jellemzi Horvát Forrás hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében.

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készíttetnek

Ifj. Wajdits József

könyvnyomdájában.

ROVÁS

című rovatot olvassa el napenként a Budapesten megjelenő

AZ UJSÁG

politikai napilapban A háborús helyzet kimerítő és szakértői magyarázata. Bő hirrovat, tájékoztató és minden tudnivalót felölelő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden ujságárútitónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest VII. Rákóczi ut 54. szám.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kalmán szanatóriuma- és vizgyógyintézete felhotték- és gyermekek számára, Abbáziában.

Erősítő és edző hizláló-kurák egész éven át. Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlöttekert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PÁPÍR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben

Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek

dús raktára.

Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomtatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 182. — Hirdetések díjazásba szerinti.

Felolvasó szerkesztő:

Bánkovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenés hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

BUGSCH RÉNYÉS és GRÉTE színtelen a Hadseregélyző emlegetett munkáinak közé tartoznak. Uri lelkük, ideális szívük egész tartalmát hozták magukkal néhány hónapra, a mi sokszor kiszáradt, szikkadt körtükbe, amely az ilyen pótlásokra igen gyakran ráeszen. A hirtelen fergeteg módjára támadt orosz invázió hozza őket közénk, ahol azután, — mert hazafias lelkük lenézi és megveti a néhez időkből a könyvelőmből téleneséget — hamarosan munka után néztek. S nem pusztán szórakozásból, időtöltésből, hanem mert erős nemzeti érzésük ösztönözte őket arra, hogy valamiképpen részt vegyenek, részt kérjenek a nemzet küzdelmének munkaköréből. Megtalálták helyüket a Hadseregélyző eredményes működési helyén, abban a munkateremben, a mely számára s sürge kezű munkásainak szorgalmából ezerszerez látát, köszönetet, de egyuttal örömet is váltott ki bátorlelkű s vítéz katonaik lelkéből. Igen, abban a sok eszezer cigarettára, karácsonyi és húsvéti csomagelkészítésében a Bugsch nővéreknek is tetemes részüket van, akik közel kilenc hónapban át voltak a Hadseregélyző igaz, szorgalmas és lelkes munkásai. E munka közben adatot gyűjtöttek a nagy jelen kincsesházából a jövőre, hogy későbbi korokat bearányozzák a munkakörükből szerzett ama édes, boldogító tudattal, hogy a válságos idők parancsolta kötelesség-halmazból ők is kiemelték a megillető részt, amelyre őket nemük, jellemük — szóval egyéniségük hívta s jogosította. Színgazdag ifjúsággal s annak valóban szép tartal-

mával néznek a jövő elé, amelyek nyugalmára s örömeire könyvelői el-lekűmeretük a Hadseregélyzőben végzett munkájukat. Munkájuk sikere meleg s tartós örömet szerzett a nemzeti ügyünk nehéz munkájának súlyosabb részét életük kockázatásával viselő lelkében, albumunk egy lapjára írta tehát nevüket, minden idők női lelkének nevelésére s tanítására.

(dr. I. J.)

Főgimnáziumunk

150 éves jubileuma.

- 1765 nov. 5 - 1915 nov. 5 -

Százötven év. Nagy husztrium ez, különösen oly téren, hol a szeretettől áthatott becsületes munkásság folyik mindenkörön. Gyermekekkori álmok, édes emlékek, hova tüntetek, merre foszladoztatok el? Mintha most is itt lennétek, mintha ma is intellektet hallanám régi — régi jó tanáraink, lent nyugvó lelkiezereink. Hám József, Berzay, Cserei, Ormandy stb. mintha most is itt járnátok, — pedig ti már rég ott nyugosztok áldásos munkátok után az édes anyaföldben. — Szerető szívetek nem dobog többé, ajkátokön elhalt a szó, mellyel oly szeretet-

tel, atyai jó szívvvel oktattatok akkoron ben-nünk.

A szerénység, a szeretet, az emberi jó-ság mintaképei voltatok, ti, kiktől tudást, erkölcsöt, önbizalmat s önbecsületet szívtunk magunkba akkoron, amikor gyermekietekünk oly fogékony volt mindenre.

A ti vezető lelketek, elődeitek, — utó-daitok, s most működő rendtársaitok sok ezer lelket vittok be a felvilágosodás, az emberi erkölcsök és tudás világába — kiktől csak szeretetet, erkölcsi nemesbűlést s megfélemezett jóindulatot vittetek sok annyian ki az élet nagy küzdő terére.

Százötven év! Hosszú idő! Három emberöltő, milyen keresztül a piarista rend szakadatlanul oktatja városunk, vármegyénk s a szomszédos megyék ifjúságát.

Ha e határkőnél megállunk s emlékünk végig száguld a multon, — felidézve mind-azt, mit utravalóul ott kaptunk, — lehetetlen, hogy meghatottság ne vegyen erőt a lelke-köz, kik atyai jószívvvel oly szerető gondos-sággal csepegtették lelkünkbe a tudás, a

Főgimnáziumunk rövid története.

I.

Kanizsa várának visszavételével Zala és Somogy-megye megszabadult a török járom hosszantartó szenvedésétől.

A lakosság a beállott békében anyagilag gyarapodni kezdett, szellemiképpen azonban mind-n a régi kerékvágásban kullogott. Az anyagi jólét azonban hamar megszűnt a tudás vágyát is s mind-inkább éreztetővé vált egy tudományos és nevelő intézet hiánya.

Báthány Lajos Magyarország akkori nádora, Nagykanizsa földesura e hiányt észrevéven, fiával Józseffel az akkori kalocsai érsekkel érintkezésbe lépett, hogy segítségével városunkban egy közép iskolát állítsa.

Akkori időben a nevelés és tanítással csak a jezsuita és piaristarend foglalkozott s mivel a piaristák szerényebbek, kevesebbel megelégedettek voltak a nem befolyásra, hanem az emberiség általános kimentésére törekedtek, Báthány József ka-

locsai érsek velők lépett érintkezésbe, 1763-ban megkezdte Tapolcsányi Gyergelyt a kegyes tanítórend akkori főnökét s megbeszélte vele a Kanizsán fel-állítandó gimnázium tervezetét és költségeit.

Az intézet ügyének anyagi oldala meglehetősen gyors megoldást nyert, annál több nehézséggel járt az engedély kieszközölése, melynek sok huza-vona után végre két év múlva meg lett mégis az eredménye, úgy, hogy 1765. nov. 5-én megnyitott a gimnázium 300 növendékkel, Csankai Jób igazgató vezetés alatt három tagból álló tanári karral Francz Bertalan Dományi Márk és János László tanárokkal.

Az ifju intézet első vezetőinek a legnagyobb nyomorúsággal kellett megküzdeniük, de akadtak nevesebb férfiak, kik segítettek a tanárok kétségbe-jött anyagi helyzetén.

A körülmények mostoha-sága azonban a tanárok munkakedvét nem csökkentette, dacára, hogy csaknem kizárólag a jól és lelkiismeretesen végzett munkának boldogító és felemelő tudata volt fáradaimuk minden jutalma.

Második évben már 478 növendéke lett az intézetnek, mely az időben fokozatosan 6 osztályúvá fejlesztették.

A tanítás délelőtt és délután is két és félórán tartott, szombat délután litánia volt.

Már az időben volt az intézetnek zene és ének-kora, a zenekart Matkovics István látta el saját költségén hangszerekkel.

1767-ben a kalocsai érsek látogatta meg az intézetet s a tapasztaltak felett legnagyobb megelé-gedésének adott kifejezést.

A Mária Terézia korában szép fejlődésnek indult gimnáziumra s a kegyes tanítórendre érzékeny csapást mért II. József császár nyelvrondelate, — amennyiben a német nyelv nem tudása s gyűlölete miatt sok család kivette a gyermekét a gimnázium-ból s a rend ifju növendékei közül is sokan bucsot vettek. Dacára, hogy az akkori első főigazgatók a legerélyesebben követelték a német nyelv tanítását, mégis akadtak tanárok, kik azt korokon megtagadták.

Sok bajt okozott az intézetnek az 1787—88-i hadjárat a törökök ellen, amennyiben városunk volt akkor a hadi és élelmiszerek lerakódó helye s ez okból a növendékek kiszorultak osztályaikból.

Az 1790-ik esztendő annál örvendesebb volt az előbbieneknél, amennyiben József császár tudva-lételeg megemléstette egy tollonással egész élet-tének csaknem minden alkotását.

szeretet s az élet utjaira szükséges készségek és érzelmek csiráit.

Hálás emlékezettel száll el lelkünk sirjaitokhoz régi jó tanáraink. S ma amikor az élet küzdelmeiben megtisztult érzelmekkel gondolkodásunk önállóvá fejlődött értelemmel munkákat értékelni tudja, — összekulesolt kezekkel mondunk köszönetet s rebegünk imát értetek, elhunyt lelki vezéreink.

Véreink gyermekeink, kik a jelenben oly boldogok lehetnek, hogy a gimnázium falai közt hallgathatók jó tanáraitok oktatását, fogadjátok szeretettel, odaadó lelekkel mindazt, mit lelketekbe becsépegtetni igyekeznek. — S ha az élet zivatarában bármilyen viszonyok közé sodorjon is a sors szele, soha ne feledjétek, hogy szigorúságuk mellett is mindenkor csak javotokért, jövődök boldogulástokért fáradoztak azok a jó tanárok, kiknek elődei a nemes munkát 150 évvel ezelőtt kezdték meg városunkban.

Amikor a határáknél öszlő fejfel magam is megállok — sorakoztatok ti is lélekben mellem, rebegjétek velem egy hó imát, kérjétek a Mindenhatót: Hintse áldását az elporladt elődökre s nyujtsa segítő malszját nektek, hogy szorgalomban törekvésben, iparkodásban méltó utódai lehessetek mindazoknak, kik a mi jó hírnévnek örvendő gimnáziumunkból kikerülve a társadalomnak hasznos polgáraivá fejlődtek.

* * *

Kedves Tanár Urak! — Ősök pedig, kik a jelenben oly sokat fáradoznak gyermekeinkért, fogadják szülői szívből jövő hálás köszönetünket azon hó óhajjalással egyetemben, hogy áldásos munkáikat kísérje az Ur kegyelme s jutalmazza inog a legméltóbban

itt s ott fent is majdan az örök élet honában méltóképen.

Banekovich János

H I R E K.

A kath. főgimnázium másfél százados jubileuma.

Már írtnak róla néhány nappal előbb. Csak úgy, rapszodikusan, amint a jelen eseményei megengedik e kitést. De nem érdemtelenül vesszük fel az elejtett fonálat. Nagy sor, hogy valamely intézet másfél száz éves multra tekintson vissza. A jelen néző pontjainál állva talán nem is sok, hogy másfél századot végigtekintsünk. Gyorsan perg az idő orsója s alig vesszük észre, hogy év évet követve siet a multba. De egy intézet ölete, története keretén belül, mégis dicse. Másfél század! — Mennyi generáció lelki életének, kialakulása pályájának kiindulása, delelője, alkonya, történeti emléke fűződik ez évek számsorához. S a nagykanizsai kath. főgimnázium nem szegény a nagy nevé növényedek sorában, akiknek szerepük már a mult történetéé. Hosszú sort írhatnánk ide ama növényedek sorából, akik köré történetünk neves eseményei fonódnak s kiknek tüneményes pályája a szilárd alapot itt nyerte. S ez az intézet jubilál. Holnap, pénteken délelőtt félkilencor Te Deumot mond, hálaülködik a másfél százados multért, annak gazdag, szép sikerű tartalmáért. Kár hogy éppen ez idő közé esett a jubileum napja. De így is e napnak a város ünnepejének kell lennie, mert a főgimnázium városunk első kulturális intézménye. Társadalmunk intézőinek tetemes része ez intézet falai közül került a nyilvános élet küzdőterére. Ez volt a talaj, amelyen nagyra nőtt ébredő lelki lehetőségnek a nevelés hatása alatt csak hálaival gondolhat e jóérett minden volt növényedek a másfél százados gimnáziumra, a melytől utralalóját nyerte. Mily szép lenne, ha e hála ünnepe már az új gimnázium

umban folyhatnék le, annak fényes argumentumát, hogy a vett jókért, hogy fizet a modern kor liberális úra.

Ének a magyar parasztról.*

*Hogy nem születtem gazdag urnak
S püspök még egy fiaim se léli,
Hanem mint én, barázdát tornak,
Nem bántja az én lelkemet.*

*De hogy magyar földet tiporjon
Kozák lova, — nem tüvöm azt,
Megleszi, hogy torkára forrjon,
A vaskaru magyar paraszt.*

*Paraszt vagyok, — kunyhóban rengell.
A bölcsöm és nem palotán,
Kezemben ásó s kasza pengell,
Nem dözsölök vig lakomáit:
Nem ismerem, mi fény, mi pompa,
Mely rám maradt vagyont apaszt,
De más nem lép kis birtokomba,
Mig élek én, — magyar paraszt.*

*Békében élek, kit sem bántva,
Tisztelet mások igazát.
De hogyha, kell, a harcba rántva,
Nem védi más egy a hazát:
Hőségekben, fagyban, ázva-fázva,
Inségben, mely könnyet fakaszt,
Koplatva s éji-nyapot csalátrá,
Helyt állok én, — magyar paraszt.*

*S ha a bölcs Isten úgy akarja,
Hogy bémiltan menjek haza,
Kinek maradt fellába s karja,
Hassznál veszi a szent haza:*

* Egyik jénvári iránk küldte be ezt a verset a magyar földművesről.

Ez intézkedés folytán az aláhanyatlott intézet emelkedni kezdett s a megcsappant növényedek száma 33-ról 130-ra emelkedett.

A tandíjat eltörölték, a német nyelv helyett ismét a latin nyelv vezetett be s Zalavármegye visszaállította a régi intézetet.

Az 1807. évben kitört járványos betegség nagy pusztítást vitt végbe a gimnázium növényedek között s e miatt az intézetet be is kellett egy időre zárni s a háború nyomán kélt inog oly nagy volt, hogy a tanulók a bizonyítvány nyomtatási költségeit sem tudták fizetni.

Ezen időben történt, hogy mivel sem Zalavármegye, sem Kanizsa a gimnáziummal nem törődött a kegyes tanítórend főnöke érintkezésbe lépett a promontrei renddel, hogy a gimnáziumot átvegyék. A promontrei rend főnöke azonban látva a rozoga épületet, kedvet vesztve inkább a keszthelyi gimnáziumot kívánta megtartani s így a gimnázium vezetése továbbra is a szegénységhez szokott piaristák kezében maradt.

Ezen válságos időben az Inkyó család áldozatkészsége és bőkezűsége enyhítette a hiletetlen szegénységgel küzdő tanári kar nyomorát s tartotta fenn bennök a munkakedvet. Az épület azonban oly rozoga és elhanyagolt volt, hogy az eszviz a tanulók nyakába folyt.

Az 1814—16 évig terjedő időszakban a rossz időjárás miatt támadt drágaság folytán szomorúan pörök következtek az amny is szegény társházra, melyen nemeslelkű jöttevők mint Bathányi Flóris herceg is egybilittek. — E szomorú időben látogatta Deák Ferenc is gimnáziumunkat, ki 366 társ között az első emineus volt. Róla minden évben a következők találhatjuk a tanulók névsorában: „Franciscus Deák natus Kolinia, natione hungarus conditione nobilis eminens primus.”

A napoleoni hadjáratok megszüntülve a társház sorsa is enyhült s a hadjáratok miatt elhanyagolt közoktatás is haladásnak indult. Balla Márton a kegyes tanítórend akkori főnöke a rend pénztárából 1000 koronát utalt ki a kanizsai társháznak. Ezidő-

ben került a kanizsai gimnázium élére Radolay Menyhért, ki 20 éven át tiszteletre méltó módon vezette azt.

Hosszu vajadás után végre 1823-ban a gimnázium és társház elvésztrü átalakításához is hozzáfogtak, mely a városnak 12,000 koronájába került. Ugyanakkor a gimnázium számára használatra átadott Szt. János (felső) templomot is meghosszabbították s tornyot is megmagyobbították. — Így azután 1826-ban a váci tartománygyűlésen a mi piarista telepünk is felvetették a tanítórend rendes társházai sorába. — Az 1831-ik évben dacára, hogy az akkori kolera nagyon megzavarta az egész országot 233 tanulóval nyit meg a kanizsai gimnázium.

Ez időben gyarapodott a társház könyvtára is 700 kötettel, melyet az intézetnek egy volt növényedé Klotham Ferenc zágrábi egyetemi tanár ajándékozott a rendnek.

(Folyt. köv.)

*Ha meg halál von rám kimerve,
Hisz el ugy sem kerülöm azt, —
Tenessetek hazám földjébe,
Nyugodjám ott, — magyar paraszt.*

Kerekes András.

A mi huszasainról.

Bizonyos büszkeséggel térünk vissza vitéz honvédezzremlélő, amelynek dicsősége már túltört a szűkebb értelemben vett haza határára. A bizsolvai diadal híre folytán nevük csodás varázsa az ország, sőt a küzdő szövetségek minden rétegehez elhatolt. De a legutóbb helyen tévesen Frigyes kir. herceg dicsőségi napj parancsa nemcsak a 20. ezred II. zászlóját emlegeti, mint tévesen a forgalomba került, hanem az egész 20. honvédezzremlét s a testvér 31. honvédezzremlét II. zászlóját. A huszas honvédek mindannyian részt vettek a bámulatosan végrehajtott támadásban s nevük dicsőségének fényéhez újabb fényesomlót kötöttek. Emlegetett lesz mindenkori a huszasok emő fegyverténye. A német szövetség és csodálatlan nyilatkozott e felől, azért küldött az ezrednek négy Vaskeresztet dicséretének jeleként. Azóta újabb in diadalt arattak a mi huszasaink. Ennek alig egy hete muladt még. Bár kemény harcra volt az ezrednek, mint talán még soha, mint a hiteles tudósítás mondja, öt napi pokoli (tüzérségi) tűz után huszaszoros erővel sem tudta a miénköt állásukból kiszorítani az orosz. Hiába volt a reggelőt késő estig tartó kézigrántás harc s a legvéresebb kézi tusa — a huszasok vitézők tartják helyüket a hova, a falú, hol az történt, volt s nincs és csak kényeuk mutatják, hogy valaha itt is emberi lények laktak — de a huszadik ezred változatlanul marad helyén. Buzgók is vitézire Bugsch Aladár ezredparancsnok. Sypniewsky dandár parancsnok és Schamschula Rezső tábornok, hadosztály parancsnok, akik a huszasok hírneves ezredének fölöttései

Meleg ruhát a katonáknak.

Utmutató a ruházati cikkek készítésére.

A honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatala takaros kis füzetköt adott ki, amelyben utmutatók-kal szolgál a hadrakelt sorog részére szánt meleg örvényható cikkek készítésére és gyűjtésére. A füzet az érdeklődőknek ingyen áll rendelkezésre a kassai Vörös Kereszt-Egylet irodájában, ugyancsak a borsói hadsegélyző hivatalnál (Budapest, Országház) és hisz-szük; hogy minél tömegesebb számban fogják az út-houmaradottak a gyakorlati utmutatót a katonák érdekeiben felhasználni.

Kérő szóval fordul a hadsegélyző hivatal a magyar társadalom és különösen a magyar nők meleg szívűéhez, hogy szerető gondoskodással bizonyos fizikai jólétet teremtsék a lövészárkokban, hogy a katona esikorgó; abnormis időben so fázassz, a hazulról érkező szeretetadományok pedig mindnyájuk együttérzésének áldásait vigyék nem csüggedő lelkeikbe. —

Az utmutató füzeteske elsőben ismerteti az örvényható cikkek készítéséről az általános szem-

pontokat. Az átfagyás ellen a vágatagokat kell különösen védeni s ezért a legfontosabb téli öv-cikk: az érmelegető, a termélegető, a rövidebb harisnya vagy kapa. —

A pótruházati cikkek közül különösen fontosak: a haskötők, fejtvedők, u. m. hosszú sálak, vékony zsákszábasú hősapkák, továbbá a gyapjúkeztény, vízmentes burkolatú keztény s lábszárvédő. A hadsereg azonban a fentiekben kívül szívesen fogad minden oly cikket is, amely az abnormis hideg ellen más tekintetben is védelmet nyújt, vagy a katonák ellenálló képességét és közérzetét javítja. Kiváló fontos-ságúak ezért a lábfejtvedők, eszakiak, meleg takarók-végül a feherneműek.

Az egyes öv-cikkek készitési módját ismerteti ezután az utmutató pontos, könnyen érthető leírással és ábrákkal. Az anyag beszerzési módjáról és a csomagolásról, beküldésről is ad felvilágosítást a füzet, amely sok szauvedést lesz hivatva megelőzni.

— Lapunk legutóbbi tárcacikke a jelen aktuális téma miatt megszakítva legközelebb folytatódik

— **Intenetszelet.** Az Izraelita templomban a péntekesti istentisztelet f. hó 5-ikétől kezdve tovább intekedőség d. u. 1/2 órákor fog kezdődni.

— **Készül a barakkórház.** Az az impozáns építkezés, mely a szemléltetői útmentén folyik, óriási arányai dacára is rohamosan halad előre. A mai modern kor legkényesebb igényeinek megfelelően készült minden tekintetben a barakkórház, mely ha befejezését nyer, az iskolapótlékek ismét visszaadatlank eredeti rendeltetésüknek.

— **Új tanítóó a helybeli iparostanonciskolánál.** Az ipariskola felügyelő-bizottság a női iparostanonciskola tanítóó állásra egyhangulag Nagy Erzsébet polg. isk. tanárnőt választotta, ki kedves modoránál és késztültségével fogva- arra nemcsak a leg-mellettebb volt, de vele nyert az iparostanonciskola

— **Ovónőink a város polgármesterénél.** Jártak arra kérvény őt, hogy a városi tisztviselőknak nyújtandó drágasági pótlékban öket is mint városi alkalmazottakat részesítse.

Nem hiszük, hogy városunk a jogos kívánság elől mereven elzárkózik s méltányolva az illetők kérelmét a főgimnázium választott tanáraival együtt öket a drágasági pótlékban részesíteni fogja.

— **A városi tisztviselő drágasági pótléka.** Néhány nappal ezelőt, a mikor a magyar városok országos kongresszusának küldöttsége átadta Sándor János belügyminiszternek a városok memorandumát, a kongresszus vezetői szóvá tették a városi tisztviselő drágasági pótlékának ügyét is A belügy-miniszter kijelentette, hogy a drágasági pótlékra vonatkozó városi határozatot csak úgy hagyja jóvá, ha az nem haladja meg az a keretet, a mely az állami és a megyei tisztviselőkre van megszabva. Arra a meg-jegyző-re, hogy e rendelkezések a mai ügy drágaság mellett nem elégítik ki a megyei s az állami tisztviselőket sem, azt felelte a miniszter, hogy az állami s megyei tisztviselő helyzetüek javítása érde, nem törvényhozás útján fogunk gondoskodni s így ez hatással lesz a városi tisztviselőkre is.

— **Nincs fizetés az ipariskolai tanítóknak.** Negyedik hónapja vajudik már az iparostanonciskolai tanító fizetése, még végre huszas vajudas után az illetékes körök meggyőződtek róla, hogy ahhoz a tanítóknak joguk van — Határoztak is fö-lötte, döntés is volt ez ügyben, azonban a sok bába-

között nehezen lát napvilágot a gyermek. — S itt is nem a vezető egyéniségekben, hanem a tekintetes és tisztelt mellékszemélyekben mulik a dolog, kik vagy maliciából vagy könnyelműségből vagy holmi magyar tehetőségből nem érnek rá a végzést leírni s illetékes helyre eljuttatni. — Vajjon ha a kiadó veletlen, holmi mellékszemély hanyagságából a hó eslejen meg nem kapná fizetését, ugyan, hogy bigyesztené el kényes kis ajakát s mit szólna hozzá, ha három hónap után sem jutathna hozzá kellő időben, mert valaki lusta volt vagy könnyelmű?

Nézünk azonban tovább:

Notabene a pénzügyi bizottság belátva az iparostanonciskolai tanító jog-uult kívánságát, a fizetés folyósítása elől nem is zárkózott el, azonban a tanácsba a tanítóknak egy ismert jóakarója e dolog tárgyalásakor olyan propozíciót tett, mely az ipariskolai tanítókra nézve határozottan sérelmes.

A jóakór ur indítványára u. i. kimondotta a tanács, hogy az ipariskolai tanítók ezental nem mint eddig előre, hanem utólagos havi részletekben s az igazgató által láttaozott nyugtára kapják csak fizetéseket, úgyuk mint a városi diurnistái, kocsiásai s szegődményesei, — azonban nekik nem kell főnév-keikkel nyugtáikat láttaoztatni, mert bunóuk meg-bizik az az ur, ki a tanítókat ezzel csaknem olyanok-nak helyezgi, kik fizetéseket jogtalanul is fel szokták szedni.

Reá tudnánk mutatni tán éppen találó helyen sok jogtalanúságra, de e helyet éppen most nem akar-juk felhasználni vadaskodásra. Azonban rosszul való érzéssel konstatajuk a lealázó tányt, melyhez hasonló esetet az ország egyetlen városának vezetősége sem produált, csupán a miánk s éppen azzal a tanító-töltetlel szemben, mely fáradtságát nem ismerő, buzgó munkája után a legfelsőbb helyen is mindenkori a legnagyobb elismerésben részesült.

— **Nincs tej, nincs tojás.** Van azonban az utcavegyi szatócsoknak, kik azt a falsúaktól összeha-rácsolva uszoráron adolagják. A rendőrség azonban lecsappott re s bizonyára elveszik mellő bűntettesüket, kik a közönség orra elől elkapkodnak minden meg-vehetőt, hogy azzal vagyonukat gyarapítsák.

— **Elhalasztott befizetések.** A nagykanizsai takarékpénztár által alapított Önségélyző Szövetkezet-kül a november hó 1-ére (hatfőre) eső befizetések az ünnep miatt november hó 5-én, azaz pénteken d. e. tartának meg.

A Délzalai Takarékpénztárral Egyesült Önségélyző Szövetkezet-kül a november hó 1-re eső befizetések az ünnep miatt 5-én vagyis pénteken deklételt eszközölhetők.

A NÉPTAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVENYVÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírás hely elfogad jegyzéseket a 6%-os III. hadikölcsönre eredeti feltételekkel.

A jegyzés céljaira 10% készpénz lefi-zetése ellenében, 90% kölcsönt ad az intézet bárkinek 1—2 évi időtartamra 6% kamat mellett.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Irta: Lukács József, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen állásához ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulmányos olvasmány, amely míg egyszerűen szigorúan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámat készséggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Nép”-re, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők. A világháború leghőbb krónikása, irásban és képből az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész harcáiról történi, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes, tudományos és előkelő ízlés jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében.

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készíttetnek

Ifj. Wajdits József

könyvnyomdájában.

ROVÁS

című rovatot olvassa el naponként a Budapesten megjelenő

AZ UJSÁG

politikai napilapban. A háborús helyzet kimerítő és szakszerű magyarázata. Bő hírrovat, tájékoztató és minden tudnivalót felölelő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden ujságelárusítónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.

VII. Rákóczi ut 64. szám

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vízgyógyintézete
felöltök- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízoló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvételnek.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az ölelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdelő rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Dóak-ter 1
Telefon: 182. — Hirdetéseik díjazásba vannak.

Feladvény szerkesztő:
Báné Kovács János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfélon és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egyszer 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyszeri szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

RÓRSKÉNYI PIROSKA s HÜTTER ANNA is ama kevesek közé tartoznak, akik lakadatlan kitarással, a kezdet lelkesedésével s buzgó lelkiismeretességgel végzik a Hadsegélyzőben elvállalt kötelességeiket. Nem a mutatózó magányt eserelték fel életük e szakában a munkás szorgalommal, hanem egyéniségük hagyományos meggyőződéséhez híven a magyar név és magyar szív parancsolta kötelességtelejesítésből akartak részesülni. Akkor, amikor a Hadsegélyző lelkes és fáradhatatlan utpászmosai közé beálltak. A kötelesség becsületesről dolgoznak ott a Hadsegélyző megnyitására első percétől kezdve s a munkájukban nemcsak ideális munkát segít, támogatja őket. A Hadsegélyző gazdag statisztikai adataiban az ő szorgalmuk, az ő munkájuk eredménye a döntő. A jelen mozgalmak eseményeinek kötelességéből ők alaposan kiváltak részesültek. Az ünnepi szin, az ünnepi hang, — amelylyel méltóan szólnak a Hadsegélyzőről s annak munkaköréről — igazságosan élénkül meg velük szemben az elismerés regisztrálásában. Ha eszedekedőknök hű krónikás akarának lenni, a minden szónál ékebben beszélő számon adathalmazát kellene ideírniuk, hogy az beszéljen, az szóljon munkájuk s lelkesedésük eredményéről. A mi harcok víveteinek köszönő és hálálkódó soraitak megírására az ő hadsegélyző szereplésük nem kis mértékben hatott közre. Szorgalmuk, munkájuk emléke s gondolatai tapad azoknak legtöbbször: számlák vagy nyugták

azok, amelyekben a küzdő sereg könyveli el az örömet, amelyet nekik szerettek a harc fáradaimában s amellyel szenvedőket s nélkülözéseiket a szeretet és figyelem jelleivel enyhítették. A két nemeslelkű honleány munkájának festői ábrázolásai részben a hálálkódó sorok, amelyeknek visszhangja esendül az albumunk a jelen lapján, ahol emlékeknek nyitottunk helyet.
(dr. I. J.)

Karácsony a harcteren.

Közeledik a második Karácsony, amely fiainkat a családi otthonról messze, a rideg lövészárkokba találja. Ünnepeiketünk-e mi irthon levők Karácsonyt anélkül, hogy gondolatunk, szeretetünk és ajándékunk feljőjő, hozzájuk ne szállana?

És hadd tudják meg mentől előbb, hogy nekünk csak úgy lehet az idén ünnepeink isten fiaink a születése esteje, ha rájuk nézve is ünnepe tudjuk avatni szeretetünk adományával.

Mert attól, ha az ő szívök a miennkel szeretetben összedobban; attól, ha lelkes, önfeláldozó hősiességük tüze a karácsonyi örömtüzekkel versenyt lobog; attól, ha a mi imádságunk értök az égbe, gondolatunk hozzájuk szállván gyöngéd megemlékezéssel, elevenen érzik honvédó nagy munkájuk er-

kölesi erejét és acélos karjuk, acélos szívük, acélos elszántságuk félelemmel borítja el ellenségeinket: attól rebben föl, ez jusszon eszünkbe, az ő rettenetes lövészárkaikból, a fehér galamb, szájában az olajzaggal, meghozván a világnak az óhajtott, az áldott béket.

Ezért fordulunk a magyar közönséghez, mely buzgóbb mint bárki a világon, a nemzeti jótékonyág oltára körüli áldozásban.

A honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala és a Vörös-Kereszt Szereteadományosztálya együttesen fogják az idén a Szeretet és művet intézni. Mert az eddigi tapasztalat az mutatja, hogy ily tömeges feladatot csak jól megkoncipiált egységes terv szerint lehet sikeresen megoldani. Hízen nemcsak a magunk magyar gyermekeinkről van szó. Nagy karácsonyi testvériség lesz ez: a magyar, az osztrák, a német, a bolgár s a török, akik együttesen dolgoznak a világragadé nagy fináléján a Balkánon, mind bele vannak foglalva ebbe a magyar nemzeti Karácsony ünnepebe.

Ki nem akar ebben közölnök részt venni?

Jöjjön tehát mindenki: az is, akinek hőse ott közd a soron, azért, mert ott van

Főgimnáziumunk rövid története.

II.

1835-től fogva 1841-ig gimnáziumunk életében semmi nevezetessé mozzanat nem fordult elő. — Az 1841. év márcz. 16-án az országgyűlés fontos vivmányoképen főigazgató elrendelő, hogy a szokásos szent beszédek magyarul tartassanak, melyet 1844-ben követett a rendelet, hogy a törvényben az összes tárgyak magyar nyelven tanítandók s az intézet számlái s a levelezések és jegyzőkönyvek is anyanyelven vezetendők.

Ezt megelőzőleg 1843-ban a kormány Nagykanizsán egy tanítóképző intézetet is állított fel, melynek az időben Horváth József főgimnáziumi igazgató lett a vezetője.

Gimnáziumunkat az 1848-iki mozgalmak nagyon megzavarták s kerékágóságából kiközelelt.

A nevezetessé vált 12 pontot városunkban is az isten szabad ego alatt tárgyalták. A határozatot Dunapályas istenütszetelet követte, mozsarak durrogatásával, mely alkalommal egy mozsár szét robbant s szilánkjától Taródy László 3-ik osztály tanuló találtán, sórnyet halt. Ez volt a nevezetes eseményeknek városunkban az első vártánja.

A teljes mértékben kört szabadságharc annyira elfoglalta a lelkeket, hogy vele szemben minden más érdeklétérbe szorult műhelyek, iradók, tanári szék megfűresednek s mindenki sietett a zászló alá s így nemcsak a tanári kar, de a tanuló száma is erősen megerapsant, leszállván 113-ra.

A tragikus véget ért szabadságharc lezajlása után szomorú napok következtek az egész országra s a nemzet a győző-bosszúnak áldozata lett.

A minden téren közeleztől orszákok reakció; a közeletés ügyét sem kímélte meg s 1849. okt. 9-én az új tanítási rendszert az elnémetesítő bécsi kormány valamennyi intézetre reáparancsolta.

Az új rendszer értelmében a gimnáziumok felső és alsóakra osztották amazok nyolc osztálynak valának 12 tanár vezetése alatt, ezek 4 osztálynak 6 tanárral.

Mint hogy nálunk csaknem minden gimnázium a szerzetesek vezetése alatt állott, felszólították őket, mely gimnáziumukat óhajják az új szervezet szerint átalakítani s melyeket bezárni. E felhívás következtében a kegyesrend 29 gimnáziuma közül a közelet miniszter 7 felső — 11-et alsó, 11-et pedig megszüntetnek nyilvánított s e megszüntetők között volt a nagykanizsai gimnázium is.

Az intézet megszüntése kínos szánatát kellett a városban s a város, mely alig tett az ideig a szegényes intézetért, mert kapkolva rendkívüli közgyű-

lést tartott s küldöttséget menesztett a rend főkományzóához, hogy hajlandó az eddiginél nagyobb áldozatot is hozni, ha a gimnázium továbbra is megmarad városunkban.

A küldöttség tagjai: Valentini János helybeli igazgató, továbbá Chiorányi Boldizsár, Baboehy János és Szép Károly urak voltak, kik egyttal Bathányi Fülöpnel is mint a gimnázium első megalapítójánál színten megtették a kellő lépéseket.

A küldöttség gyorsan járt el megbiztatásban s sikerrel is, mert az akkori kultuszminiszter gróf Thun Leo 1850. okt. 14-én kelt rendeletével a gimnáziumot ismét megnyitották nyilvánította.

— Azonban a város közönsége sehogysom tudott megbarátkozni azzal, hogy az eddigi hat osztályú gimnázium most 4 osztályúvált lett. Mindenáron főgimnáziumot akartak, de ekkor hiányzott a pénz. Megkeresték tehát a Benedek rendet, hogy a helybeli gimnáziumot vegyék át s fejlesszék ki 8 osztályúvá, amire őök azonban nem voltak kaphatók, az 1000 forintot a gimnázium segélyezésére felajánlották s az továbbra is mint alginmázium a piaristák kezén maradt.

Ez időben szűnt meg a gimnáziumokban az osztálytanítás s helyébe lépett a szaktanítás.

Az 1858. évben gimnáziumunkat több előkelő egyéniség látogatta meg, köztük Sctowayz János hercegprímás is, s ez évben lett kötelezővé téve az

a hőse; az is, akinek nincs ott senkije, azért, mert nincsen ott hozzátartozója. És senki se legyen olyan önző, hogy ő a magáénak akarjon külön ajándékot küldeni. Tudjuk a tavalyi Karácsonyról és a háború egyéb tapasztalataiból, hogy az ilyen küldemény más időben is nehezen jut céljához és későn, hát meg a Karácsony ajándékos napjaiban, a mikor a postaforgalom szeszorosan meg van terhelve.

Az lesz a tökéletes karácsonyi öröm, ha mindenki, aki meghaltatott gondot harszainkra, pénzbeli adományát emíntekre küldi el. Mert így mindenki egyszerre, biztosan kapja a lehető legjobbat, a lehető leggyorsabbán.

Nem gyúhat ki a Karácsony estéjén anyi láng a karácsonytlan és csillag a téljégből, mint a hány szív katonáinkért megdobban, a hány kéz kinyújtódik szeretete adományával, a hány katonalelek megenyhül a gondolatban, hogy a magyar nemzet apraja, nagyja, szegénye és gazdagja összehorlta fillereit hogy a szent Karácsony fénye, árva, dicsősége és melegsége járja be a szívet annak is, aki az ajándékot veszi, azét is, aki küldi.

Budapest, 1915. október havában.

A Vörös-Kereszt Szeretetadomány-
osztályának vezetője;

baró Herzog Mór Lipót, főmegbízott.

A Hadseregélyőz Hivatal vezetője:

Kirchner Hermann, cs. és kir. altábornagy.

*

A katonák karácsonyi megajándékozására szant mindenemű pénzküldemény a rendes utalvány-utalvány a m. kir. postatakarékpénztárhoz (Budapest, V., Hold-utca) emezendő, de feltétlenül szükséges, hogy a szelvényre eladja a feladó a következő szavakat:

"Karácsonyi szeretetadományok 8880. számú számlájára."

Kérjük az adakozókat, hogy a pénzküldésnek lehetőleg ezt a módját vegyék igény-

be, de beküldhetők az adományok a honvédelmi miniszter Hadseregélyőz Hivatalának (Budapest, Országház), vagy a Vörös-Kereszt Szeretetadomány-osztályának (Budapest, Lipótkörút 1.), azonban minden esetben megjelölendő, hogy az összeg a katonák karácsonyára van szánva.

A rokkantkérdés megoldása.

Írta: Dr Battlay Dezső.

Közünkbe került Krassó Szörény vármegye alispánjának előterjesztése a törvényhatósági közgyűléshez, — és kezünkbe került a közgyűlésnek erre hozott lélekelmő határozata.

Üdvözljük az alispánt aki az eszme, s üdvözljük a vármegye közönségét, amely az eszme megtestestülésének érdeme.

Nagy horderejű esemény ez! Az első pereben teljesen át se érezhető. A rokkantkérdés teljes megoldása ez — a társadalom által. Az által a magyar társadalom által, melynek ez becsületbeli kötelessége volt.

Köszönetünk végre, hogy rokkantjaink nemcsak a hazát védtek emberfeletti harcokban, de védtek egyuttal a magyar társadalmat is — védtek minket is — saját életük, saját testi épségük feláldozása árán is.

A kormány már megtette és meg fogja tenni a maga kötelességét. — a mennyire az ország gazdasági helyzete megengedi. Tovább azonban nem mehet.

De, tudjuk a múltból, hogy amit az állam nyújthatott, arra volt legfeljebb elegendő, hogy a rokkantak életüket nyomorúságosan, mások alázatja mellett eltengessék.

"A mult idők háborúi pedig nem követelték anyi áldozatot, mint a mostani, úgy hogy eleve látjuk annak lehetetlenségét, hogy az állam segítése olyan legyen, amely teljesen biztosítja a nyugodt megélhetést."

Pedig rokkantjaink ezt legalább is megérdemlik.

A magyar társadalom becsületbeli kötelessége, hogy az állami segélyhez hozzáadja azt a pluszt, mely szükséges, hogy a mi rokkantjaink abba a gondatlan, nyugodt anyagi helyzetbe kerülhessenek amely megengedi, hogy minden keserűség, minden panasz nélkül, büszkén, önérettel gondolhassanak vissza a nagy harcokra, nélkülözésekre, szenvedésekre, — saját rokkantságukra.

hetedik, 1872-ben pedig megnyílt a 8-ik osztály s ugyanazon évben elnyerte a nyilvánossági jogot is.

Az 1874—75 tanévben a főgimnázium egy lelkes tanára Fekete Endre megalapítja a "Gyakorló Iskola"-ját, mely ma is fennáll.

Ugyanezek az év végén mutatta be az ének és zenekar egy fényes hangverseny keretében tudását és ügyességét.

Az 1875—76. évben a tandíj 12 ftra emelkedett. Ez időben semmi nevezetes esemény nem történt gimnáziumunkban.

A mindinkább fejlődő intézet számára a régi épület szűknek bizonyulván, a tervbe vett új főgimnázium építése pedig költség hiányában fel nem épülhetett, az intézet a Sugárúti elhagyott s átalakított honvéd lakánnyába telepített át.

Itt végzik ma s végzik 150 év óta áldásos munkájukat a piarista rend tagjai közöttünk, fáradság, buzgalom nem kímélve, odaadó munkálatlan lelkesedéssel, szeretettel növelve a hazánk hasznos és derék polgárait.

B. J.

A megindult társadalmi mozgalmaknak nélkül egyenes eljárázatú eredménye a tanbizonyosság amellől hogy társadalmunk teltségét a szociális, egyben nemzeti és hazafis kötelességet, a kéz lülkes adományával lelket, melegséget, szeretetet önteni az állami akcióba.

De eddig még nem az egész társadalom mozgult meg. A nagylelkű adakozók mellett akadtak még egyesek, főleg a falvakban akik szűkölköbölésből, s szent kötelességek felreírása miatt még mindig nem rótták le rokkantjaink iránt önkényes halálát.

Hogy ezek is követelesek legyenek leróni hálaikat, adóját, azt előzta Krassó-Szörény vármegye alispánja, és ezt valósítja meg a közgyűlési határozat azáltal, hogy 50 évre pótdadót vet ki polgáraira, azokra, akik e célra már áldoztak, s azokra is, — s az a fontos — akik a társadalom nemis felbuzdulásától megukat ridegen távol akarták tartani.

Még csak ebben az év vármegyében valóit-talolt az eszme.

De hiszünk, hogy nemskóra utánzásra talál a példa a többiben is.

A gondolat oly szép, hogy megérdemli a követelet. S hogy a nemis példa hívó szava szertő hangorhosszan az egész országban, azért írjuk e szerény pár sort.

HIREK.

Csata után...

Teljesül immár az,
Mi után vágyódtam...
Étközel mezején
Fekszem elhagyottan.

Tagjamban érzem,
Hogy már nemskóra
Út a földi lét
Utolsó órája.

Ellenséges golyó
Találta testemet,
Hazámért áldozom
Immár az életem.

Többé nem kerülök
Muvaköz tüzjára,
Hol a visszatértem
Édesanyám várja.

Oh, ha most ápolna
Engem ő, a szegény,
Tanúja lehetne
Miképp halok meg én:

Utolsó szavaim:
Jézusom irgalom!
Érted és Hazámért
Életem most adom.

Uff. SZIVÓNCSIK ANTAL.

— **Hadvonult zalai tanítók és tanárok.** A zalamegyei tanítói és tanári kar is impozáns számban veszt részt a honvédelmének titáni munkájában. A mozgósítás óta 207 zalai tanító és tanár teljesít vagy teljesített katonai szolgálatot, nagyjából a különböző huzartereken.

— **Bentzik** ándor kitüntetése. Ismét viszatértek ifjú hősünkhöz, akiról már annyiszor dicsőró szót ejtettünk. Nevo s hősi, vitézi volta valószínűleg városunk büszkesége és dicső. Most azután nagy kitüntetés érte hősünket, amint egyik reitenebergi lapban olvassuk. A fiatal hőre ugyanis — aki néhány napja ott üdül — negyzeres kitüntetéssel mint figyelemessé tették az ott időző Ferenc Salva-tor főherceget. A főherceg Bentzik Sándort magához hívatta s hosszasanban kikérdezte vitézsége őrszemek eredete felől. Egyben azt is megígérte, hogy Őfelsége figyelmét is felhívja majd rá. S mikor megvittudta azt, hogy Bentzik Sándor ismét beosztott egyik menesztészámba, a főherceg különösen lelkesen kötötte a fiatal, vitéz hadnagyunk az óvatosságot. Erősen hiszunk, hogy Bentzik Sándor jövőjére nézve döntő hatású lesz ez a felső kitüntetés, ha a béke beálltával Bentzik Sándor pályájához visszatér.

— **Milliók előjegyzés a Hadikölcsönre.** Frank Henrik Fiai pótkávé gyáros cég értesülésünk szerint a harmadik magyar hadikölcsönre is 1 millió koronát jegyzett el.

— **Egy kanizsai hős.** Fülöp György huszas zászlós még csak tavaly tett értekezést, de már is több mint félve, hogy a csaták útjai állja. Ennek a jutalmául kapott tizenötegy napi szabadságot. Mellette két vitézségi érem csillag, — amely beszédes bizonyítja, hogy Fülöp György a háború rengetegekben is mindenkor otthonosan helyén van s egy percre sem veszteli el lelki-nyugalomát, amely már nem egy veszedelmes helyzetből mentette ki őt és csapatját is. Fülöp zászlós a napokban tér vissza ezredéhez, ahol vitézségével előmozdítja majd legendás hírére érdemű dicsőségét. Őrja meg az égek Őra őt továbbra is a harcok tüzeiben.

— **Az első kanizsai sebesült nálunk.** Aug. 29-én talán egy éve múlt, hogy az első sebesült szállítmány hoztunk érkezett. Beérte, sajálotta is őket mindenki s aki csak lehetett, szegényo, gazdagja, mind kedveskedett valamivel az első sebesülteknek. De különös részvétlérge volt Schindelar Ferenc önkéntes, aki egyik lábát vesztette el. Ő hónapokot át élvezte nálunk az ápolást s mikor tőlünk megvált, leveleivel sokszor felkereste mindazokat, akik akkori néhez helyzetében vizsgálták s ápolták Szombaton azután személyesen látogatott el hozzánk, hogy megnezzze az ő jóbarátait. Schindelar műlőben jár s egy kis pálcia támogatása mellett sétál most már. A sok fájó tekiutal — amely egy évvel előbb kísérte jártában — most öröndetes neszessé változott, hogy az ifjú zászlós, — mert közben zászlóssá lett — oly szápen jár-kei.

— **Az olasz szakácskönyvből.** Frutti d'Italia, a híres olasz nemzeti éledele. Vége egy marek elvetemlőséget, tégy hozzá állandó lassu keverés közben kétányi alattomoságot, azután egy parányi finomra főláprított becsületlérzést; az egészzet kever össze jó nagy adag szellemi szegénységgel, mindent és utóbbit egy kőshengyri ravaszágon felgőzölt. Az így nyert keveréket öntsd a hálátlan-sági teingelybe, töltés még hozzá egy kavékandányi éhromlót költői szellemet s az egészzet azután a kapzsiást bosszútűntén tíz napon keresztül hagyj rotyogni. A véletlenül felszínre kerülő szegénységzet óvatosan föloldd le s azután a felsült Frutti d'Italiai tedd jégre.

— **A kormány** felfogja a zsákokat? Budapestről írják: A gabonaüzésűen napok óta beszélők, hogy a kormány a közeljövőben a zsákokat rekvirálattani fogja, hogy az egyre nagyobbodó szükségletet kielégítse. A hír természetesen nagy ijedelmelt kellett azok közt, akik érdekelve vannak és akik nagy készleteket tartanak raktáron. A forgalom

előnkébbé vált és előreláthatólag ma a hír, akár megfelel a valószínűségnek, akár nem, hozzá fog járulni ahhoz, hogy a mai horribilis árak csökkenjenek.

— **Mai második cikkünket** a „Közigazgatási Közlöny” becsatolta rendelkezésre s egyidőben jelenik meg Budapestre és nálunk. A kérdés, amelyről foglalkozik, általános jelentőségűnek fogva mindekit érdekel s egyik legfontosabb megoldásra váró kérdése a hazatis társadalomnak.

Ebből az alkalomból is figyelembe ajánljuk olvasóinknak azt a páratlan agilitással szerkesztett névű szaklapot, mely az új razzia vezetésével hat hónap alatt az ország első közigazgatási szaklapjává küzdötte fel magát. Különösen felhívjuk rá a községet s körfőgyzők figyelmét, kiknek kötelességük a szakirodalom támogatása. Annál is inkább előfőt-hetnek rá, mert a „Közigazgatási Közlöny”-t a belügyminiszter is melegen ajánlotta s megengedte, hogy az előfizetési díj a községet pénzért terhesle.

— **Fa, tengeri, burgonya.** Mindhárom oly fontos kellék, hogy nélkülök el sem tudunk lenni. S sajátságos, még nem is láttunk tengerit, máris epedve sóhajtok utána.

Városunk vezetésége, átlátva a helyzet nehez-ségét, mindhárom keszlekről gondoskodni kíván.

A tervből vett erdő irás u. i. a közel jövőben kezdetét veszi, tengeri a Muraközéből lesz beszerzve nagyobb mennyiségben, burgonya pedig a szomszédos vármegyékéből, úgy, hogy mindenki elláthaja magát a télire kellőképen.

— **Márciusban** vonulnak be a 42—50 éves népfelkelők. Mióta befejezést nyert a 42—50 éves népfelkelők sorozása, azóta állandóan izgatta a közönséget, hogy mikor vonulnak majd be a leg-öregebb népfelkelők. Sokan abban a feltételeben voltak, hogy már az idén meg fog történni a behívás. Ez a tudat rengeteg zavart idézett elő. Sokan siettek elvonulni az őrsi vetések, mások elhagyva minden munkájukat, nagyszabású készülődéseket tettek a bevonuláshoz. De sokan voltak már eddig is olyanok, akik még, bár nem tudták a bevonulási időpontot, felmentés vagy bizonyos ideig szabadságoltatás iránt kérelmeztek. Most, mint hivatalosan értesülünk, ezeknek az öreg népfelkelőknek a behívása az eddigi tervek szerint legkorábban márciusban fog megtörténni. Március előtt semmiesetre sem hívják be őket. A behívás ideje márciusnál csak később, de hamarabb nem következhetik be.

— **Kifosztott postahivatal.** A minap történt, hogy Drávavásárhelyen a postahivatalt kasszájából 2600 koronát elloptak. A lopást a déli órákban követték el, amikor a postamesternő, öv. Szloven-csik Géziné ebédelt s a hivatal zárva volt. A drávavásárhelyi esendőség most kinyomozta, hogy a lopást két 12 esztendősi fiu követte el, kik álkules segítségével jutottak be a hivatalba.

— **A szerbiai hadifoglyoknak** semmise küldhető. Mint értesülünk az északkeletesi hínya miatt Szerbiába a hadifoglyoknak semmi néven nevezendő küldeményt nem lehet küldeni.

— **A kormány** maximálja az összes takarmánycikketeket? Ez ideig tudvaleg a takarmányemlék közül csak a korpa ára volt maximálva, többi cikkeket azonban szabadon lehetett forgalomba hozni. Ez a helyzet sok bajt okozott, mert a drágásig egyre nagyobb lett és a visszalelések országszerte elharapódtak. Hír szerint a kormány

általános óhajunk eleget tett és a közel jövőben az összes eddig még nem maximált takarmánycikket árat, köztük a szárított mosleket, olajpogácsa és melaszse maximális árat is megállapítja, hogy a takarmány-kérdést, amennyire lehet, dűlőre vigye. Ez az intézkedés mindenesetre igen helyes és célszerű volna, feltétlenül szükséges azonban, hogy minél előbb megtörténnék, mert különben az árak olyan magasra szöknek fel, hogy a maximális sem fogja elfogadhatóká tenni.

A NÉPTAKAREKÉPZÉSTÁR RÉSZEVENYVÁRSÁG NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket

a 6°.-os III. hadikölcsönre eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljaira 10% készpénz lefizetésé ellenében, 90% kölcsönt ad az intézet bárkinék 1—2 évi időtartamra 6% kamattal.

— **A csukaszürke.** Búszkék az öreg fiuk, akiket bevettek katonának. A negyvenhárom öten-esztendősi hadfiak, akik ugyan sohasem gondolják volna, hogy valamikor még zölötölő újoncként lesznek. Verik is búszkén a mellüket.

— Majd meglátod, — trófal az egyik — milyen hős leszek ér. Csak egytől felek.

— Mitől?

— Nem a muszkától, a tallántól, hanem attól, hogy az unokám alá kerülök és akkor ő, a hadnagy or le haszontalan-kölyköz engem, a közönséges közlegényt.

— A másik pedig búszkén vágja ki a rezet:

— Hagyd el azokat a gyermeköket! Mi vagyunk az igazi katonák, nem ők. Mert nekünk a sapkánk is csukaszürke, a bluzunk is, a nadrágunk is, köpönyegünk is, de — a hajunk is csukaszürke. Ezt csinálják utánunk azok a zöldek.

— **Szerbia és szerbek** címmel jelent meg egy rendkívül érdekes füzet, amely a legutoljább hadiszínter országát és népet, Szerbia kivonatos történetét ismerteti. Szerbia térképével ellátott kis füzet tartalma a következő: A szerb nép török uralom alatt A török invázió. A török uralom alatt. A felszabaduló harc A belső viszonyok fejlődése egészen az állami önállóságig. Gazdasági és szociális állapotok. A szerb hadsereg Az osztrák-szerb viszonyok. A füzet ára 50 fillér. Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében Nagykanizsán.

— **Tanárok és tanítók szabadságolása.** A Külügy-Hadügy tegnap száma írja: A mióta a tanárok és tanítók katonai szolgálatra bevonultak, azóta a tanítás menete állandó nehézségekkel küzd. A honvédelmi miniszter a hadügymintával egyetértően igyekezett segíteni e nehézségeken s úgy határozott, hogy a segédszolgálatos tanárokat és tanítókat áthelyezik a neményleges viszonyba, hogy polgári foglalkozásukhoz visszatérhessenek.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen állásához ért. Mindenképen érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyszerűen szigorúan tudományos, másrésztől könyved stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükségese része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szepirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot megleően ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készsággel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legelősebb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők. A világháború leghőbb krónikása, irásban és képből az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész határaiton történik, azt mind olyan tárja fel, sőt szépség képekben. Érdekes, művészi, nívós és előkelő izlés jellemző Horeg Ferenc hatilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrassy-ut 16. sz.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készíttetnek

Ifj. Wajdits József

könyvnyomdájában.

ROVÁS

című rovatot olvassa el naponként a Budapesten megjelendő

AZ ÚJSÁG

politikai napilapban A háborús helyzet kimerítő és szakszerű magyarázata. Bő hírrovat, tájékoztató és minden tudnivalót felelő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden ujsagelarusitónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 "
Negyedévre	8 "
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím

AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.

VII Rakóosi ut 54. szám

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegeő Kálmán

szanatóriuma- és vizgyógyintézete felnőttek- és gyermekek számára, Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák egész éven át. Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt érke a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről, — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kell haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 182. — Hirdetések díjazásuk szerint.

Feladv. szerkesztő:

Bánkovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egy év 10 korona, fél év 6 korona, Negyedéve 2 korona 80 fill. — Egyenlő szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

KAAN IRMA a háborús viszonyok között születés nem maradt tétlenül. Nemzeti érzése özte, jószive tanácsolta és ajánlotta neki, hogy menjen a keressen helyet, ahol abból a kötelességből valami részt vehet, amelyet oly impozáns módon juttatott kifejezésre sok millió érző magyar szív. S talált is helyet. A ker. jót. négyzet Teleky-uti kórháza lett az a keret, a melyben — ha más alakban is — de a jötekonyság szolgálatában érvényesült. Gondos lelke, a legkisebb aprólékosra is kiterjedő figyelmre a kórház adminisztrációjának egyik nélkülözhetetlen tagjává avatta. S mióta a nemese cél szolgálatában állók esapant jó lelkük mely érzéséről tanuságot teit, azóta *Kaan Irma* is hagyományos szokásához híven kitartott s kitart a kórház szolgálatában. A mult jötekonyságának lokros érdemei sokasodnak a téren teljesített szolgálatával, ő is beírja nevét az itthon kötelességteljesítő sorába. Szép érzések jutnak kifejezésre e tetteiben. A magyar nő lelkivilágának rejteit kineveli, amelyeknek feyvet a súlyos idők küzdelme, közös veszedelme tette értékessé és ragyogóvá. Új sugarak törtek elő az ő szívéből is, amelynek ereje az önzetlenség s az ös feladózás erőnyéből nyer életet. Mult és jelen harmonikus szép egészét adnak ki tehát az ő életében, amely az ő jószíveről tesz tanúbizonyságot azok idők élő emberei előtt.

(dr. I. J.)

Az amerikai szabadság.

A szabadság országának, az emberi jog bírodalmának teremtette meg Washington György az északamerikai Egyesült Államokat. Háromszáz és egynehány esztendő elég volt arra, hogy a világ első ideálnak állított ország lesüljedjék a milliárdos rabszolgatartók, az abszolút tökéhatalom és a mindent elpíró legfelsőbb üzleti érdekek államává.

A munició-gyárosok trösztje esinál törvényit, erkölcsöt és politikát az U. S. A.-ban Az Egyesült-Államok nepe hiába borzad attól a szereptől, amely a világháboruban Amerikának jut, hogy egyre gyártsa és küldje az öldöklő szerszámokat Európába, hogy ezzel irtózatossabbá, gyilkosabbá tegye es minél hosszabbá tegye a háborút, amely Amerika nélkül bizonyára rug eljutott volna a békekötésig. Az Egyesült-Államok törvényeiben tilos a gyilkosság, a gyilkosságnak elősegítése. az Egyesült-Államok politikája a legszigorubb semlegességet hirdeti: a valóságban mégis szűlják, fegyverrel táplálják a tömeggyilkolást es segítséget nyújtanak — ha mindjárt szabott áron is, — az európai esatartereken küzdő felek egyikének.

Es a híres szabadság, a szép emberi jogok? Amerika kényiszertit a hozzá bevándorított idegen állampolgárokat, hogy a saját honfitársai esete ellen szegzett fegyverek es hadiszerek gyártásában részt vegyenek. Nem érte be azzal, hogy ezek az emberek elhozzák az ő világból a maguk verét, a maguk izmát, a maguk agyát, hogy annak munkájából es amerikai meggazdagodás meg szédítőbb iramban haladjon: oda akarja szorítani a német, a magyar munkást, hogy ágyugolyót öntsön, amelynek tölteke talán az otthon hagyott testvér, fiú fogja megölni: ha ezt nem csinálja, haljon meg éhen!

Amikor pedig az osztrák-magyar monarchia amerikai követe, aki diplomáciai alálásban se szűnik meg hazájának fia lenni, figyelmzetteti amerikai honfitársait kötelességükre, amikor lelkiismeretükhez szól es arra inti őket, hogy ne dolgozzanak a munició-gyárakban; akkor a mugsértett tröszt-érdeket érvényesíteni mindenható erejét s raparancsol az Egyesült államok kormányára, hogy ezért előtételt szerezzen. A milliárdos társaság becsonteti a „hallja maga Wilson-t” — es az engedelmese ehök siet diplomáciai affert esinálni a dologból.

Valamikor a sztrájkoknál is tisztelték odaát az egyéni szabadságot, es azt a jogot,

Jól járt.*

Irta: Vértessy Gyula.

Én Istenem, de jól is járt,
Aki meghalt egy év előtt,
Amikor még meg nem látta
Est az örült, nagy temelőt.

Temetőjét embernek,
Művésztnek, jónak, szépnek
Temetését annak, hogy a
Földön művelt lények élnek.

Jól járt, aki meg nem érte,
Hogy az ember ma is állat,
Jól járt, aki meg nem látta
A földből pokol, hogy támadt!

Jól járt, aki úgy mehelett
Még el az utolsó utra,
Hogy azt hitte, hogy a földön
Igazában van kultúra...

*Felolvasás szerző a Példó-láraszrag legutóbbi nagy műveinél.

Orosz népszokások.

IV.

Minden orosz egyik legfontosabb kötelessége annak a szentnek különös tisztelése, a kinek nevet viseli s a ki az égben, őrzetere van rendelve, épp ezért egyik legnevezetesebb ünnepe nevnapja. E napot nagy ünneppel ünnepelnek, kezlik a templomban, a hol a szent tisztelése a pap által imádságot vagy litániát mondhat el, utána pedig rokonait es barátait várja, a kiket téstáival, nehéz barna sörrel es különböző pálinkákkal megvendégel. Ennek az ünneplésnek a vendéglátó jómódja szab határt, nehá napokon át tart s nagy kiesapangásokkal es duhajkolással végződik különösen a városi polgárságnál.

Szegény orosz muzsik élete esupa szentelés, títés s vallási szertartás, a mely a maga rideg egy szerűségével a sirig kíséri. A nagybeteg rokonai gyakran látogatják es vigasztalják, ha sorsa jobbra nem fordul, papot hívnak, a ki őt lelkeben, vallásában megörbíti. Rokonai imádságai közben szendőrli azután át a tulvilágba. A halálesetet követő harmadik, kilencedik, huszadik es negyvenedik napnak különös fontossága van, mert bizonyos teket jelölnek meg a test felbomlásában s ilyenkor a halott lelkiudvere misét mondatnak vagy imádkoznak.

A halottat kiterítik a legszébb szobában s a

koporsót bársonnyal vagy selyemmel áthuzzák s mitűn a temetés szertartás vége a pap penitenciáslevelet a halott kezébe adja a rokonok s ismerősök énekszó mellett kikis-rik utolsó útjára. A menet élen egy közeli rokona halad, az elmaradhatatlan szentképet, vedőszentjének képmását viszi s a koporsó után a halott számára készített ételt hozzák a mely rendszeresen főzött rizs, melyet az elhaltos után a jelenlévők körben kointadnak, mindegyik megiszeli, a maradék este a halotti toron fogyasztják el.

Ez mindjárt a temetés után, a pap megörkésével veszi kezdetét, a ki először is megáldja az italt es ételt es személyesen először izel meg nindent, utána körülhordják a meghívottak is. A tor rendszeren igen hosszú szokott lenni s az étkezést s italtelvezetést gyakran megszakítják énekek vagy a zeneképek előtt elmondandó imákkal. Szokásban van az is, hogy bizonyos emléknapokon kedves halottakat meglátogatják a temetőben s a sir mellett ilyenkor minden esaladó szeregy kis lakomát rendez családja körében.

Ime, a legnevezetesebb családii ünnepek es népszokások, a melyek mind a legszigorubb vallásos jelleget viselik magukon, mindazt igazolják, hogy sikerült Nagy Péter óta teljes elűdítettséggel az orosz nép zomét az egyedül elhódított orosz vallás kölségeivel s szigorú szabályaival lenyugtózni, a mi

hogy a munkásokat lehesse fölvilágosítani, irányítani. Most, amikor a munició firmák legjobb üzletéről van szó, el kell nézni mindennek, érzésnek, becsületnek, tisztességnek és jognak.

Öt még az óra, hogy a tengereken megint megindulnak a nagy hajók. Vissza-jönnék még a kivándorolt milliók, seregeitől megkélnek a milliárdosok óriási kretcéből. A "szabadság országában" fölelevenítették a rabszolga-tartást, amelyet száztiz év törölték el, még pedig sokkal kegyetlenebb formában, ahogy száz év előtt csináltak. Haza, haza erről a földről!

A kragujeváci arzenál.

Gyászolók keze tévóvan nyul a koszu után, lelkük a messzebege köválygva keresi a helyet, melyre őszirózsát és horstándulevelet töltesse: Ursten, hol ágyszattal meg nekik halál-agyalóiddal? A nemzet gyöngéd halála adjon feleletet minden gyászolónak: nem ismeretlen a sír, mely halottadat óvja, mert halottja ő mindnyájunknak, éppen úgy mint a vészviharos idő első két hósi áldozata: Ferenc Ferdinánd trónörökös és Zsófia hercegnő, akiknek lelki áldvét e y birodalom mondott imát és akiknek drága, tiszta életét azokkal a bombákkal és revolverlovgókkel ottlakták ki, melyek a kragujeváci arzenálban készülték. Dícsőség seregeink Mindenzenek napjának reggelén vonultak be Kragujevácha és mire ottlón a t-metőkbe, a hők-sztrajnal a Liberát kezdtek énekelni a pápi karok, akkora már a kragujeváci arzenál ormain a szövetséges zászlókat lengték meg a hősök ünnepeitől.

A borzalmas hang, amely véres fegyverbe sodorta az egész világot, a Balkánról csapott fel. A

annál könnyebben sikerült a pópáknak, mert e mellett kedvenc szenvedélyéről, a pállukávisárlól sem kellett letenni. Az abszolút isteni hitüket aztán átvitték a cárra is, a ki alattvalóiról kegyesen gondoskodik, de rendelkezik is velük, feltétlenül parancsol nekik, mint maga az Isten. Így lett az orosz paraszt vallásossága a cári abszolutizmusnak fontos alapjává egész a jelen időkig, a mikor láttuk, hogy a cárnak, nagyhercegnek vagy nevezetes patronusnak legkedvesebb eszelekedete, hogy látogatása alkalmával kegyesen szentképeket osztogat. A sok vallásos szertartással lenyűgöztek, gondolkodás nélkül képtelenek lettek az orosz népet s így lett a császároparancs egykori alapja a mai Oroszország gyengesége. Még kell figyelniük igen nagy számú foglyainkat, erszékenjűnk velük szóba s rogtón észrevesztük, amit különben külsőnk is a legtöbb esetben elárul, hogy oly beke-türő faj, mint az orosz muzsik, főbb híves Európában, de ez nem rejtene vesztéjét magában a cári birodalomra, hanem igen vészibőz, hogy a jelen orosz paraszt találatává lett, a mely fatalizmus nem fejleszti harci erényeit, hanem abból kifolyolag tulaj-nag segítséget várva, a szentképektől, a háborúban is ítörzik a gyilkolástól s a szentek védőszárnya alatt inkább megadja magát, minthogy vért ousa felebarátjért. A cárszo-pápi-musi újászervezőse szorul a jelenben, hogy újra alapjává leheszen az orosz hatalomnak, ki kell szorítania a pálinkát és a szentképeket, ki kell lelkelő, hogy a minden oroszok eurja iránt érezendő feltétlen tiszteltet és engedelmesség ismét a néplelek alapulajosságává leheszen.

Dr. Schiff Péter.

(Végo.)

megkötygösödött egyu Szerbia kezdte ki nemzeti létünk és tört államiságunkra. Ma ez a szerencsétlen államaosca összetörve, megálzáva lábaink előtt fekszik. Szerbia sorsa botlejesedő: a tökeletes pusztulás vár rá. Azokat a galád, tanatikus szerb legény-lécek, akik jötték Szerbiéjéba, hogy ott végr-hajtsák ocsmány létüket, amelytől vérléhorult az egész föld, Kragujevácbán szereltek fel a kragujeváci arzenál titkos iródájában látták el a merénylőket bombákkal és revolverekkel és ez most bosszulta meg magát: elfoglaltuk a várost.

Gazdáltnak sirokban akik megkebeve aluznak, azokat mással évelé ez-előtt egytől-egyig a maga gyermekeinek tartlathatja az Élet Munka, gyarapodás, egészség, szerelm és jóvendő generációk meg-alapítói lehetnek volna. Tán egy síces közöttük, aki a maga rossz és külön rendeltetése szerint a halottak városába laknék most. A haza és a világ magasabb érdeke, a nemzet és az emberiség magasabb rendű életigényo fektette oda őket, fegyveres kézzel, fegy-veres kéztől halálra sebezve

Mindazok a szegény lövészeink, akik nem borulhatnak halottjuk sírdombjára, morisének meg-nyugvást az ismeretlen közös sírhalmok szimbolikus jelentőségéből. A haza bekapogatott a békés hajle-kökbé és elvette az apákat, a fukat és a férfeket, hogy megadhassa azok békességét, akik a fűfűknek kedvesek voltak. A haza nem adhatja vissza a férfikat, de kell hogy fegyvereink győzelmi nyomon kijalitsjon az általános és tartós béke, amely bizto-sítani fogja mindnyájunk számára a jövő boldogulást

A kragujeváci arzenál komokzátn a szövetsé-gesek bíszke zászlai lengnek, Szerbia testében a szövetségesek nyomulnak előre, az összes frontokon mi dominálunk; a temetőkben pedig esőndes, ájtatos imák szállnak az Urhoz. A nagy nemzeti gyász közepette halkán gondolunk az első áldozatokra. Nines orgonaszó oly fenséges, mint a nemzet bang-talan rekvizme az elesett hősök porai fölött, melyből a béke színe lomboztatú faja fog majd kijutani

H I R E K

A főispán gyásza.

Sipeki Balás Fela főispánt mely gyász sújtotta Sipeki Balás Zsigmond dr. kir. törvénytseki jgy-zó, tart. főbíróháza s es. és kir. 23. sz. tábori vadász-zászlóaljában a Signum Laudis és a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemrend tulajonosa, századparancs-nok ez évi augusztus hó 27-én életének 40-ik évében, az északi harctéren Zlotájpánál, ellenséges gö-lyőtől találva, hósi halált halt

Bugsch Aladár ezredparancsnok alezredes.

Az öröm entuziasmusával írjuk a sorokat Annak teljesüléről annak it hirt, közlést, amit már régen vártunk, remélünk s biztosa voltunk, hogy Bugsch Aladár öngyogy, a mi vitéz, dícsőt és esőndé-biztas honvéderedőnk parancsnokait soron ki-váli alezredessé léptette elő a legfőbb hadúr. S most néhány napja reményünk valóra vált, kívánságunkat teny követte — Bugsch Aladárt a többszörös-en ki-tüntetett ezredparancsnokot, akit kiváló vezető ki-possége miatt már dandárparancsnoksággal meg-bízták — öfelsége soronkívül alezredessé léptette elő. Már régóta figyeltem árgya Bugsch Aladár háré

téri működése a felettes hatóságoknál. Bátor lelku, vitéz katona, aki dülő esztánkban már sobot is ka-pott, aki a háborúk kezd-tétől kötelességet miuta-szerően betöltve állja helyét s adja szép példáját a hivátósok katona vitékedésének. Munkaerje, lelki-imeretessége közmóndós. Fíradhatatlan s vitéz, vesér, akinek emé kiválóságai a Vaskoronarendet, a hadiékítményes katonai érdemkeresztet és a Vasko-resztet szerették meg. Neve nemrégiben az ezred bogizlovái diadalának híre folytán került országos forgalomba, miután itt az ezreddel oly bravuroszan verte vissza az orosz túlórtól az ellenség legnagyobb vesztése mellett, hogy az ezred támadásának ta-nulmányozására négy veterári porosz tisztet is ki-nálmutató Löisinger Bugsch Aladár előléptetése az ezrednek is megtiszteltetés, de ebben a megtisztel-tetésben városunknak is része van, mert a többszö-rösen kitüntetett ezredparancsnok a mi háziérdejlük-kei vezetői a diadalok s a dícsőség hírnöve útján. Reméljük Bugsch Aladárt előléptetése alkalmától városunk elöljárója is növdözni fogja, így adván kifejezést tisztelőnek az írni, akit érdemeit az legfelsőbb helyen is elismerésben, kitüntetésben ré-szesítették

Némelyik fa és szénkereskedő mérlege hibás.

Régi panasz már, hogy a vásárlót szén és fa nem lell meg a rendelt mennyiségnek Nem elég, hogy mindkettő mérlegdra s alig megvehető a gyökörösségnek, hanem azonnal mindig kevesebb, mint a mennyit fizettek értek. A rendőrségnek tegnap fog esztét csinált, amikor Stósel Ignác és Berger Pál eszgeri-utcai fa és szénkereskedők két szállít-mányát lefoglaltatta, amelyeket Odor László (Stósel kocsiosa) s Szabó József (Berger kocsiosa) alkalmazot-taknak kellett volna a rendeltetési helyre szállítaniok. Odor Lászlóknak különböző helyekre körülbelül 600 kg. köszentet és 50 kg. fat kellett volna vinnie. A rend-őrségem megmérteván azonban a köszent, csak 575 kg. volt, a fa pedig 44 kg. Berger szállítamnya pe-dig, amelynek 100—100 kg.-nak kellett volna lenni Bozséofivics cukrász részére csak 83 kg. volt. A rendőrség a hamis súlyú szállítamnyokat lefogalta s most vizsgálót indít, hogy a bűnösséget kiderítse s azután súlyos büntetést szabjon a hibás súlyok szer-int mérő szén és fakereskedőkre. Rendőrségünk eme intézkedéseért csak hálas lehet városunk kö-zönség, melynek érdekeit a törvénytelen uszorsávl szomben így töröszkít megvédeni. Az igazság pálló-sának pedig s a kozmvetetésnek le kell sújtania ezekre az emberekre, akik a jelen nyomorúságit meg-teték törvénytelen eszelekedetekkel

— Dr. Csizbusz Géza jubileuma. Dr. Csizbusz Géza piarista egyetemi tanár, aki ami gim-náziumunkban is tanított s lapunknak is munkatársa volt, tanári működésének negyvenedik esztendejét a napokban töltötte be. A jeles piarista professzor ju-bileuma alkalmából tudos személyéről hamarosan bővebben is szót ejtünk.

— Bathyhány herceg — a nagykanizsai népkonyhának A nagykanizsai népkonyha részére Bathyhány hercegi uradalom eddig minden érben teljesen ingyen szolgáltatva a tűzfűt. A népkonyha vezető-egye a hitbizományi úi birtokosát is megkeirte, hogy a szokásos támogatást adja meg. A herceg a kérelemre kauszai érdemkeresztet ut-itotta, hogy ugyanazon tűzfűt mennyiséget, melyet elődje a népkonyha céljaira event- adományozni szokott, ezúttal s kiszolgáltatassa

— **Polgármesterünk felhívása** Nagykánizsa város polgári lakosságának életmódjára a mi niszterium 250 vagyon gabona bevásárlására adott engedélyt. Ezen engedélyezett gabonából kiérlelődő liszt a város életmezésére csak a legnagyobb takarékoskodás és a liszt kivételének megakadályozása mellett lesz elégséges. Valószínűk tartom, hogy az esetleges zavarok és különösen a visszacsúszás elkerülése céljából, kénytelen lesznek a lisztutávitvány-rendszer behozatalát elrendelni. Ennek előkészítése végett az 1915. évi november hó 15-től felmerülő szükséglet beszerzését elrendelem. Együttal azt is meg akarom állapítani, hogy a város közönségének 1916. évi december hó 31-ig igazlatások, baromfiak és sertések tartására s az utóbbiak hízlatásához menynyi kukoricára, illetve zsirra lesz szüksége, hogy ennek a bevezetéséről is gondoskodjak. Felhívom tehát a város lakosságát, hogy a kiadott bejelentő lapot a városnak megfelelően pontosan kitöltve a városzsz. tanácsstermben nyújtsák be, mert aki a szükségletet nem jelenti be, ellátottnak tekintem s az összeírás után szükségletéről nem gondoskodhatom. A bejelentésnek az átvetélt kötelezettséget is magában kell foglalnia.

— **Hadségélyező Fehér kereszt osztálylító** A Hadségélyező Fehérkereszt osztályának működése már közismert dolog. Irtnak vezetőjéről, fűrgye munkásságáról s az elismerés hangján szólhatunk csak rólok. Körülbelül négy hónapok múltán azonban legszűbb félyt ez a statisztikai adat, amelyet az alábbiakban közlünk. A gimnáziumi, tiszgonyi utcai, polgári iskolai, kereskedelmi iskolai, nador utcai és maródi ház, tartalékközházak részére kiadták, 15896 drb. újságot, 6007 folyóiratot, 1774 könyvet, 40 csomag kártyát, 23 drb. írnakönyvet. Ezen kívül dohányt, cigarettát, szivart, bori, kompotot stb. szerelést adományt juttatott a sebesült harcosoknak a Fehérkereszt. Beszedes adatok ezek, amelyek a Fehérkereszt működését a legszebben dicsérik.

— **Halottak napja a fronton** Egy-egy elejtett sor néha világot vet hőseink előlébe, amelyet a fronton öltenek. Örömmel írunk erről mindig. Akiknek minden idejük a miénk s életük, haláluk a mi boldogabb jövőnk záloga, azoknak minden sorát közkincsnek kell tekinteni. Szatlmayer zászlós szóltál meg egy pár sorban ismét, a Hadségélyezőhöz írtad. Ő írja, hogy halottak napját, hogy töltötték el a harcveselésben. Az elesett honvédbajtársaink valamint orsz. halottaink sírját szép fenyőkoszorúval és mohával díszítették fel. Este fenyőjuttatták a szertart. mécsesét és 4—5 méter magas máglyát raktak száraz fából s azt meggyújtották, amely aztán 6—8 méteres lánggal égött. S míg ez lángolt, elgondolkoztunk azokról — fejei be sorait — akik otthon a hóni, az anyai földben nyugosznak.

— **Minden földet be kell vetni** A niszter leiratban hívta föl az összes zalamegyei előjáróságok figyelmét arra, gondjuk legyen rá, hogy a gazdaközönség minden földjét bevetse. A gazdák lényeken egymás segítségére és ott, ahol nem állana elegendő munkaerő rendelkezésre, a nőknek is segíteni kell a gazdasági munkában. Különösen az államsegélyt élvező nőknek kell ehől a munkából kiemelni a részüket, mert akiről bizonyosodik, hogy ilyen munkalkalmat megtagad, attól a hatóság megvonhatja a további segélyezést.

— **Mikor a muszkák egymást verik.** Kártyáztak a muszka foglyok a foglyatáborban. A heves játékból még kevesebb eszmecsere lett, amit

— more patrio — lejtveverés váltott fel, nagyobb változatosság kedvéért. Az összeabroncsolt fejű szentvedőleges léd a közkórházba szállították.

— **Poézis a lövészárkából.** A esend, mely neha a harcetekereken egy két órára-beáll, megilleti a hősi lelkeket. S kitor belőlük a hangulat tökéletesebb vagy kevésbé tökéletes formában. — Olyan drámasz színek ezek a harcos katonák lelki-világából, de azért ezek is világot vetnek a baka világra, az ő életére. A uspokban kapunk egy ilyen kedvetleges strófát. Leadjuk, mert a harcterről jött, ahol pedig minden érdekünk nézve. A strófát egy katona, Kirchknopf Károly, többször sebesült és kitüntetett vitéz 48-as kaplár írta. — szól pedig az így: —

Éste van... A nap hajlik nyugovóra...
Négy infanterist indul most forpostra...
Kánizsán — mindenki nyugodt otthonában!
Én pedig elmegyek, el — a feldvártára...
Sötétség borult már a frontunk tájára,
Tölthet Manlicheerrel várunk a muszkára...
Sok a jalkiáltás, a fegyverropogás —
Oda át a muszka szantúezt bő sirt as...
Virradunk; immár öt óra hajnal van,
Muszkáknál — Bozse moj! — hangzik panaszosan.

— **Balog uram kölcsönt ad a királynak.** Balog uram, becsületes néven K. Balog Sándor gazdauram bement az Ermelekről Nagyváradra. Az árvatörvényszéknél eligazította az interes dolgát, aztán végigballagott a szép cifra üvegablakok előtt az utcákon, megnapszálta a szegény kontliszűkeket, paróllazott a sebesült vitézekkel, s daltájban benyitott egy takarékpénztárba. Körülnézetgetett kiesinyég, megállt a pénztáros kalitkája előtt, hogy micsoda furra egy ketrec ez s micsoda istentelen sok pénz für el a zömök vasládkában. Odasomfordált a márványos pult elé:

— A tekintetes ur veszi el a pénzt?
— Micsoda pénz bányám?
— Hát ami kiesít hoztam volna. Ide szivesen adnám.
— Adhatja is bátran. Nem vész el a többi közt.
— Ipp-n ez az Kiesinyt akációnus ember vagyok, nem mindenkire bízom. Már egy bankból visszagyöttem.
— Vissza? Aztán miért?
— Ne vegye zokan az ur, de aki a pénz szedte, igen vastag szivarbul szült. Ej sokse tudja az ember, mi sora lehet másnál az pénzének.
— No örögen — nevetett a pénztáros — minálunk nem is szabad szivarozni. Bizhat bennünk.
— Bizok is tekintetes ur. K. Balog Lajos a nevem. Százötven pengő fogtolt hoztam.

Már szedte is ki a szeredésből az adókonyvet, az adókonyvból az intót, az intőcedulából az újságpapírt és újságpapírból a bankúkat:

— Mondok, olvassam, hogy megint pénz kell feleséges királyunknak a laborura, kihirdették a hadi kölcsönt, hát ami kis folos garas van a láznál, szivesen adom kölcsön Ferenc Jósnának...

— **Lövészárok a tengeren** Katonák olvasnak a lapot. Épp-n haditengerészeink nagy-zorú győzelmeit olvassák Beszélgetnek Magyarázták a dolgot.

— Szép dolgok ezek. — mondta az egyik baka.

— Vitéz fiúk a matrözök, — veti oda a másik.

— Mondjátok már aztán, hogy megy az a tengeri harc? — kérdi a harmadik.

— Ugy, mint a miénk Csakhogy tengeren. Nem értem én azt. Masiroznak a tengeren Jól van. Sturmolnak. Értem. De hogy ásnak fódözöket. Lövészárok a tengeren, azt már nem értem.

— **Megint a kutyák!** A sok panasz, mely a kőbör kutyák ellen felhangzott s a veszedelem rendőrfőkapitányokatt annak a rendelkezésk kibocsátására hita hogy a poráz, szajkosár és báca nélkül esatángoló kutyákat a gyppmesterrel elfogassa. — A rendőrség e közge pénteken már meg is kezdti röghajtot működését s hiszünk, hogy így utóának hamrosan megtisztulnak a kutyatáborról, amelynek léte a közbiztonságot veszélyezteti.

A NEPTAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSÁG NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket

a 6%-os III. hadikölcsönre eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljára 10% készpénz lefizetése ellenében, 90% kölcsönt ad az intézet bárkinék 1—2 évi időtartamra 6% kamattal.

Szerkesztői üzenetek.

— J. P. Herze, hogy megkapunk. Nem tudtuk el. Hogy is lehetne olyan leíról, olyan kívánságról meg feltekenni. Nagyon is meggyőztük minden szavát. Többzör is olvastuk s azán — megbortunkunk rajta. Rít önzés minden szava. Eszre sem vesszük. Hiszen már magának emleket emelt saját soraiában. Mi önék ilyen emleket nem tudnánk emelni. Nem mert az ön működése a mi tekintetünk előtt — szentesítő semmi. Aki saját maga dicsőítésére, mutogatásból lesz minden — annak a lette egy öszinte szó — dicséretet sem érdemel. Elhelyezte magát a saját pantleonjába — hát elegendik meg vele. Ne is kopogtasson. Az önzése csak öcsarló, de nem méltató a szavunk. Nem várta, míg más veszi észre munkáját, hát csak dicséret továbbra is önmagát.

— R. K. Megkapunk. Halás koszmet Dagadó szép véna eredménye minden sora. Telo postissal, hévrel, úttal. Szőljón, minél többször, szavát mindig kiváncsian várjuk s örömmel fogadjuk.

— Z. Gy. Margitta. Magott, örömmel, fogadjuk. Végre is örökvervény a közmondás: — Órag katona fegyvere jobban fog. Szép. Sőt több, tökéletes. Hamarosan sorát utjuk. De most már ismét buzzog a gazdag forrás, reméljük. Mindent felhasználunk. Sora kerül minden kildőt a mulból is, csak az alkalmat várjuk. Sok, sok ndv. Két példányban meg, intézkedünk.

— Levél. Őn azt írja: Irom a levelem... No, no, mi ezt mondanánk inkább: sirom a levelem... Ha meg érzelgős, hamisított a nem igaz. Nem közölhetjük. Ha szabad jövedelmünk, ön sokkal se költ — ha már eddig nem volt. Pedig már ögön lehetett volna, ugye?

— Sz. Z. Bpest. No, ez ugyan nem hosszabb lelekett elbeszélés. Székely, sovány történet. Ez nem termékenyen meg lapunkat irodalmi értékek. Nevet örökölt azt látjuk, de tehetséget — ság. Csodáljuk, hogy anyai lap munkatársra, mint névjegy mutatja. Nem tiltakozott az a kartonlap, hogy anyai minden rányatott? Kildjón mást. Ez nem lapunkba — hanem a papirkosárunkba került.

— W. Csak kártyák. Az érdemesek napja felkölöben. Nem homályosítja ezt el semmi öntés sem.

Irodalom.

— A papaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: Lukács József, jogt. tanár. A vaskos munka a papaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekese és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismeretel minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében. Nagykanizsán

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/e. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványszámlát készsével küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatában (Budapest, IV., Egyetem utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Napló”, a legelősebb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők. A világháború legújabb krónikása, irásban és képen az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború történetét, az mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdeklenség, művészi nivóval és előkelő ízlés jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Uj Időköt, melynek minden száma aktuális közleményeiben, előszólásokaiban és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy ut 16. sz.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készíttetnek

Ifj. Wajdits József

könyvnyomdájában.

A ROVÁS

című rovatot olvassa el naponta a Budapesten megjelenő

AZ ÚJSÁG

politikai napilapban. A háborús helyzet kimerítő és szakszerű magyarázata. Bő hírrövat, tájékoztató és minden tudnivalót felölelő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden újságelárusítónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félre	16 ..
Negyedre	8 ..
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím

AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATAL (LA Budapest)

VII. Rakóczi ut 54. szám

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatórium- és vízgyógyintézete
felhők- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvételnek.

*) E rovat alatt közlöttéért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne kössünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1
Telefon: 102. — Hirdetések díjazása ezerrint.

Feladvány szerkesztő:
Báné Kovács János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hetfény és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egy év 10 korona, fél év 6 korona, Negyedévi 2 korona 80 fill. — Egy év szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

MALLOSSY ERZSÓK és PÁLFY

ETELKA neve sem maradhat a feledés rétege alatt, amikor nemzeti küzdelmünk hősi munkássáról, a kötelességteljesítés napzamosáról memoit írunk. Értékes két munkadaró a betegápolás terén mind a kettő. Munkájukban kitartók, szoronyk, önzetlenek, odaadónak buzgó és szívők, lelők egész cincesházát viszik abba. Erdemes két egyéniség. S hivatásos szép foglalkozásukban nem a feltűnés lelkeit őket, hanem ama tiszta és ideális törekvés, hogy valamiképpen részt vegyünk nagy küzdelmünk munkájában. Aldozatul hozzák tehát az otthon kényelmét s ezért cserébe veszik a muát, a törekvést, amely felelőttel a nyert seb-k fájdalomát, a sorvasztó betegséget látat s a közérdek áldozati oltárán szünetelt nélkülözések tudatát, emléket. Nemes lelekre vall ennek a munkának elvégzése s munkását dicséri, ezt a két hangtalan munkást, akik jószág szellemekként surranak az utca végig önként vállalt szép és nemes kötelességük színtere felé. S ebben a munkában fáradozhatnak Nem sopáukodnak kimertőléről, hanem jó napzamosoként vezük teendőiket a kórházak termibein. És már több, mint egy éve, hogy helyükön a kezdet buzgalomával dolgoznak. Mint a jó hős a csatában, ők is laukadatlanul kitartanak. Tudják, erők, hogy minden hely egyaránt fontos a súlyos küzdelmek napjaitan s onnan nem szabad s nem is lehet előbb nyugovóra térni, amíg egy utolsó sóhaj hangzik a honvédekem tüzeiben kapott fájdalom

panaszszavaként. Nem hátrálnak s nem riadnak meg soba egy pecere sem. A magyar lelkek virtuozitásával állanak helyt ott, ahova az igaz haszserzetelt hitva s odakötte őket. Munkájuk a hősk sorabba igitja őket is, mint ama sok mást, akik a veszélyben forgó magyar haza hívó stávara fogékonyak lettek a nagy kötelességekkel szemben s azokból derekasan kivették részüket. Az óhajtott sikert, az eszedt diadalt és béke megtéremésére ők is tetemes erőket hoztak nem szabad tehát róluk sem megfeledezőnek Emléket megörizünk. (dr. I. J.)

Fémet a hadseregünknek!

Minden ujságot olvasó ember tisztában van vele, hogy ellenségeink mily óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy löszerkészletüket emeljek és a löszergyártást a végsőkig fokozzák. sőt az összes számbavehető semleges államokból rengeteg mennyiségű löszert vásárolnak. Ki ne gondolkozott volna már arról, hogy a mi utóérhetetlen hadseregünk és nagy szövetségeseink hogyan képesek ezt a rengeteg mennyiségű löszert előteremteni, amelynek — nem utolsó sorban — köszönhetjük győzelmeinket? Vajjon kinek a lelkében nem támadtak aggályok, hogy meddig győzünk fémkészletekkel, amelyek a löszerek előállításához szükségesek?

Meg lehet nyugtatni az aggódo lelkeket! Hadvezetőségünk bölcsesége, előrelátása, bizonyára foglalkozik ezen legfontosabb kérdéssel, annál is inkább, mivel az utolsó időben a fémek behozatala a külföldről megszünt.

Gondoskodni kellett tehát a fémek pótlásáról és ezen körülmény indította a hadügyi kormányt, illetve a Honvédelmi Miniszteriumot a legutóbb kibocsájtott újabb miniszteri rendeletek kiadására.

Fontosabb lényegükben ezen miniszteri rendeletek abban foglalhatók össze, hogy a hadvezetőség ép ugy — mint az Németországban és Ausztriában már korábban történt — indítva érezte magát, hogy az eddigi fémkirválás keretei bővítvén, az országban található összes háztartási fémeket, nevezetesen a tüzta nikkelből, továbbá sárgaréz-, vörösréz-, bronz- és tombakból készült összes háztartási cikkeket, hadi célokra való beolvasztás végett is vegye igénybe.

Ezen igénybevétel egyelőre nem történik hatóság rekiválás alapján, erre csak november 30-a után kerül rá a sor. Ezen időpontig a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja r.-t. van megbizva — ugy a hadügyi kormány, mint a Honvédelmi

A Végzet.

Az ój! A sötét... Alszik a falu;
Sehol egy cseppke fény. Csitt...! A csand;
Egy két sápadt csillag odalent,
És némán ásit sok bezárt kapu.
Halott az utcasor. Nem él már semmi sem;
Vagy csak elbujt a Gond, a Főlelem.
A Vágy, a Kin szárnyas anygala?
Jó rejtek a kis szobák zuga.

Csitt, a sötét!... Csitt, a csend!
Sötét és csend most az Élet!
Nézd csak: most lépi át
A sarkert szárnyas kapuját
Sötétzsin szárnyal a: Végzet!...

Nem látja ezt a csacska kis folyó.
Mely csobbanva uszik amoda át,
S halk' műziskálva mesebe kezd:
Dudolja az Álomk édes dalát:
„Alszik az élet,
Alszik a kin!
Nem fáj a fény,
Nem ért a szin!
Nincs vád, se baj,
Nem hallszik jaj!

Nem éhezünk,
Nem verezünk,
Nem bánat a gond,
Könnyet sem ont,
Nem ont a szem s a szív!
Boldogok az álmodók!
Boldogok az aluvók!
Boldogok a gyermekek,
Boldogok az öregek!
Csupa csupa boldogság,
Mit az édes álom át!

Áldunk álomk édes álma!
Áldott álomk éjszakája!...

Mig csacsog a csacska kis patak:
Átlíbban rajt' a Végzet anygala.
Ki alsó szobcskák ollen ezalatt,
Sok békés, boldog szunnyadót,
Bölcsös babát s hóhérajt apót,
— Felkeant már egy új Virradatra:
Vérszagu, gyászos
Surd, sok kereszties, új — csatanapra...!

Rátkai-Radits K.

Az én 24 óráim.

Sűrű sötét fellegek ültek az égbolton, összelavda a Mecek hegy köiben uszó peremelő, még a csendeszen szitáló esőcseppeket a zimkánk ósi szél csapkodta lázas arcához.

A városi villamos csillogat innárm, ámdé a homályos pislogó lámpák már csak fárdatan, bágyadt fényvilágították meg maguk körül egy-egy kis kőrt.

Az egykori török mecek öreg harangja mélabusan kőgta a reggeli hatot s a nőptelen utak szinto jhezőten vertek vissza egy-egy elővédett járókelő alak eszmáinak hangos kopogását.

Gondolataimba merülve, bágyadtan, lehangoltan bandukoltam, kapaskodva felfelé a dombos, hepehupás szűk utcák tunklegetében egy még szűkebb átjáróhoz, hova fárdatan felérve egy ridég fakó épület vasrácsos ablakai vigyorogtak gnyusosan felém.

Téhat itt volnék??

A kapu előtt egyhangu léptek zaja rázott fel elméjédesemből s hogy pillanatra megrezzenve megállottam, a fel s alá sétáló ór reám szól ridégen: Mit keres itt?!

Meglepőde, szinte megdöbbeve alig szorult ki a szó torkomból, hogy hiszen ide invitáltak be,

és Kereskedelmi miniszterium részéről — a háztartási fémeknek, továbbá a szállodákban, ipari üzemekben, szanatóriumokban, iskolákban, fürdőkben, egyesületekben, rendházakban szóval minden nyilvános és magánjellegű intézetnél található fémeknek azonnali készpénzfizetés ellenében való beváltásával. Magánházak felszereléséhez tartozó fémnemekre nézve a rendelet természetesen kiterjed a háztulajdonosokra is.

A fémgyűjtőhelyek az áltuk beváltott fémnyagra nézve a beszolgáltató félnek elismervényt adnak ki, mely november 30-án után bekövetkező rekvirálás alkalmával, a hatósággal szemben igazolással szolgál. Nagykanizsán *Mendlovits József* vaskereskedő vállalkozott a sok munkával, de semmi bazzaron nem járó fémbe váltás keresztvitelére, mire hatóságilag meg is kapta a jóváhagyást. Sem reklámról, sem üzletről nincs szó. Egyenesen hadiérdek parancsolja a kastélyok és kunyhók fémanyagainak behívását. A fémek készpénz fizetés ellenében való beváltása mindannyiunk érdekét szolgálja.

Tradicionális szokások, kényelmi vagy hiúsági szempontok, melyekkel esetleg egy-egy becsesebbnek tudott, vagy hitt tárgyhoz talán egyesek ragaszkodnak, ma félreteendő. A haza iránti szent kötelesség parancsolja szava az, mely beszéli a házaink fémtárgyait. Össze kell fogunk mindnyájunknak a közös cél érdekében, mert történelmi időkét élünk és az egyes egyének érdeke teljesen elől pül ama nagy cél előtt, hogy hadseregünk mindnyájunk létérdekéért küzd s a hadseregnek — bármily áron is — meg kell adni annak

ehetőségét, hogy ügyünket diadalra vigye. Hőseink életüket és vérüket adják a hazáért és értünk! Ne mondhasa senki, hogy ezen nagy napokban csak egy is volna köztünk, ki hazafüti kötelességének meg nem felelt volna.

H I R E K.

Czirbusz tanár jubileuma.

Negyven év ... Október 1-én volt negyvenedik évfordulója annak, hogy Czirbusz Géza dr. a geografia kiváló egyetemi tanára, a kecskeméti k. r. főgimnázium katedráján megkezdte áldásos tanári működését ... Negyven év ... Egy emberöltő. — Czirbusznál még ennél is több. Mert nemcsak a katedrán, hanem tollal és szóval a tudomány, művészet s a társadalom minden területén dolgozott, munkálkodott, széles ismereteit, nagy tudását szellemesen csillogtatva ...

És most, négy évtizedes nehéz munka után, csöndes, zajtalan jubileum jut osztályrészül Czirbusznak, az eszrit nagy művészeknek, a tudomány minden ágában ismert jeles professzorának Örömmel s bizonyos hálával ragadjuk meg az alkalmat, hogy lapunk hasábjain néhány sort szentelhesünk lapunk egykori olvasott főmunkatársának ritka jubileuma alkalmából.

Czirbusz Géza dr. 1853-ban született Kassán. Egyetemi tanulmányait Budapesten és mint később leveles tanár Kolozsváron végezte.

A kegyes tanítórendben 1876-ban Kecskeméten kezdett tanítani. Tudatosan tanított az ország

hódó lakóira. Minő környezet, mennyi ötn, mennyi gazság egy határon!

S én — én is itt egy napig, — kinek bár minden szabad, de e büntölt bűrhód környezetben — ahol szabadon élvezhetem a virágos udvar szabad levegőjét, zamatos cigarettát sziva szabadon tölthetem bármivel időmet, — mégis az undor bizonyos neme fogja el lelkemet az emberi galádság és gazság eme megtestesítőinek közelében.

El, — el innen! — Inkább megcsomisslúni, mint az emberi piszkos bűnök és gazságok eme kétes alakjaival egy levegőt szívní hosszú ideig.

S az udvar bőven hajlanó kizintaján az ősz szelölt lengve, mindegy csöndesen bönfogatva felelek: "Bizony bizony!" — Mit az ég estornái sürtön ontják esz-pjeiket, mintha csak a világ s az emberiség mérhetetlen gazságait felett hullának kesergő könyeiket.

Majd lassan beáll az est vele eszedesül minden, csak a közeli templom imára intó hangja hallik csupán, mígben álomba merülnek mind a gnosztik-tövek, kik fölött épnyg, mint az egész világ felett örökdió a mindeneket megbocsátó Ur hatalmas erője s kike ép egy felkelti úra napját, mint az igazságra

Amde a halotti esendben, az álom közepett is mulik az idő, a tajnal derengeni kard, majd az öreg harang ismét reggel hatot üt. Az eső pedig szítal, a villamos ismét vidáman csilingel, a városi lámpák is mintha vidámban pislognának s én ki tollammal csak egy ártatlan híreket írtam le csupán. — egy horasztó nap után ismét a kapu kívül szabad s ma már itthon is vagyok.

minden vidékén, hogy Magyarországgal és népeivel közvetlenül megismerkedjék. Elvonult, a társaságban nem szereplő, de felolvasó-asztalnál, iskolában és a sajtó területén szívesen látott ember volt mindenütt.

Az egyetemi Bőleleleti kar 17 szótőbbsággal 1908-ban megválasztotta egyetemi reutes tanúrrá.

Tiltakozó állásfoglalása a geológizáló geografia ellen irodalmi és hírlapi harcra keverte.

Az események, főleg az európai háború Czirbusznak adtak igazat. A földet és népeit egybekapcsoltnak kell ismerünk és elméleti geografia helyett a gyakorlati földrajzra kell az ifúságot tautauunk. Nemzeti geografia kell ma, nem geológizáló földrajz.

A középiskolai tanítás tervezet tanácskozásán a miniszter Czirbusz Gézát is meghallgatta, aki természetesen ott sem tágitott, hogy 1. honi geografiát kell alaposan tanítuunk topographiai, nemzeti és gazdasági alapon; 2. legalább két órában 6 éven keresztül egyfolytában kell tanítani a geografiát, de mindig Magyarországra való tekintettel.

Irodalmi munkássága sokoldalú. Főmunkája: *Magyarországi XX. században. Hat kötetes nagy geografiája Nagybecskerekben. Megírta továbbá a délmagyarországi németek, bolgárok és krassovánok néprajzát külön-külön kötetben. Művelődés geografiája szokatlan hangjával és széleskörű geografiái tájékozottságával, de főleg keresztény alpfelfogásával nagy port vert föl. Most jelenik meg Budapesten négy kötetre tervezett Anthropológia geografiának első kötete.*

Czirbusz Géza az ugynevezett self-made man önérejelből felküzdött ember, ki protekció és ismeretség nélkül szakadatlan munkásságával egészen az egyetemi katedráig jutott. Ezért van sok ellene, leszólja Budapesten, de van tömörked tisztelője az ország minden részében. Különösen tanítványai szeretik a mindig érdekes, sohasem sablon előadásait, igazságos lelkét és derűs trefára hajló szívet.

Sypniewsky György betagsága.

Lovag Sypniewsky György dandárparancsnok, mint előtűnik, valkőgyűlladásban fekszik egyik katonai koházban. Öszinte részvétellel vesszük és közöljük ezt a hírt a kiváló hős parancsnokról, akinek szereplése annyi dicsőséges hadinetellekette gazdagabb győzedelmes hadseregünk történelmének, Reméljük, a hős parancsnok hamarosan visszanyeri egészségét s kiváló hadvezéri talentumát ismét értékesíti diadalunk útjának egyengetésére. Tekintetünk rajta pihen s várjuk, hogy a kőrágyat mikor eszéll fel idegenesen s fájdalommal elhagyott dandárparancsnoki tisztével.

— Postások szövetkezőse a drágaság ellen? Mint illetékes helyről értesültünk az ország összes postási körében mozgalom indult meg, hogy a drágaság ellensúlyozására s enyhítésre céljából togyasztási szövetkezetet alakítsa tömeges mennyiségben szerezzék be a háztartáshoz szükséges cikkeket a azt így olcsóbban bocsátásák taksják rendelkezésére. Amennyiben a mozgalom ölvös volta el nem viázható, helyén való lenne, ha az ország összes hivatalnokai szövetkezőse, hasonló módon igyekednének katonáikat terheléni könnyíteni.

... **Halálkozás.** Egy munkában, hivatás szelretettől áthatott lelkiismeretes tanítólélek költözött el az élők sorából Orbán István nagykanizsai áll. el. isk. tanító személyében.

Hogy ki volt ő az iskolában, azt csak tanítványai, — tanítóársai s feljebbvalói tudnak elmondani. A pedanusságig lelkiismeretes, ki, hogy növendékei közül egy elne maradjon a udásban, képes volt szabad idejéből is feláldozni, hogy azokat előbbre vigye.

Puritán jellemű nem megszóló, nem dicsékvő nem rágalmazó, — milyen érző, szerető baráti szív dobogott keblében.

Kollégái, barátai tisztelték, szerették s épün puritán jelleme miatt nagyrabecsülték.

Azokban mintegy évtel ezelőtt a szerető baráthoz is ellátogatott a kör s azóta, miként a szu a fát örölte, örölte, míg végre héttől reggel 7 óra 10 percrek végzett vele.

A hatalmas atléta termet össze roskadt, a nejét, barátait s hivatását oly melegen szerető szív megszűnt dobogni.

Szerető özvegye s katiársai zokogva könyözve borulnak koporsójára s sirjához elviszik az emlékezés örökzöld virágait.

Nyugodjék békeben, legyen siri álma esendes, szerető baráti szíve s lelke nyerve el ott lent majdan megérdemelt, méltó jutalmát.

— **A Hadségélyző apró munkásai.** Neha bizony megcsappan a nagyoknál a munkásvidé. A sötét és sok má elvonja olykor a munkáskezeket a Hadségélyző műhelyéből. Jöttek hát a távozók helyett újak, kiesingyek, apró mun'ás kezek, akik a mult szombatn délután már mindeuben utolérték a hiányzókat s pótolták azok munkáját. Versenyt tartottak s csak a kezük járt szorgalmasan, ajkuk, kiesi gyermek ajkuk stóttan volt egész idő alatt. S az eredmény meglepő volt. Egy délután 3500 cigarettát készítettek a kis munkások a harcáló katonáknak. Volt olyan is, a kis Graf Böske, a Hadségélyző Pinyókéje, aki délután egymaga egy ezer cigarettát töltött. Mellette Panmer Bözsi (500), Molnár Mariska (500), Dobos Margit (500), Wlassits Rózi (100) és Benkő Aranka (100) váltak ki szorgalmas munkájukkal.

— **Pályázati hirdetésny.** A nagykanizsai önkéntes tüzeltő testület a hadba vonult tüzeltők helyére egyelőre ideiglenes minőségben tüzeltői szolgálatra alkalmas egyeneket feljogad. Ezen helyekre pályázni óhajók egyének az őrtanya helyiségében e hó 30-iki jelenk-zhetnek, s az egyéb feltételekre vonatkozólag ott értesülést szerzethetnek. A mászó osztály tagjai pótlására lévén különösen szükség, hova csak oly egyének pályázhatnak kik a magas lótrán és az emeltes házak tetején való működéésre vállalkozhatnak. Ily minőségben szolgált tüzeltők vagy közművesek, ácsok, cseresepék és villany szerelők előnyben részesülnek.

Kelt Nagykanizsán, 1915. évi november hó 10-én

A parancsnokság.

— **Az idei Mikulás a rokkantaké.** Az egész ország közönsége nagy lelkesedéssel karolta fel az Augustza-alapnak azt az ötletét, hogy az idén Mikulás ajándékainkat lássuk el 10 és 20 filleres Mikulás bélyeggel. Néhány nap alatt száznál több községből több ezer Mikulás-bélyegyet rendeztek. A

tömeges megrendelés a központi irodában kis torlódást okozott és ezután kéri türelmre az Augustza-alap a megrendelőket, csak néhány napi késedelemről van szó. Az Augustza-alap kéri a közönséget, hogy a Mikulás-bélyegyet már most rendelje meg, mert a bélyegyek előállítás, nyomása hosszabb időt vesz igénybe és az eddig rendelkezésre álló készlet nem fedezi a szükségletet. Rokkant hóseink nyugodalmus jövőjét segíti elő az, aki Mikulás-bélyegyet vesz Mikulás-bélyeg nagyobb mennyiségben megrendelhető az Augustza-alap központi irodájában (Károly-körút 3)

— **Lelketlen marhajacsrók.** Napról napra megbotránkozva tapasztalhatjuk, amint a szállítást látta is agyon nyomorogtatott/marhaták lelketlen hajesárokat a legkíméletlenebből dorongolják, úgy hogy a legutóbb egy az útések alatt összeesett marha a Rozgonyi uton kinyitott tovább nem viselhetőv, tehetetlenül öszerogyott s kergeslelők hajszolja még akkor is az egybegyűltek kerülésére se hagyta abba az uttleget. Valóban nem ártana, ha a lelketlen hajesáron próbálnák ki mily jól esik affle kíméletlenséget neki eltérnie?

— **Szülők figyelmébe.** Az ország minden vidékén ismét feltűnt a gyermekek réme a skarlát s a ronesoló toroklok, melynek okozója részben a mostani nedves időjárás folytán beállott megfázás s a ragály terjesztésében a szülők könnyelműsége és gondatlansága. — Ugyanazért nem tudjuk eléggé a szülőknek a gondos apolást és óvatosságot figyelmükbe ajánlani, nehogy későn legyen.

— **Sár, víz mindenfelé.** A folytonos és állandó esőzés folytán nemcsak a lapos, de a dombos mezők is még mindig teljesen műveletlenek s a vetésre szánt földek oroszlánrésze szerte az országban még teljesen műveletlenül parlog az áll. Ha az időjárásban változás nem áll be, az őszi munkálatok befejezést alig nyerhetnek, amely mérhetően károkat okozna a jövő évre, amittől Isten óvjon miandajunkat s amely a legmegfizetettebb munkára s takarékosságra kell, hogy készteszen bennünket.

— **Hadapródiskolai felvételek.** A Budapesti Közöny november 3-iki számában a honvédelmi miniszterium rendelete jelent meg, mely szerint a katonai hadapródiskolákban, katonai akadémiákban és a Ludovika akadémiában rendkívüli feltételek lesznek. Az akadémiai pályázathoz elegendő a középiskolai hetedik osztály elvégzésének igazolása, hadapródiskolákba való felvételhez pedig a harmadik osztályról szóló bizonyítvány. A katonai nevelés nagyszámú államköltséges helyell könnyítették meg. A folyamodványok november 25-iki nyújtandók be.

— **Öngyilkosság.** Vasárnap este a József főherceg utca közönségét lövés döröge riasztotta fel. U. i. egy felhevült állapotában levő tiszti szolgálat megugra bucsut vett a nyomorult földi életét.

Hogy mi vitte a lépésre, ismeretlen!

— **Egy cigányprímás jegyzése** a hadikölcsönre. Megemléksere méltóan találjuk mert dicséretes hazafiság is. Toll Jancsi budapesti cigányprímás hadikölcsönre való jegyzése. Toll Jancsi az első kibocsátáskor 80 000, a 2-iknél 20 000 a 3-iknél 50 000 koronát, így összesen 150 000 koronát jegyzett elő.

— **Vizes tej,** forgalomba hozatala miatt fog a helybeli rendőrség Szajbéli és Kéri urak felett itélkedni. U. i. nevezett birtokosok, tejesek vizes tejet hoztak forgalomba, mely megtorló intézkedést igényel. Hogy a manipulációban ki a ludas, azt a rendőrség fogja megállapítani s bírsággal sújtani.

— **Miért drága, kevés és rossz a szappan?** A szappan drágulásának az oka az óriási spekuláció. A gyárosok arra hivatkoznak, hogy a háború következtében nagy hiány állott be zsirokban és olajokban, miután a behozatal majdnem teljesen lehetetlen vált. A belföldi szappangyárak kénytelenek voltak üzemüket részben a nyersanyagok hiánya, munkaerő hiány megszorítani. Ez az oka annak, hogy nemcsak drága a szappan, hanem kevés is. A szappan igen keresett cikk lett s ezt egyesek arra használták ki, hogy teljesen éctelenek anyagokat hoztak forgalomba. A kereskedőket is akárhányszor megtévesztik ilyen áruval és nagy károkat okoznak. Épp ezért szükséges volna, hogy a szappannal való visszaéléseket hatóságilag üldözzék, még pedig nemcsak az apróbb miszériákat, hanem a nagyban üzölt családokat is.

A NÉPTAKARÉKPENTZÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket

a 6°/os III. hadikölcsönre eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljaira 10°/o készpénz felhasználása ellenében, 90°/o kölcsönt ad az intézet bárkinek 1—2 évi időtartamra 6°/o kamattal.

— **Új napilap Budapesten.** A háborúval kapcsolatos különleges sajtószolgálat egy és minden formájában eredeti politikai napilapot teremtett meg Budapesten. Az új lap első száma november 20-án este fog megjelenni, holokán egy egészen sajátos, — szinte szokatlan címmel: **8 órai Újság.** A lap címe egyuttal jelzi tehát az új vállalkozás programját is: a késő esti órákban lesz ez a lap a közönség lelkes, szolgálatkés, mindig jól értesült, újságja. Egyelőre Bécsben, Berlinben a semleges Németországban és a Balkán fővárosaiban lesznek a **8 órai Újság**-nak tudósítói, — akik expressz-távri körut után közlik a **8 órai Újság** révén a magyar közönséggel a legfrissebb híreket. Az új lap legfontosabb kötelességének azt tekinti, hogy **mindig igazat írjon,** hogy becsületesen és gyorsan szolgálja ki a közönséget. A **8 órai Újság** egyes számainak ára 6 fillér, felelős szerkesztője: dr. Nadányi Emil.

Szerkesztői üzenetek.

— **Csaba Bpest.** Csak szorgalmasan. Minden kezdet nehéz, de a szorgalom és kitartás a folytatást könnyűvé teszi.

— **R. K. Ime itt jön.** Csak minél többször s többet halljuk Sok adv.

— **Sz. Z. Bpest.** Különös, hogy önnek két kiváló író statisztái a siker érdekében. Ha azok érdemeiket tartották munkájukat a nevére, miért küldik el lapunktól az idegenbe? Mást kérünk, hogy tetszéséről nézünk megváltozik. S kissé érzi izzó is.

„BERLIN” NAGYMOZGÓ SZÍNHÁZBAN

(Szarvas-szálloda épületében, Erzsébetter) mindennap tartatik előadás a legvalogatottabb és a legújabb s színlőnél szebb s érdekesebbnél-érdekesebb műsor van bemutatva. Az igazgatóság nem sajnál me fáradságot, sem költséget, hogy a m. tisztelt közönséget kielégítse. Dacára annak, hogy a filmek 70-80 százalékkal megrágáltak, mégis a régi olcsó helyárak mellett mutatja be művésziösen összeállított remekszép műsorát Minden harmadik nap teljesen új műsor. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkiné a legmelegebben ajánljuk.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen álláshoz ért. Mindenkiné érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrésztől szigoruan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében. Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/e. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot kész soggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negydekre öt korona. „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, Jéltévre 2 korona 40 fillér.

— Új Idők. A világháború leghűbb krónikása, írásban és képpben az Új Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész hárcerein történik, azt mind olónk tárja festői szépségű képekben. Érdekesseg, művészi nivóval és előkelő izlés jellemzi Hercege Forenc hetilapját, az Új Időket, melynek mindon száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negydekre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrassy-ut 16. sz.

A ROVÁS

című rovatot olvassa el naponként a Budapesten megjelenő

AZ ÚJSÁG

politikai napilapban. A háborús helyzet kimerítő és szakszerű magyarázata. Bő hírvonat, tájékoztató és minden tudnivalót felölelő közgazdasági resz.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden újságelarusítónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 "
Negyedévre	8 "
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím

AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rakóczi ut 54 szám

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézet
felntöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlöttéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillana fig sem, hanem soron kívül vegyünk igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ölt határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetésen itt megtalálja A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1
Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

Felolvasó szerkesztő:
Bánkovich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik kétféle és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egyszeri 10 korona, félre 5 korona, Nyelgyógyító 2 korona 50 fill. — Egyszeri szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

KÉNEDI AURÁN, LABOR MARIS-KÁN és KLÁRIN is megakad a tekintet, a mikor a munkás és kötelességteljesítő hősök után kutat. S ugyanakkor egy edes emlék is felülül-lekembem a régi idők legendás korából. Megélevenítek előttem a régi nők csoportját, akik nagy buzgalommal készítettek a tepest a honvédelem küzdelmében nyert seb-kezelő gyógyulásaik előmozdítására. Szótlan ajkakkal s révedező szemekkel álltak egymás mellett, csak gondolatuk, az a tiszta s ideális lelki tartalmat járt messze nyomokon, a harcok veszélyes útjain, ahol a halál, a sokféle veszedelem ölködött a felített hősök után. S mikor már a nagy idők lezajlottak, a lelkek a megtelt múlt emlékeiről a késő kor gyermekeinek édesbimbóidesebb epizódokat adtak le drága örökségként. Egyszerűen, tisztán, amit a lélek és átérzték, amit akkor, a fénytelen idők aggodó percében szívükbe zártak. S ezekben az emlékekkel szelb gyöngyöt a csiga is alig teremhet. Megmaradtak s emlékezők belátszamosztva a honfűt kénytelen, amely nemzetet kinevet és értéket látott bennük. A teps mellett szótlanul ülő ábrándos leányok később történetek kútfőirásai lettek, mert öreg koruk épen azáltal lett tisztelt, esodált, hogy a tépos készítés korának eseményeit átvetítették az unokák korába azoknak gyönyörűkedésére, de egyuttal okulására is. Munkájuk révén tartalmat szívtak magukba, autelynek szímet, nemzeti zamatát megkülön-

böztelt tisztelettel emlegetjük ma is. Ez jutott eszembe, amikor e három ifjú hölgy munkájára gondoltam. A mult költészetének egy megújuló refránje az ő munkájuk. S nem kevesebb, mint tizenöt hónapja, hogy szorgalmas és dícséretes buzgalommal készítik a pályákat a vert, a sajjó sebek sokaságára. Csendes, zajtalan munkát végeznek a gimnázium egyik termében, nem gondolva mással, mint hogy lájó sebek tüzének erejét törli meg az a gyengéd puha kötes, amely a sajjó sebez odasinulva, annak javulását, beforrását, gyógyulását eredményezi. Szép és nemes a kitartás mindannyiunknál, s az szótlanul is rávall ideális jó lelkük végtelen finomságára, de egyuttal hazafias érzésükre is, amely őket arra sarkalta, hogy val-miképen részt vegyenek a feltorlódó kötelességek sokaságában. Cselekedetük nekik is emléket állít ezekben a sorokban, ahol a kötelességteljesítés, a nem-lelkiség háthatatlanainak vessük ki hősi emléket, amelynek stava távol jövő messzeségébe is lehet, hogy die-erjen tanítson s lelkesítsen ott, ha valamikor a miénkhez, hasonló idők meggyőzőjére térve a jövő nemzedéke.

(dr. I. J.)

Szerbia utolsó napjai.

Svájci számkivetettségéből, hosszú epedések, türelmetlen álmok, kedvetlen nélkülözések után királyi trónra jutott Karagyorgyevics Peter. Hogy az elődöt úgy kellett erőszakosan a másvilágra küldeni, az nem volt szokatlan utja Szerbiában a trónfoglalásnak. Kipróbált megismétlődése szinte a koronázási

ünnep kellékévé, a megszentelt cerimoniák némileg zord, de impozáns előzményévé tette a királygyilkosságot. De az emlék, ha véres, mégis csak kellemetlen. Jó azt felelni és főleg feledtetni. Péter fény után kapkodott, a sötét lelkiismeret vad áhítzásával. Ragyogó koronát akart, szimbólumát egy nagy birodalomnak, amely husz milliónyi népséggel kápráztatson s a mai Szerbián kívül Boszniát és Heregovinát, Dalmáciát, Albániát, Horvátországot és a magyar Alföld tetemes részét foglalja magában. Szóval egészen új s noha cári rokonsága is kerkedő, de ezért még mindig nem eléggé előkelő dinasztiáját főképpen a mi rovásunkra akarta nobilitásban és hatalomban pompáztatva fölmagasztalni. Hű alattvalói, katonák és népevezérek, szintén nagyszerb álmok haszonlós álmódói, megkezdtek a tett propagandáját. Alattomos aknással működtek ellenük először, majd, mint régi gyakorló bérnyilkosok, a nagy tettel döbentették meg az egész világot. Mi elégtelni akartunk, nekünk, ha létünkől lemondani nem akartunk, elégtételt kellett vennünk.

A sors most megadta nekünk ezt az elégtételt, Szerbia rettenő szenvedések után, ha néha lélegzethez jutott is s új erővel lán-

Orbán István. †

Nincs többé, már csak emléke maradt a miénk, kik nemese érő barátai szívéhez oly szorosán hozza voltunk néve.

Ott voltunk, elhantoltuk, ott álltak körülte tisztelő s baráti, mígsem róla borult a sírkő, hogy eltájkara esendes nyughelyet.

Zokogó övéi, tanítványai, barátai s tisztelői eljöttek mind, hogy szerető szívától elbucuzzanak s a sósogs szíváról ismert Lukács tanár önékkarát is elhozza, mely felette megható gyászszólszámának.

Ravatalára sok koszorú borult s felette utolsó bucsuzól a tanítótársak nevében Bánkovich János a következő gyászbeszédet mondotta:

Lágyan süttő szomorú fűzek, — némán böltingató lombtalan ták, — korábban elhunyt régi esendben szendörgő ismerősök, ime egy új lakó érkezett közelek, hogy a halál kínos szenvedésait s aránylag rövid életének fáradsáimat e bus sírunk jég ölen kipihenje.

Igen! e bus sírunk jég ölen az enyészetnek eme néma esendjében lézen jövendő szállásod feledhetlen barátunk s kedves tanítóstestvérünk. — hova

sem a szeretet lágyan süttő szavai — sem az ember gyarlóság szentes gáncsoládai, — sem az élet rakoncátlan szenvedélyének kitörései le nem hatolnak többé.

Lelkismeretes szorgalmas, edandóan munkás, puritán életed utolsó állomásához jutott immár, hogy megérjen oda, — ahonnet vót-telt.

Szerető szíved, mellyel az apró gyermekeséget, barátodat, koporsóra borító zokogó hitvesedet, özbe borult atyádat, testvéridet, rokonedat ismerőidet oly edandó meleg érzéssel vettél mindenköröközöl, megszűnt dobogni immár. Az öröm a fájdalom, a jászó elesendéddet, a szó megfogható ajkaidon s te néma lettel miként e sír s itt minden, de minden.

Életgondjaid elmúltak, a félelem, a rettegés megszűntek, hiszen Uristen a mi földi itt megszűnik mindenek, de minden.

De te boldog vagy immár, szenvedésaid elmúltak s megérkezél oda ahonnet elindultál.

Amde nekünk meg e földi alacsony helyeket kell járjunk s arcunk verejtékével kell áztatnunk e földet, mely oly sok bűt, bánatot, oly sok fájdalmat, keserűséget, oly sok rút hálatlanságot s oly keves örömet nyújt.

Bir fáj szívünknek s rosszul eső érzéssel vá-lunk meg szerető együségétől s e földi porhüvelyed borító koporsótól, de megnyugtalt mindnyájun-

kat a tudat, hogy élted ott fent tovább még s emlékezed itt marad velünk mindörök, míg majdan mi is, kik itt korúl állunk utánad jövünk.

Nem is tartoztatunk tovább, menj utolsó utadra, nyugodjál békében s odadó szorgalmas példás munkásságodot melyen ezú szerető baráti szívod nyarje el ott fent a mindenkent, értékelni tudó hatalmas Uról legméltóbb jutalmát!

Menj! szállj le esendes sírodba, im már utolszor bucsuzunk edes jó Barátunk a vizontlátásig Isten veled!

Az alkohol.

— Igaz történet. —

Most történt csak, nem is régen, Talán éppen a mult heten. Nagyszecsődon kihirdették, Hogy: „ki nem vak, sünta, ki ép Másnap reggel 8 órára, Gyűjtek a község házára: Mert ott ülés lézen tartva. A pap, jegyző, bíró tartja. Pálinkáról lézen a sor. Hirdetleők harmaccor! Mert Szeesődom sződrnyképpen, Erőti vett egy kör a népen.

golt is föl népében a nagyozás, most oly közel áll megbűnhődésének végső beteljesüléséhez, hogy menekülése már nincs neki. A célt tehát, amelyet a háborúval kitűztünk, mi már elértük volna. De közben más és sokkal hatalmasabb ellenségek támadtak ránk Szerbia örögyén, mint vadul ránk éhezett, véres, viosgró szájjal, amely a testünkől, földünkől akart letépni egy-egy darabot. Hogy fölirtottattuk a veszett ránk fenekedőket, az drága életekben, tömördek értékekben már eddig is anynyiba került nekünk, hogy ártuk Szerbia minden életétele, maga Szerbia, minden vagyonával, népével és esordával csak nagyon kis kárpótlás volna.

A háború maga már más célokat tűzött ki nekünk, mint amilyen cella elindultunk. Mi most elsősorban ugyan még mindig azt valljuk legtöbb bányunknak, hogy soha többé Szerbia a békénket meg ne rontlassa; de ezenkívül kell, hogy ami kárt gazdaságunk tőkében, elvesztett munkaerő elvesztett munkájában, fejlődésben szenvedett, az mint kárpótlódjék. S ezenkívül garanciáink legyenek majd arra, hogy egy érteljes, állandó gazdasági lendülés adja meg méltó pozíciókat, hogy a monarchia valóban egyik nagyhatalmassága, ellenségeknek, barátoknak egyaránt imponáló, gazdag állama legyen Európának.

— A kíváncsi postahivatalnok Lugosról írják! Az itteni törvényszék levéltitok megsértésének vétségéért három hónapra és hivatalvesztésre ítélte Paripor Száva lugosi postahivatalnokot, a kire itenőt esetben rábizonyították, hogy idegen leveleket felbontott és elolvastott. Az ítéletet a Kuria is helybenhagyta.

Körelem városunk áldozatkész és nemesszivű hölgyeihez.

A Hadseregélyőz a harcateren küzdő hős katonáinknak (a huszas- és negyvennyolcasok) karácsonyra szeretet-adományként öbajt kedv-skedni. S hogy ez a figyelem az őket megilltő módon eszközöltessék a mélyen tisztelt hölgyek nemesszivű áldozatkészességéhez kell fordulnunk. Kérjük, legyenek kegyesek a szeretet-adományhoz sőt emennyel hozzájárulni. A sütemények eskák hosszabb ideig eltarthatók legyenek, mert három hét kell, amíg a dolgok rendelkezésük helyére érnek.

Mint hogy 5000 esomagot kell összeállítanunk, kérjük a mélyen t. hölgyeket, minél nagyobb mennyiséggel járuljanak hozzá. A sütemények elkészítését és a Hadseregélyőzbe való beküldését vasárnap 21-ig, estig kérjük.

A sütemény: tea sütemény, báb és házi-sütemény lehet.

Kiváló tisztelettel

FARKAS VILMA.

Eddig a következő hölgyek jelentkeztek a nemesszivű érdekében: Tabajdy Kálmáné 300 db. Bugsz Aladárné 300 drb. Dr. Pihál Viktorné 300. Bogyai Lajosné 200. Dr. Szekeres Józsefné 300. Frau Ella Biffé 20. Dr. Tamás Jánosné 200. Kövesdi Boór Gusztávné 300. Gillyén Sándorné 300. Vidor Samunné 300. Szily Kálmáné 500. Dr. Eöry Szabó Jenőné 300. Viosz Ferencné 200. Sávóber Józsefné 200. Oroszváry Gyuláné 200. Mascher Istvánné 200. Remete Gézáné 200. Lendvay Vilmosné 200. Sonenberg Frigyesné 150 drb. Stern Sándorné 300. Kuortzer Györgyné 150. Dr. Fried Odóné 200. Dr. Krátky Istvánné 200. Palaskary Péterné 300. Genzing-er Matild 300 drb. —

A nemesszivű adószókát már itt is megdicsérik, ho y ily rövid idő alatt ily szép számban hozták össze adományait.

H I R E K.

És most...

A háború első napjaiban történt. Üzenet jött a magyar nékhöz. A hang gyenge volt mégis eljutott a bércek renetegéibe is. Elvitte mindenhová az őlmoss őrzi eső, a fakósárga rezgő lomb, a költözők bús nótája. S ahol talált kiirtszemű szomorú anyát, bánatos hitvest, méltó hajadont, megállt mellette s fölfele sugta, megleghaogon döngicsélt: ... sejtésed való ... a zápor csapdossa, hideg szél azsálja, láz gyöttri elesigázott tagjait ... komény göröngy derék-aljak, esillagos ég a párujuk ... porban, sárban, bandukolnak, szélvészsel versenyt rohannak ... egyedül ... lerongyolódva ... elhagyottan ... Szived nem indul meg ennyi nyomor láttára; a pusztulás és rombolás orgái közepett nem jajdul fel lelked. Terj magadhoz! Ébredj fel! ...

S mire zimankós lett a vidék, lehullt a lomb, kihalt a mezőség; ellőtt a kerkédő arany, elnyomta a vas, melg-szobára, puha ágyra, gondos kezekre talált a sebesült hős, kenyérhez jutott a háború Árvája.

Lett ruha a didergő tagokra, balzsam a sejtő sebekre, gyógyír a szaggató fájdalomra. S dörgött bár lankadatlanul az ügy s a lecsappó gránát, a siviítő srappel százával vette a földre az előre törőket, nem fáradtak el, kitarítottak; dacoltak a rombolni vágyók emberfeletti munkájával, nyomdokaikba léptek, hogy leszaljak a láb röz-ait, eltüntessék a halál sápadtságát, utját állják az éltető piros vér szabadon folyásának, hogy életet teremtsenek a halál birodalmában.

Nem értenek a romboláshoz! Ez nem az ő munkájuk. Ahol ők járnak, ott nincs halálhörgés, ott nincs „jaj” szó; léptük nyomán mosoly fakad. — Amerre ők járnak, ott a szív imádkozik, bizonyíték, hogy megerítették az időt szavát.

Reszt kernek a nemzetemmel munkából. S míg azok véreze-verejetekezve a határon rakják le a jóvendő Magyarország alapjait, itt dolgok kezekkel, megértő szívekkel járnak kezeikre.

Osaba.

Orosz vers magyar fordításban.

A Stripa mentén harsol a többek között egy szepielhetőségű magyar ifjú, ki itt nevelkedett egy Balaton partján s itt végezte az elemi és középiskolát. Később Szerbiába szölytötta hivatása Itt a szarb nyelvet tökéletesen elsajátította, a mely tudása az orosz nyelv megtanulását is megkönnyiténé. Pár hónap óta tartó harceteri front szolgálata közben egy elfogott intelligensebb orosz fogoly egy cirilbetűs írott verset adott át a magyar zászlónak s kérdözte tőle, vajon megérti-e a verset? Zászlónk egy háborítalanabb szép ési napon megkísérlé lefordítani az orosz verset, mely hogy mennyire sikerült, ítélje meg az illetékes olvasó. A verset itt közreadjuk:

Hallhörgés és végső sóhajok,
Áttörnek ágyuk bész szaván.
S az ifjú vér csak ömlik ömli,
Mint víz a Visztulán.
Hát mért van ez?
Mért hullunk, vérünk?

Ittak, mint a kefekötő,
Lett légyen az bor vagy seprő;
Ugy öntötték, mint a vizet,
Nem decsírán, litert! ... tizet! ...
Kupaktánás felotte hát:
A falu apraját, nagyát
Kioktatja ékes szóval,
Hagyjon fel a gonosz jóval,
Elmagyarázván majd náéik:
Éttöket rövidre merik,
Mivel átkos az alkohol,
Akárcsak az égő pokol
Elsilányit fevett, lelket
Hítt kiöl s becsületet
Butává lesz ember tőle,
Soha nem mehet előre ...

No, lett zaj a községházban,
Öszejöttek sokan, százan,
Kiváncsiak voltak közöryen,
Valamennyin a községben,
Mi lesz az a „pálinka sor,”
Ami doboltak, „harmaccor”?

A pap mondott szép beszédet,
Isteure kérvén a nép-t:
Hagyjon fel az alkohollal,
Igy szakíthat a pokollal ...
Jegyző is szólt, egy óráig,
Hajtogatván egyre, váltig.

Az alkohol káros voltát,
Példán hozván a esodát,
Mely ha szomjas, vizet iszik.
Soha lo nem részegedik —
S eloszlott a gyűlés rendben;
Mit hallgattak szépen, esendben,
Csupán egy megjegyzést tettek,
Példát a esordáról vették.
Hogy ember is akkor iszik,
Mikor éppen megszomjazik,
S arról aztán ki sem tehet,
Ember többször szomjas lehet

Sikere lón szép szavaknak,
Amin lassan haza tartnak,
Bíró uram önpességgel,
Fogadást tétet a neppel,
Hogy: „még bor lesz, tőről, seprő.
Alkohol hát nekik nem kö” ...
S mint a libák, szép sorjába
Bevonultak a korcsmába,
Érezvén a szó hatását,
Megitták az áldomását ...

Antikoholisták serge —
Mikorra beállt az este,
Mind ott hevert egy rakáson,
Ki udvaron, ki padláson.

Zombory Gyula.

„Hogy boldog légy”
Igy szól a cár.
Csak vissza, vissza,
Boldog ott leszek,
Hol kis családom vár.

Jó Istene, ne hallj meg
Te sem
A haldokló szív mit dobog,
Ti cárok, ezer éven át
Hazudtatok.
Az édes szabadság?
A féltett népjogok?
Ki hisne abban már?
Csak vissza, vissza,
Szenvetűni tovább,
Hol kis családom vár.

Ime a lövészárk költészetének egy szerény, de illatos virága, mely megérfolja azt a véleményt, hogy inter arma, silent musae.

A lélek mélységig meglátó sorokban az orosz nép elnyomottsága jut kifejezésre a a milliók érzelmeit zokogják a földi lét legnagyobb kínosához a drága családhoz viszarúzó szavak.

Nem mese tehát, hogy az orosz cár átkozott hatalmáért nem szívesen harcol az orosz nép, mert jól sejtji, hogy a rabszolgaság vár rá tovább is, ha porba nem hull a cári hatalom.

Drága véreink életéről folytonos aggodalom és rettegő reménykedés közt is boldog búszákeggel aduk közre e tartalmán és az orosz nép lelkiéletét híven visszatükröző költeményt, mely azt is bizonyítja, hogy a mi poétikus Balatonunk onduzus levegőjében úgy vitézségekben, mint szellemi kiválóságban szép rományekre jogosított ifjak fejlődnek.

B. I.

— A város jegyzése a III. hadikölcsőnre. Nagykanizsa város a III. hadikölcsőre 200.000 koronát jegyzett a főgimnáziumi alaptól. A tanács e határozatát a mai közgyűlés jóváhagyta. Ugyennekor a közgyűlés a tanácsnak a „Merkur” gyár kiskapitánya ügyében hozott határozatát a pénzügyi bizottság javaslata alapján sajátjává tette. Különböző illetőségű kérvények elintézése után a közgyűlés véget ért.

— **Esküvő.** Francisz József Schultz Torus kávali évi november hó 18-án d. e. fél 11 órákor a nagykanizsai plebania templomban házasságot kötött.

— **Halálozás.** Löwenstein István szílei hazahozták a hadérii sírjából s itthon 19-én d. e. 4 órákor helyezik az izr. temetőbe örök nyugalomra.

— **Olasz Károly** a város iparos ifjúságának egyik legdrágábbja hunyt el a napokban. A jó munkás könyökötömlőmester tavaly télen hűlt meg s azóta állandóan betegeskedett, míg szenvedésétől szerdán megszabadította a halál. A megfolyótt bugzó tagja volt a helybeli kath. legényegyletnek. A jó modoru fiom lelkű ifjút színter részvétel kísérik pénteken délután 4 órákor a Teleki úti gyászházól örök nyugalomra.

— **Milyen lesz a tél a harotereken?** Cholnoky Jenő dr. a kolozsvári egyetem kitűnő tanára, érdekes előadást tartott Kolozsváron arról, hogy milyen időjárás lesz az eljövendő hónapokban a harotereken. Az orosz hadszíntéren megkezdődik az esős, ködös időjárás, amelyet decemberben dermesztő tél követ. Hő nem esik, inkább erős der lep el minden. Riga körül és Kaleszalicában síues hi-

degekben, mint a Kaspi-tó északi partjain. A tél tehát ezen a hadszíntéren nem olyan kellemetlen, mint az ősz. Szerbiában megkezdődnek a hosszú esőzések, feláznak az utak, járhatatlanná válnak az ösvények. Igen zord ez az ősz és a tél a Dardanelláknál, ahol nemcsak az eső hideg, köd leszi ürthetetlenül a helyzetet, de óriási viharok is dühöngenek. Az olasz harotereken a tiroli és karinthiai átjárókat már ilyenkor magas hó fedi, majd jön a sirokó és a Karszt-lejtőkön vizé zúlik a hó. Az Alpkban korántsem olyan zord a tél mint a Kárpátokban. Ha nagyobb is a hó korántsem olyan nagy a hideg. Legkedvezőbb az időjárás a nyugati harotereken, ahol ugyan gyakori az eső és a köd, de alig van hideg.

— **Ifj. Lőke Emil** halálához. Még mindig siratjuk. Nehéz elfeledni dalús alakját s jó szívet, idomos modorát. Halálához főzünk néhány sort, amint megtudtuk. Fedezéke előtt robbant fel közvetlenül egy gránát s a lövésen vagy látóreszen jutott be egy szálak, amely egyik oldalát összezúzta. Sírját — aoha ünnepiesen temették el — megjelölték. S ha majd a csendes béke napja felvirrad, haza hozatja a jó édes atya egyetlen reményét, búszákegét — s drága áldozatát a haza olárára. Olyan különösen érthető ez a haláleset, hogy a fedezék ablakán — mondjuk úgy — tör be a gránát darab s őli meg a hős dalját, aki ott már egész kedvesen berendezkedett, amint sorából kiolvassuk — Virág övezte s díszített a hős lakót s már egy előlőny, egy macska is bekerült oda — hogy elevebbs legyen a fedezék. Mindez gazdátlan árvamaradt, a szép fedezékből Lőke Emil halálával kiköltözött a lelek.

— **A hatóságai husszék titkai** Valami misztikus környezet közepett vágtak ma is a kora hajnali órákban zárt ajtó möpött a hatóságai husszékban s mire a közönség, az igazi plebsz felebredt, már a lizsán levő benfentes urak elragadták a terütekre került állat megelhető részét a többit pedig a protekciókés zsákmányolták el.

Nem tudjuk megmagyarázni, mi lehet oka, hogy abban a nevezetes székben mindig olyan titkoszatos módon mérik ki azokat a szerencsétlen jószágokat s a közönség soha nem tudhatja meg, mikor részesülhetne egy jutányosabb áru huszféléhez.

Miert nem veszik le azt a táblát legalább, hogy a Hatóságai husszék „s irnak ki, hogy a Huszvágás a protekcióhoz”, mert ez sokkal jobban illenék a főle a zárt ajtó fölé.

— **Hogyan büntetik Ausztriában az árdrágtókat?** Az áru- és élelmiszorosa tudvalevően sehol a világon nem garázdálkodik olyan szemérmetlenül, mint nálunk. Es ezen nines is mi esodálkózni. Mert ha előfordul az a ritka eset, hogy egy ilyen hitványlelkű kufárt nyakon esipnek, alig néhány száz korona pénzbüntetést szabnak rá és az azt folytathatja szennyes mesterségét ott, a hol elhagyta. Es kétségkívül folytatja is, s talán huszon-négy óra sem telik bele, s az áthárítási elmélet gyakorlati alkalmazásával megtörlén neki a kisdép pénzbüntetés, Bezzeg Ausztriában neni bínnak ilyen kiemeltesen a háboru híneival, hanem, mint az alábbi példa mutatja, akkorát koppintanak a körmükre, hogy hosszú időkipj arról koldulnak. A pettau járás-bíroságnál följelentést tettek Högenwarth Gidó és Iglie Mária kereskedők ellen, hogy drágán árulják a rézgálicot. A bíróság büntetéseket ítélt őket az ár-

drágításban, s Högenwarthot tízszer korona pénzbüntetésre, Iglie Máriát pedig, a kinek kisebb forgalmu üzlete van, háromszor korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletet a felsőbb bíróság is megerősítette s ezek után biztosra lehet venni, hogy Högenwarth és Iglie a rézgálic árát jelentékenyen le fogják szállítani.

— **Bolgárok a magyar hadseregben.** A Külügy-Hadügy írja: A hadügyminisztérium a honvédelmi minisztériummal a bolgár hadügyminisztériummal egyetértéssel egy határozott, hogy a bolgár állampolgárok a háboru tartamára önkéntesként beletelhetnek a cs. és kir. hadsereg: a magyar és az osztrák honvédség kötelékébe. Akik a bolgár hadseregben már szolgáltak és ezt igazolni képesek, ugyanolyan fogvnyemelési esapathoz letelhetnek nek, mint amilyenek a bolgár hadseregben szolgáltak, akik nem szolgáltak még, azokat a gyalogsághoz osztják be. Az önkéntes belépés iránti kérvényeket a hadügy-, illetve a honvédelmi miniszterhez kell benyújtani. Ez a rendelkezés a bolgár tisztokra (tisztjelöltékre) nem vonatkozik.

— **Az adó mérséklése.** A pénzügyi kormányrendelete értelmében a pénzügyigazgatóság körrendeletet bocsátott ki, amelyben tájékoztatja a közönséget, hogy kiknek és mily esetben van igényük adóvengedésre. E szerint a házbéradó törlesse bármikor kérelmezhető, ha a ház tényleges birtokosa bőlörölge a házbéradó egészen, vagy részben elengedte. A törles alapjául a ház tényleges birtokosa által kiállított bályegmentes nyilatkozat szolgál, melynek blankettája az adóhivatalnál lapható. A ház tényleges birtokosa a nyilatkozatot minden egyes béreltre külön-külön köteles kiállítani és a nyilatkozaton levő záradékokat az előjárás, illetve adóhivatal által igazoltatni. A kérvényeket a pénzügyigazgatóságnál kell benyújtani. A harmadosztályú keresetadó mérséklése csak abban az esetben kérhető, ha az adózó tel igazolja, hogy a másodosztályú keresetadónak 1913—16 évekre jogerősen megállapított alapja az adózóknakatonai szolgálatra történt behívása folytán legalább 50 százalékkal csökkent. Az ilyen adómerséklésre vonatkozó kérelmeket az érdekeltek legkésőbb 1916. január végéig tartoznak a pénzügy igazgatóságnál benyújtani.

— **Vasuti katasztrófa.** F. hó 10 én a Siofok—Kaposvári vicinális vonalon Tab és Kapoly között két motoros vonat nyílt pályán egymásnak rontott. Sajnos, az összetörekzésnek több áldozata van és pedig 5 sulyosan és 9 könnyen sebesült. A bal-esztonnek legulsyosabb áldozatai Hunyadi fűtő és Pálfi mésznyezető. Hunyadi agrárkedes érte, Pálfiuk egyik karja törött el. — Hogy ki okozta a szerencsétlen összetörekzést, azt a folyamatban levő vizsgálat fogja kideríteni.

Szerkesztői üzenetek.

- **Csaba.** Egyiket itt olvashatja. Üdvözlét.
- **Z Gy.** Amíg az egész úti kaland keztkben nines, adgig nem foghatunk a közlésbe bele, mert hátán megakad a posta, mint most is s akkor kész a . . . Kérjük a folytatást. Sok ud!
- **Mágasan.** . . . Mit ágoskodik akkor. Nem érte el. Se próza, se vers. Le került — a kosárba.

„BERLIN”^{eff} NAGYMOZGÓ SZÍNHÁZBAN

(Szarvas-szálloda épületében. Erzsébetter) mindennap tartatik előadás a legvalogatottabb és a legújabb s szebbnél szebb s érdekesebbnél-érdekesebb műsor van bemutatva. Az igazgatóság nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a m. tisztelt közönséget kielégítse. Dacára annak, hogy a filmek 70-80 százalékkal megdrágultak, mégis a régi olcsó helyárak mellett mutatja be művésziessen összeállított remekműsorát Minden harmadik nap teljesen új műsor. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinék a legmelegebben ajánljuk.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vastkos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinék érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében. Nagykanizsa

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kiadó lapot melegen ajánljuk olvasónk figyelmébe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/e. — Előzetési ár feleltre 10 kg. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legelősebb új-ág a magyar nép számára, feleltre 2 korona 40 fillér.

— **Új Idők** A világháború legújabb krónikása, másban és képen az Új Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész háborúin történik, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes, művészi művelés és előkelő teljes jellemző Horeg Ferenccel hetilapját, az Új Idők. melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és regényekben is egyaránt a szépirodalom apóloja. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy ut 16. sz.

A ROVÁS

című rovatot olvassa el naponként a Budapestben megjelenő

AZ ÚJSÁG

politikai napilapban. A háborús helyzet kimerítő és szakszerű magyarázata. Bő hírrovat, tájékoztató és minden tudnivalót felölelő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden ujsagelárusítónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Feleltre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 k. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rakóczi ut 54. szám

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

**Erősítő és edző hizlaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kiséret nélkül felvétetnek.**

*) E rovat alatt közlöttékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni ver

senytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillana
tig sem, hanem soron kívül vagyunk igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetősi rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja A hirdető rövidit
idő alatt meggyőződik az eredményről. —
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny”
rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-
lelzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ.
vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerint.

Felolós szerkesztő:

Bánkovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona, Negyedévre 2 korona 60 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

ZV BENITZKY GABORNÉ született **Gróf BATTHÁNYI ILONA**, a nagy nemzeti vőrostané leánya a mai napokban is hű maradt önmagához, eddigi jószágos lelkével. Nevét a felédés avarja ne borítsa, jötteinek hosszú sorát az élet emlékeiben tartja — szólunk róla. Nem először ad erre okot s alkalmat. Még élő emlékeztetőnkben hordjuk a Tulipán-mozgalom idejében tett nagy segítséges tudatát a helybeli ker jótékony nő egyesület elnökségénél, s most jószívűen újabb bizonyossága ezorokorús adományra a közkórház főnöknőjéhez a kórház betegai élelmézésének megjobbítására. Tisztelettel állunk meg személye s szíve jószágos beszédes eszelekedetei előtt. Örömmel várjuk őt a sorozóban, amilyen az ő önzetlenségéről a ma nap önzésének megújítváulásával szemben halvány konturvonalatokat adnak. A nemes harcok, a szív és lélek-nemesség önfeláldozásainak ezerszeres megújulásával szemben az önrékd-rít túlekedésből örökszép harmonia fenséges dallamoként száll ki a sokaktól áldott grófnő jótékonyágának emlegetése. Mi is e dallamhoz csatlakozunk szavainkkal, hogy annak erősebb, szélesebb rétegre kihatott legyen hangja. Magtálta a helyét a súlyos jelen kötelességteljesítésének keretében. Cinkotán hadikórház tart ven teljessé a saját költségén, ahol a honvédelem vértanúinak a magyar szív vendégszeretetének minden jószágából részük jut. Nagy tny ez, amely a mondák dicsfényével övezi egyéni-éget. S nem érdemtelennél. Mindent szoknak, akik mindenneket adták értük. — ne

mes ezme és életprogram s ez csak azok legkisebbi sugárzik ki, akik az önfeláldozás hősi nagyságának igaz tudatát hordják lelkükben. Ezek egyik megismeréselője a *cinkotai grófnő*. Tisztán, tennesz érzésektől áthévitett eszelekedetünk hosszú sorával áll előtünk. Nem is szabad róla megfeledkezünk. Emlegetése kötelesség, hogy jó lelke minden eszelekedete iskolás példája legyen a jelen-szükséges tevékeny életének kioktatására. (dr. I. J.)

Rajtuk már ez sem segít.

Az ellenséges országokban ugyan úgy is beszélnek, hogy a háború sorsa ugyan egy balkáni harcterén dől el és Szerbiát sorsára kell hagyni: az események mégis azt mutatják, a háború súlypontja a Balkánra helyeződött át. A francia és a belga fronton aránylagos csend van. A németek birtokában van majdnem az egész Belgium és a francia földről tíz megye. Ugy látszik, nem akarnak egyelőre előbbre hatolni, de állásaikat tartják rendelőtlenül s ösztörtörtek azokon a nagy francia támadások. Körülbelül ugyanez a helyzet az északi orosz harcterén, bár ott csapataink egyes helyeken előre hatolnak.

De a Balkánon minden nap van előnyomulás, minden nap győzelmekről, városok elfoglalásáról kapunk híreket s a mi csapa-

taink a bolgárokkal együtt keresztől-kasul járták be az országot. Ezek a csapatok már a jó minap találkoztak s közvetlen érintkezésbe jutottak egymással, s csak napok kérdése a török haderővel való találkozás is. Abban az esetben, hogyha Szerbiában erre a haderőre is szükség volna. De lehet, hogy nem ott, hanem máshol lesz rá szükség. A „közel kelet” helyett esetleg a „távol keleten”, ezuttal Egyiptomot értvén ezen elnevezés alatt.

Olvastuk a francia és angol minisztereknek a parlamentet előtt tett nagyhangú nyilatkozatait. Amikkel ugyan nem elégitették ki sem a harcolókat, sem az otthonmaradtakat. Ugy látszik, azok a szavak csak arra voltak jők, hogy elföldjék a tényeket és a gondolatokat. Erre mutat, hogy Anglia most Kitchener lordot küldi a Balkánra.

Ismert nevű ember ez az angol katona, aki most Londonban a hadügyminisztérium vezetője. Az angolok a hadvezérek ideáljának tartják és szerintük Kitchener mellett minden más csak senki és semmi. Az igaz, hogy Angliát már sokszor kihuzta nehéz helyzetéből, de távoli, exotikus országokban. Kitchener ott volt az egyiptomi fölkészlél, azután megverte a mádi csapatait Szudánban. A Ratszváli háboruban, mikor már nagyon

A SZIKLAFAL.

Ugy állanak vitézeink,

Miként a sziklafal,

Egyetlen sínes, ki ott meging:

Ez a magyarra vall.

Ugy védekezik jó maga,

Miként széd öviás,

Csodálja föld, ég csillaga;

Igy ő tud, senki más.

Akár támadja ellenét,

Vagy a hont védi ő,

Csapást soha még el se vét:

Igy győzhet a dicső.

Kis időn már övé lesz itt

A végső győzelem,

Csupán a zsarnokság veszít:

A bűne végtelen.

KÓSA REZSŐ.

Egy fogadás.

Írta: Berke László.

1.

A főnök szekere magasan járt, mikor a jókedvű társaság oszladni kezdett. Hubayék falusi királyján... Mind-eki megvolt elégedve az üstével, csak a ház ura nem. Az asztótságig komoly, ridig ferjelek sehogysem tetszettek ezek a gyakori összejövetelek a késő jébe nyúló estélyek stb., melyeknek nem ritkán a pirkadó hajnal-vetett végét. Ő mindezeket szívesen elengedte volna, hiszen a vendégek között nem volt egyetlen barátja sem, mind aránytalanul fiatalabb volt nátnál, de hát az asszonyknak kellett a vigáság, a nagy uri zajos élet, mert az csak nem kívánhatta senki, hogy ott hervadjon elgyatra, gondozatlan, mint egy utsalvi virág, mikor ő még olyan fiatal és szép volt, forró véru, szerelemrevágó asszony... Pedig szegény Hubay ha tudta volna, hogy a „Nagyásos Asszony” talán mindenki más szeret csak éppen. Őt nem, bizonyosan más szemüvegen nézte volna a világot!

— Nagyásos Ur a keesi készen van — jelentette Ferenc, a régi hű eselő — az Urak meglesznek velem elégedve, jó állást készítettem.

— Uraim! — szólt most a háziasszony min-

denkit lebilincselő kedvességgel — nem szép Önöktől, hogy ennyire sietnek, de ha már mindenáron menni akarnak, még a szent János áldása előtt meg kell igérniök, hogy vasárnap ismét az én vendégeim lesznek! Persze, hogy megígérték.

Még egy bucsupohár, néhány sárvélys bucsuszó s az orvos, a kis hadnagy, meg az iró koesira útek, mely neonsokára vígan robogott velük a város felé. A hűvös esti szellő homlokon esőlöká mámoros szédülő fejüket, mit a bor, a sok szivarfüst — no meg az asszonyok zemei okoztak.

— Pityukám hova megyünk most?

— Kérdézte az orvos a hadnagyot, ki egy imáját végző mozlim áhítatával haljongott elősű.

— Sehoval! azaz i—igen, hazamegyek, leleksem.

— És Te Öregem!? — fordult az iróhoz.

— Szokásom szerint a kávéházba, egy novellát akarok írni.

— Akkor veled megyek, mert aludni ugysem tudnék, olyan fureszén érzem magam. Tele van a fejem...

— Tudom öregem, tudom!

— Mit tudsz? Talán bizony azt hiszed az asszonyok...

— Nem az asszonyok, csak azoknak egyike...

— Tévedsz Öregem, inkább a sok ital, amit nem szoktam meg, okozza rosszületémet. Hogy is

rosszul ment az angolok sorsa, ismét csak Kitchener küldtette oda parancsnoknak. Azután Indiában volt katonai parancsnok, mikor ott is mozgolódní kezdtek az elnyomottak milliói. Azután megint Egyiptomban volt, mert ott is el kell nyomni a benschülöttek mozgalmát. Ő volt az, aki a szudáni csatákban a mádi elesett katonáit eltemetetlenül hagyta a harcmezőn, mert "csak az ilyen példák hatnak". Szóval Kitchener mindenütt ott volt, ahol az angol valamely, addig még szabad népet akart elnyomni, vagy ahol a lázadó elnyomottak kellett még keményebben belegázolni az elnyomításba. Angol szempontból tehát nagy hadvezér. Az igaz ugyan, hogy a legtöbbször rosszul, fegyverrel elleni események fölöttéggé gépgépezekkel nem volt nehéz diadalt aratni, de Anglia még ma is az angol hatalom egyik megtestesítőse látja Kitchenerben. Mert hát már csak Kitchener segíthet! Mert hosszú időn át mindig a vég szükségben rántották elő. Mikor a fűri családokból származó generálisok nem mentek semmire, akkor rántották mindig elő a skót parasztyerekből lett Kitchener-lordot.

Most is, mint "ultima ratio" fog, vagy akár szerepelni. Ez tényként mutatja az angol ijedelmet. A parlamentben mást beszélnek ugyan, de valójában már megérik a balkáni események jelentőségét és szedik elő a skórtott Kitchener-t, akinek már annyi minden sikerült.

De hát nem segít ott már a chartumi győző sem, de senki sem.

gondolhattál arra? Hamen talán Tegeđ talált Ámor nyila, hogy éppen ez a thámú vetted föl??

— Bolond vagy Doktorom, hisz tudod, hogy én a világgal csak mintegy látólon keresztül, az irdatlan utján érintkezem, az enyem a földig, ott nyílnak számomra azok a halvány, misztikus virágok, hol az élet is csupa titokzosság, mit csak mi bohémek értünk meg igazán.

— Szép, szép, de én ennél szebbet is tudok Egy asszony — Harátom! — egy asszony, ki szívem egész melegével szeret, csak az édesítheti meg életünket, csak Ő általa bírhatjuk azon gyönyörűk Edmüt, melyek kincseiről csak azok tudnak beszélni, kik már oda bejutottak.

— Nem is tudtam, hogy ilyen nagy ideálista vagy!? Pedig ez ellenzik hitvasod eszméivel. Igaz... valamikor én is az voltam, csupa ideálmussal s romantikával volt tele a terem, ez akkor volt, mikor még szerelmes tudtam lenni egy bajos kicsi lábba, vagy egy parányi bárszonyos kacsoba — élveztem szép asszonyok forró ölelését, bődítő tüzes csókjait s mikor azt hittem a legisztabb vér folyik ajkukról, méreg volt az, mely kiölte belőlem az érzéseket.

— Nem szabad általánosságban beszélnem, — minden szabály alól van kivétel az igaz — de én azt hiszem minden egyes esetben mi férfiak vagyunk a rosszak s igazán szeretni csak a nők tudnak.

— Balgaság! En bizonyítom Neked, hogy nincs egyetlen igaz nő a világon, egyformán csapdár mindannyi s ott csak meg, ahol legkevésbébe gondolt.

Nagyon szeretném ha ezt bebizonyítanád. Különösen Hubayné érdekelt olyan szép, olyan ártatlan arca van, az az asszony ha valakit igazán szeret, nem tudná megcsalni.

Nagykanizsa szíve.

— A Hadsegélyző munkája —

A multkor közzétettük, hogy a Hadsegélyző nevében Farkas Vilma felszólította városunk női társadalmát, adjanak sáteményt a ki két háziérzödnök katonáinak karácsonyi megajándékozásához. A felszólítás szava minden jobb módú családhoz elhatolt. S az eredmény bántalmas lett. Szombaton este már megkezdődött a sátemény-ek leszállítása és pedig oly mértékben, hogy a Hadsegélyző minden zegéd-zugéd megföltötték az édesseg-ekkel megrakott tálat. Mind megannyi dícséretes buzgósság gyümölese, munkája, adománya. Gyönyörűlt itas szemekkel nézték ezt a szép kiállítását, a mely még egy százezer lakóssal bíró városnak is díszre válnék. Mennyi pontosság, mennyi esny, mennyi izlés minden esomában. — Látszik, hogy jó szíved. Ez a magyarázattal készült, s szeretettel szánták a mi küzdő hős bakáinknak. Mert nemes elhatározással így végezték el az intézök, hogy a harc farsadalmának országlánczát viselő bakákról kell elsősorban gondoskodnunk. — S gondoskodtak is dícséretes buzgalommal. Grönbüt Anny egy-két óra alatt harminc kiló esokoládét gyűjtött össze. S azután mások mást hoztak. Csupa édesesség minden. Mézes kenyerek s efaia izletesség sorakoznak szépen egymás mellé. Ha valaki kívülröl beintek, az hiszi édesseg kereskedés otthona Farkas Vilmának az a birodalma. Nehány jámbor, édeségtü vágyó eseh baka be is nézett már oda s venni akart a kívánatos portékából, amelynek édes illata betölti jószágosan az egész helyiséget. Tévédücsék azonban hamarosan észrevették a szegények s ki is somfordáltak onnan. A vitez küzdőknek esomajólják ott a szeretet megemlékezésének édesésgoit Cukrot, cigarettát, esokoládét es süteményt. Szorgalmas női kezek buzgólkodnak, hogy a közel ötezer esomag hamarosan készűen legyen s pontosan

— Hagyd él, az ártatlanlag e külö jelei csak jobban megévesztik az embereket. Az ilyen nők hasonlítanak ahhoz az almához, mely kívül esábitó, szép poros s belül romlott. Ami pedig Hubayné szépségét illeti, egy esopp művészi szépségét sem találok rajta. A szemei olyan kifejezestelenek s általában egyetlen vonása sem klasszikus, melyekből szinte le lehet olvasni hányos intelligenciáját.

— Ne akarj kiábrándítani ez-ekkel a pessimista tejetegésesiddel, mert megazogok neked: fölig szerelmes vagyok Hubaynéba.

— Gondolom... Gratulálók!... De legalább Hubayné is szerelmes-e heled?

— Azt hiszem, — bár ezt nem szabadna megmondanom, de tudod előttem nincs titkom — az asszonyka egy bizalmas mosoly kíséretében a következőköt mondta: „Jöjjen el egyszer egyedül, mi kor ea is egyedül leszek!”

— Ohó barátom! érre nem lehet adni. Nekem is mondott valami bizatotát. Ha jól emlékszem efelkor, mikor elkakartam menni ezt mondta: „Ha nem akarja az általános jó hangulatot — különösen Bärzöny jó kedvét — megragatni, el ne menjen, mert Bärzöny csak addig van itt, amíg Maga! S hogy nem üt m föl neki, azt látatod. Külömben a te dolgod, hogy mit csinálsz, csak addig üsd a vasat, amíg tüzes!”

— Haem, hogy az előbbi themára visszatérjünk, nagyon leköteleznel vele, ha állításaidat bebizonyítanád!

— Akár fogadást is teszek rá!

— Jó! A fogadás áll!

(Vége volt)

ott legyen, mire a szeretet és béke ünnöpe itt lesz. Es aieni kell Mert nagy sor az, amig ez a küldemény céljához ér. A esomalgos közbem megjelenik Dobrovics Milán s a sok mindenféle jó láttára elé gedetlen dörzölő kezekt, meg Farkas Vilma örömtölt ragyogó szemekkel mutogatja, hogy a közel félóra-ban mi minden ásdorolt megint s már ott pihenő esoport mellé. S mindig jobban dagad az érkezőkkel a már szép sorjában egymás mellé rakott sátemény. A Hadsegélyző kis munkásai szinte ajkukat esokolá-gatják, úgy szívják magukba a Hadsegélyző édes levegőt. Minden morászra tisztelettel néznek azonban, mert azt a lösöknek küldi a Jászoka, tehát bántani nemzetellenes volna. S ott Hütter Anna s Mágics Etelka állandóan, hogy minden 1-nödben legyen s a legnagyobb pontosságkal legyen minden adomány számom tartva. Minden édes tehertöl daga-dogó tárcának meg van ott a jósvűt adományozója. S innen-onnan talán több is, vastagabb is telnek — fakad ki olykor a krónikus, de kerülék közbem, meg jön onnan, tehát nem szabad hamisan irni rölük. — Tegnap delután már nagyon folyt a esomalgos. Farkas Vilma mellett voltak Tabajiné, Pihálné, Bugcselné urasszonyok, Pihál Böske, Mágics únérok, Hütter Anna, a Török únérok s még egy sor, egy kis tábor apró, kipirult arcu munkás sereg s a megindult munka ment késő estig lankadás nélkül. Nem volt esés, nem volt beszéd, de e helyett édes örömköz es meglepetés-ek készűtek az értünk küzdő, az értünk barceló, az értük vérzö lösöknek. Nemes dícsőségese munka enlegetett munkásai már most dícséretük titkeket. Es esoggedjütek, ne szüneteljütek addig, míg minden kamzói laka nem kap a haretéren egy édes esomagot — az itthonlevök hálás szeretetének, figyelmének s megemlékezésének — karácsonyi ajándékaként!

A haretéren küzdő katonáink karácsonyi szeretet adományaihoz sáteménnyel a következő ur-asszonyok járultak hozzá:

Eöry Szabó Jenőné 300 d. cakes. Szekácsné 272 d. házi s. Dr. Hamburgerné 150 d. h. s., Markó Nándorné 150 h. s., Schmidtné 150 cakes, Waliguskyné 200 házi s., Vioz Ferencné 150 h. s., Mascheliné 300 h. s., Tóth Istvánné 230 h. s., Grönbüt Anny első fizetéséböl 3 kl. tea s. és 1 es "gy negyed kiló esokoláde, Gombosné 50 h. s., Eppingeriné 75 h. s., Lendvány 200 h. s., Dr. Tamásné 200 h. s., Weisz Ignác 20 cakes, Dr. Kenedi Imréné 200 h. s., Stern Sándorné 300 h. cakes, Berényi József 150 h. e., Babán Gusztá 375 h. s., Zerkovits Lajosné 300, Dr. Kráthyé 1 tabla esokoláde 200 h. s., r. Rothschild Samuné 45 cakes, Schillhan Jánosné 100 h. s., Gutmann Sándorné 180 c., Horváth Gezáné 100, Dr. Rapoch Gyuláné 110 d. báb, Rubiná Károlyné 200 d., Dr. Pihál Viktoró 300 h. s., Sipowieksyné 325 h. s., Sauerberné 200 h. s., Kozáriné 100, Györfly Jánosné 200 h. s., Dr. Samuné 15, Köhn Lajosné 200, Holbáns 300, Grönginger Józsefné 100, Szabaly Ló-tinén 100, Friedlerné 50, Stern Ignácné 50 cakes, Adam Róbertné 100, Kulhárné 100 h. s., Dr. Vajda Márkne 150 cakes, Dr. Dörr Vilmosné 350 h. s., Dr. Neumann Edéne, Rosenfeld Józsefné 500, Patár Mihályné 500 h. s., Rosenthal Jakabné fél kiló esokoláde, Keri Jenőné 200 h. s., Grönbüt Henrik 350, Weisz Mórné 1 es fél kiló esokoláde Weisz Mórné 124 d. s., Kleinföld Ignácné 32 d. s., Köhler Nina 200, Tabajiné Kálmánné 300 h. s., Fábán Zsigmondné 200, Muthschelbaherné 200 h. s., Mraz Kálmánné 150 db, Goway Sándorné 200 házi s., Brandthoferné 200 h. s., Noll Viktória 100 h. s., Palaskary Péterné 300, Miltényi Gyuláné 300, Dr. Szekeres Józsefné 300 h. s., Pálfi únérok 300 h. s., Váry Zoltán 36, Özv. Markó Antalné 100 cakes, Záborszky Zoltánné 300, Vidor Samuné 1 d. cakes,

Oroszvály Gyuláné 225 h. s., Bogyay Lajosné 212 h. s., Szegő Gyuláné 10 lev. lap. 255 h. s., Fonyó Mihályné 50 cskes, Szili Kálmáné 115 d. h. s. és 20 d. gyümölcs kenyér, Forbáth Arthurné 100 db. láb, Kövendi Bozsné 400 d. h. c., Dr. Fischer Józsefné 167 h. s., Bifli Erzsébetné 200 h. s., Márgies Etelka 70 h. s., Márgies Petroné 300 h. s., Központi szálló 300, Sommer Náthanné 160 cskes, Arvai Adolfné 3 negyed kl. cskes, postai Horváthné 200 h. s., Buglesné 300 h. s., Székely Nándorné 120, Frank Vilmosné 100 cskes, Sági bíróné 100 h. s., Dr. Friedné 200 h. s., Reinitz Józsefné 75, Heimlerné 50 cskes, Utó Lászlóné 200 h. s., Sonnenberg Frigyesné 150 h. s., Dr. Szigeti Károlyné 200, Gillényi Sándorné 300 h. s., Drevenyó 200 h. s., Knötzter Györgyné 150 h. s., Schwartz Gusztávné 300 h. s., Fleischerné 250, Grünhut Alfrédné 70, Kádár Lajosné 250 h. s., Hütter Lajosné 350 h. s., Nagy Irén 90 h. s., Stampf I. szület. eskokládó, Grünhut Anny gyűjtése 20 kl. eskokládó

HIREK.

Hajdan.

Az elmúlt néhány hónapok számos lélekemelő jelensége előtt tanuskodik, hogy a 20-ik század nagyarányú mellőli illik azon dicőcséges századok nem ismert bölgyéhez, ki a beket csak látókat ismerette, a nyugalmat számírtva találta, kinek kihalhatóság nappal a lángban álló falvak füstje takarta el, éjjel a rezeső-ropozó tűzes öszök világotított meg.

Milyen volt az élete? Férfi, felnőtt fia, testvére, sógora otthagya Símsakk homlokán, vértől méltán kacagással vállán, fegyverrel öblötlan pattant lovára s elvágatott védeni a szabadságot a uenelt, oltalmazni a magyar fajt a török ellen. Távól maradt néha nepokig, néha heteken hónapokon át, gyakran ökrök; gyakran akkor eszmélt fel, mikor már keze-lába béköbba verete, szomorúan gondolt ilyenkor arra, kit egyedül hagyott a tágas udvarházban. Mit csinál most ő? Azt amit eddig: remélt, bizott, főházkodott, dolgozott.

Alig pittyemlalt, már talpon volt. A kasznár a kora hajnali órákban ma a pítvaron találta a nemzetes asszonyt a miut nagyszámú aprómérháját számlálgatva, eltelgette; a kertész valamennyi-sábu pillantotta meg, a miut gyenge kezeivel locsogatta megcsodált palántáit, vagy a miut illatos virágok kertjében gyomlálatta a szulokát, folyondárt, aranát és gnyjótányt fűvet, hogy feltévedőzt rózsiát, violát, szegfűt kárt ne szenvedjenek. S mikor itt is végzett, a mielőtt az árnyékos fák alatt a kert végére, a magasanfekő bugához Ernyődt elke ott szeméink kezeivel és ugy tekintett a távolban elvészvő útra, melyen oly régen fedte el az ut pora azt a várua várt vágatott lovat. Óhajta kereste, találta. „Úr Isten jön-e ma?” Mi lelte, hol maradt, jön-e majd?

Néha amikor eleséggelt az imában, ki fűrészt a várakozásban, megtört a sok eleségsében, itt, ahol senki sem látta, megingott erős termete, összehőrt alakja, elhomályosult a szeme, zokogott a szive de ha lépések hallott, ismét a régi volt, Daevla fáj-dalmával, gnyulva gyengésgézt keményen, emelt fővel lépkedett a fehérre meszelt épület felé. Bonyított gyermekei elsőtűtött hajlékba, forró csókjaival kölögette magasztai, kiugyogatta fohérőngőnyös ablakait; nem pihent, nem faradt, hol ott, itt, hol ott termett, szava mindjég hangzott. Ha maga nem ért rá, hol egyik, hol másik gyermeke szaladt a kapu elé nézni jón az édesapa?

Sokszor tartott arra lovasebber. Mégokan el-

mosódott körvonalai bontakoztak ki a távoli messze-ségből, már is volt futkosás a tornácban. Az igazlom, a bizonytalanság, a remény, a várakozás, a rettegés kiült az ajakra, a szemre, az acra.

Kapu — ajtó tárva — nyitva.

Megtörtént, hogy a remény kutba esett, a lo vas elvágatott. Megtörtént, hogy meglasította futását, pár szózt váltott a kapuban állókkal, de aztán sarkantjuba kapva lovat elarámott. Az sem volt ritkaság, hogy betért az ajtón, de huj, nem őt várták. Mégis szívesen fogadták. Az ellenséget előt jött; annak golyóját vagy nyílát hozta el testéből; onnan jött néha fékezéssel, néha véres fejvel.

Marasztalók

Sobait kímistak gyengéden ápolták, bánatát osztoták, öröme hangolták. És az pihent.

Apránként elült a halál sápadtsága arcáról, erőt szerzett, talpra állott. Kedve megjött Bozelt Beszélő a napvilágról, a szabadsárról, a sok ellenség-ről, Isten büntetéséről, bizalomról, kitartásról. Vigaszt öntött az eleséggelt szívébe. S miután csak erre várt volna. Kiközörlőle figyerve csorbán, búcsút mondott s elvágatott alkonyatkor, amikor jott Busan nézett utána az anyja a gyermek. Könyözve kísérték szemükkel a poros uton távozót, minem az alkonyat homálya elfedte előlük a lovat, a lovat, az az utat, a tájat.

Csend lett.

A mozról hazatértek; az állatok felpihentek; a madárak elmúltak; az ut pora leszállt; sehol semmi élet. Csak a muskatisz ablakon szűrődött ki némi világosság. Ott meg ébren voltak. Inára kuleszt kezekkel, tórdévalva mondták: „Szánakkozzál rajta, legy erős oltalma, őh add vissza újat!”

— **Kitüntetés.** Őfelsége dr. Szeketes József-né, Gróf Billot Nándort, dr. Fránk és dr. Hamburger orvosokat a vöröskereszt II. oszt. ezüst-érmével tüntette ki! Örömmel adjuk közzé ezt a hírt, mert dr. Szeketes Józsefné és gróf Billot kitűntetés hosszú érdemsorozat méltánylása, amelyről már többször méltatólag hírt adtunk. A nevezettek kitűntetés öszinte örömet mindazokról akik a kitűntetések büszkén munkáját már hónapok óta szemlélik.

— **Széljegyzetek a városi közgyűléshez.** Cautörtökön köznyelős volt a városháznál. Sok szép és nemes határozatokról már szözlünk. Dagadt a há-tározat a liberalizmustól s a hazaszeretettől. Helyén való. Dicséret érte. Ösztözzék e szavak dicséretében a közgyűlés minden tisztje tagja. De de. Talán bizony határozat mégis hátrányos — a város közönségére. Ngugdíj alapunk nagyon is csekély arra, hogy gavalloerón jutalmazzuk a város munkásait. Az igazságosság ellen aines szavunk. Méltó a munkás az ő bérére. De a városi pótdó terhére a gavaléria nem mehet a végletekig. Tessék csak utána szá-mítani: Ha alapunk elég nagy volna, szót sem ejténénk e gavaléria ellen. De a gy? Pótdó, pótdó legyen az alap folyton? Meddig gyözzük?...

— **Megnyílt a népkonyha.** Egyik jótékony intézetünk, a népkonyha megnyílt.

— **Csökkenni fog a husinesg?** Híre jár, hogy az utolsó hetekben a Romániával szomszédos határterületekre igen jelentékeny marhaszállítmányok érkeztek, még pedig a vasuti szállítóeszközök igénybe vétele nélkül. Az előbbalolt importja még folyamatosan van és kilátás van arra, hogy az elkövetkező hetekben is igen tetemes mennyiségök kerülnek magyar

területekre. Így talán nem megokolatlan az a reményesség, hogy a kínálat erősbödése folytán a husarék már közelobb csökkenni fognak. A husarék lezállítása egyébként már az is igen valószínűnek látszik, mivel a Szerbia területén harcoló katonaság előálllatta a helyszínen történő rekiválások révén bőségesen el van látva és így tetemes mennyiségök szabadulnak ki a belföldi fogyasztás ellátására.

— **Műkiállítás.** Szép tervvel foglalkozik Pfciffer Elek rajztaúar s Dobrovics Milán. — Főgimnáziumi ifjuság festményeiből s iparművészeti tárgyaiból szándékoznak kiállítást rendezni csekély belépődíjjal dec 19—27-ig. A belépődíjakból s a kiállított tárgyak eladásából befolyt összeget azután a Hadsegélyző celjaira fordítanak. A nemes tervet és eszmét már most is dicsérettel közzük, amelynek hatása s eredménye akár paedagógiai, akár pedig jótékonyági szempontból is megbecsülhetetlen.

— **A malom munkások felmentése.** A kereskedelmi miniszter leiratban kereste meg Árvay Lajos alispánt, hogy az alábbi rendelkezéseket közzölje Zala vármegye malomtulajdonosaival: A hazai malomok üzemi fenntartására az utóbbi időben gyakran kéri katonai munkások kirendelését. Minthogy a kérelmek ujabbban már nem teljesíthetők, a honvédelmi miniszter már hozzájárult ahhoz, hogy a malomok bevonat és a mozgotes országútszakban lévő népfőlkébi szolgálatot teljesítő malom-alkalmazottak, a legkivételesebb és külön méltányolást érdemlő esetekben korlátolt időre visszahadassanak. Az ily irányú kérelmek, reudas felmentési javaslat alakjában a keresk. miniszterhez intőzendők. Megjegyzni azonban a miniszter, hogy csakis magyar honosok menthetőek fel.

— **Éhező gyermekek.** Naponta seregostól keresik fel a kórházakat s laknyákat az éhező gyermekek, hogy az ott megmaradt élelményeket faszakítva hazavigyék nyomorral küzdő családjaiknak. Mi jószívűek is ami katonáink, skárhányasor maguktól vonják meg falajkait, hogy e nyomorultaknak valamit juttathassanak.

— **Mit dolgozott Vilmos császár Varsó elfoglalása napján?** Vilmos császár egyik érdekes és nem mindennapi szerepléséről ad hírt egyik szlizi lap. A császár augusztus havában személyesen vett részt egy Árviztól fenyegetett töltés megőrsítési munkálatainál és a közatonakkal vállatve dolgozott. A szlizi lap egy kozhuusz leveleiből idézi az érdekes jelenet leírását. „A katonák járában dolgoztak a töltésen — írja a husár — mikor hirtelen megállt az uton a császári automobil. Őfelsége megkérdezte, hol van a töltés, mire kíséretével együtt a kérdéses helyre veztettem A császár intése őt is hozzáálltattam a munkához és nem maradt tétlen a császár sem: fűszelvet hegyezte, a karokat, amiket mi azután, bevettünk a töltésbe. Kis vártatva több tábornok és tőrsztást érkezett a helyszínre, nekik is dolgozniok kellett, amikor meglátták, hogy az uralkodó maga cipeli a néhez karokat, deszkákat. A magasarangu tisztiek és a császár ingujban dolgoztak, alaposan ki is melegedtek. Gyönyörű kép volt, örökké emlékezetes marad: ezen a napon esett el Varsó.”

„BERLIN”^{ff}

NAGYMOZGÓ SZÍNHÁZBAN

(Szarvas-szálloda épületében. Erzeb-ter) mindennap tartatik előadás a legvalogatottabb és a legújabb s színlőnél szebb s érdekesebbnél-érdekesebb műsor van bemutatva. Az igazgatóság nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a m. tisztelt közönséget kielégítse. Baccára annak, hogy a filmek 70-80 százalékkal megdrágultak, mégis a régi ólós helyárok mellett mutatja be művésziösen összeállított remekszép műsorát Minden harmadik nap teljesen új műsor. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinék a legmelegebben ajánljuk.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tóteles joga. Irta: Lukács József, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinék érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrésztől szigoruan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúremler tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében. Nagykanizsán

— Az „Élet” szepirdaimi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előzetesi ár felelve 10 kor. Mutatványszámot késséggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg A „Vasárnapi Újság” előzetesi ára negydevre öt korona, „Világ” krónika”-val együtt hat korona Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, felelve 2 korona 40 fillér.

— Új Idők A világháború legújabb krónikása, írásban és képen az Új Idők A mi érdekes esemény a négy világszert hárcerein történik, azt mind önök tárja főtől szépségű képekben. Érdekes, művészeti nivóval és „lökölő” izles jellennel Herez Ferenc hetilapját, az Új Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, előszólásokban és regényeiben is egyaránt a szepirdalom ápolója — Előzetesi ára negydevre 5 korona Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy ut 16. sz.

ROVÁS

című rovatot olvassa el naponként a Budapesten megjelenő

AZ ÚJSÁG

politikai napilapban A háborús helyzet kimerítő és szakszerű magyarázata. Bő hírvavat, tájékoztató és minden tudnivalót felölölő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden újságtárusítónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím

AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rakóczi ut 54 szám

NYILTTÉR.*)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vízgyógyintézete
felntöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) Eravat alatt közöltékkört nem vállal felelő-
séget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni ver-
senytársainkat. Az ölelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillana-
tig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja A hirdető rövid
idő alatt meggyőződik az eredményről. —
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny”
rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-
lenzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ,
vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1

Telefon: 182. — Hirdetések díjazása szerint.

Felétlő szerkesztő:
Bánkeovich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 60 fill. — Egyre szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

A dr. KRATKY ISTVÁNNÉRŐL és PÁLEFY RÓZSIRÓL nem emlékezni meg e helyen, az elismerés igazságossága ellen vétenék. Az ő egyéniségük és munkájuk is érdemet szerzett arra, hogy írjunk róluk. Keresgélve a harcias hősök méltó társai után önkéntlenül is megállunk előtűk s alakjukra a tisztelet tekintetével nézünk. Munkáit, önzetlenül fárado két napzármost látunk bennük, a Hadsegélyző két buzgó fáradohatatlan munkását. Az első hősaprázra állandó gyorskezd munkása volt ez intézményünknek, míg a másik — míg hivatása máshová, az élet műhelyébe nem hívta — a Hadsegélyző titkári teendőit végezte. Emlékük eleven s munkájuk értéke most is emlegetett, bár a mult munkásságát még újabb kitartás és szorgalom eredményeivel is megszerzik. Működésük önkéntlenül is rávall magyar lelkek és tiszta szívűk igaz idealizmusára, mely valahol működési tereket keresett, hogy a nemzetgyötemen magyaránú küzdelmének munkájából egy részt kissejtsion. S mikor harctereink széles mezőiről összehordjuk a hősök nevét s tiszteletüket általánosítjuk, e figyelmes törekvésünk eszoka maradna, ha e pár sornak homlokára tüzött két név birtokosát továbbra is az elhalgatás leplevel takarnánk el. Kiemeljük őket a nagy névtelen munkások sorából, hogy önfeláldozó munkájukkal együtt nevük is megörökítésre leljen. Talán mostohán s bánunk velük, amikor most csak így szólunk róluk, mert hiszen jó lelkű önzetlen munkája a szikrázó szellem óda

szavaira, az élethűséget jellemző rajz biztosságára méltán tarthatva jogigényt. De ha nem is teljes e tekintetben róluk írt soraink összakkorja, jó lelkű hazafias munkájának emlékeit idovetítettük, hogy az el nem nemülő nyelven beszéljen a késő korban is.

(dr. I. J.)

Él magyar, áll Buda még...

Imnár egy éve, hogy tulharsogta az orkán övöltését a riadó riasztó szava: „Csatára hiv hazád, kifent acélt ragadj!

Akkor történt, hogy letette az apa a kaszát, a kalapácsot a tollat; akkor történt, hogy elhajította a gyermek a könyvet és rohant előre, védeni a hazát, oltalmazni a mezők göröngyét, mely holdgítottta szüleit, felnevelte őt és megálítja maradékait: sietett a gátra, dacolni az áradattal aranylakos rónaságok; őseink verejékkel — vérrel áztatott hagyatékaért.

Megvetette lábát a Drina, Duna partján, kitézte lengő lobogóját a Kárpátok ormaira. Helyt állt az özőlő emberáradattal szemben. Ellenségei lüktető piros vérével festette meg a Száva szürke hajjait megittatta az elrejtett

völgykatlanokat megduzzasztotta a esőrgedező hegyi patakokat Ropogott fegyvere, pengett acéja, dörgött ágyuja, hogy rezgett belé a lég, hogy remegett az öreg béro is, alatta, de célját elérte, gátat emelt a hőmpolygó áradatnak, hekatombát áldozott ősei emlékének.

S bár zúmmogott, süvöltött, jajongott mellette a sebet ontó, halált-hozó golyó, szeme ragyogott, karja nem!ankadt, szava hangzott: „Árpád apánk ne féltsd ősi nemzedet! Emberfeletti erővel birkózt a hőmezőkön, tlekedett a jég hátán, közködött a rohanó patakban, hegyen, völgyön, sziklahátán, mig-nem diadalmaskodott, győzött.

Győzött egyszer, győzött kétszer és mikor annak a tudatára ébredt, hogy munkája nem gyerekjáték, hogy a babér még a messze távolból intget feléje, nem pihent, nem várt, nem esügedt, bizott és remélt.

Reménye valóra vált.

Utat tört a beláthatatlan, de nem meg-ingathatatlan sorokon által. Harcolva, ver-jetekezve, vérezve, mégis erővel, lendülettel halad előre. Harcol, mert magyar, mert vé-

A HONVÉD SIRJA.

Erdő mellett palak partján
Frissen állott sírhalom áll...
Fenséges a béke csendje,
— Szegény honvéd nyugszik benne.

Kezében kard szívében hit:
Baldog ki... megüdvözöl így.
Ágyudörgés, harczok zaja
Pihenését nem zavarja.

Valahol a Tiszaparton
Nádfődeles házikóban,
Öreg anyó — buzgó szívvel
Imádkozik este — veggel...

Minden csendes a faltnban,
Az emberek nyugovóban;
Csak a kukik, kukikkolgat
Valahol a kertek alatt...

iffj. Szabó Károly.

Egy fogadás.

Irta: Berke László.

II.

Néhány nappal e párbeszéd után. Pityu; a kis hadnagy, meg az írő találkoztak az utcán.

— Mit szólsz hozzá? — Kezdte a hadnagy — ez a szerencsétlen doktor szerelmes Hubaynéba.

— Honnan tudod?

— Mondta. Pedig ha tudná, hogy en már elhalasztam előle ha—ha—ha!...

Másnap mindjárt kinn voltam náluk, arrafelé végeztem gyakorlatot s sejtet, hogy a cselekvés mezejére léptem!... ha—ha—ha!... — S kacagott végtelenül cinikusan, füstös, gömbölyű képét mélyen a köpenyöbe huzva

— Jól tetted Pityuskám! S milyen volt legalább a tiltott gyümölcs?

Fanyar, iztelen... Most már mehet a kis doktor, én ugy sem megyek többé... ha—ha—ha!...

— De szervusz Pityukám, sietnem kell a szerkesztőségbe, nagyon sok dolgom van, ajtöltötán a kávéházban találkoznak.

Aznap sokat írt, egész éjjel dolgozott a kávéházban is s már világos reggel lett, mikor a vasut felé vezető uton megszokott reggeli sétájára indult. Egyszer csak ismerős kocsizörgés ütötte meg a felét. Főleszmált gondolataiból s ámulatára a doktor látta Hubayék kocsiján mélyen behaluzódva dertől csapzott gunyájába.

— Honnan — honnan Doktor kám ebben a korai időben a Hubayék kocsiján?

— Lépi föl Te is Öregem, aztán jöj át hozzám egy pohárka kocsnagra, otthon elmondok majd mindent.

Amint hazértek, a doktor jófajta kocsnagot vett elő, megkínálta vele az írót, majd rubástól végig dől az ágyon s megeredt a nyelve.

— Hát tudod Öregem a dolog ugy áll, hogy Hubayné tegnap a városban járt — amiről én perazte értesítve voltam — s este felé hazamenet megkért, kísérem el, mert nem mer egyedül hazamenni. S én elkísértem egészen hazáig. — Majd fölugrott az ágyról végigaimította homlokát, fejféjásáról panaszkodott s vetkőződni kezdett.

— Értem — értem! Te aztán nem mertél hazajönni s megvártad a reggelt. Legalább ez mellett

róban van, a pezsgés s az élet, mert atyai öröke a diadal és csatara. Harcol az ezeréves göröngyökért, ahogyan a sebzett anyaroszkiány kocsinyei életéért; harcol létéért és szabadságáért a szarnoki, vérfertőzött uralom hordái ellen; lelkesedéssel a kanoska, kevesedmagával a barbarizmus ellen. Verejtékével puhítja a letaposott, keményre fagyott rögöket, így ás fedezőket, így keres mende-déket: itt védi ősei hamvait, szeretteit, házját és királyát. Innen száll fohása az égnek: „Légy Mária anyja Árpád nemzetének”.

Záporban fagyban, hőségben, hózatárban, vagy osendes esteiken itt gondol az elárult magyarra; bajtársai kiömlő piros vére itt tölti meg keserűséggel, haraggal, bosszúvággyal; itt szerez erőt és innen zudítja könyörtelen golyóit élete hőhőira. Innen térnek meg elhagyott fészükbe a kötelességteljesítés boldog öntudatával.

Osendes nyári alkonyatok az árnyékos fák alatt, csikorgó téli esteiken a patogó tűzhely mellett, belemélyedve a kandalló lobogó lángjaiba ők mondogatják majd térdeiken szendörgő kicsinyeiknek: „Haj nem így volt hajdanában!”

Amit nem lehet titkolni.

Ha a háború zivatarainak is volna medvéje, mely a téli fagy elől a barlangjába húzódik és Gyertyaszentelő napján dugja ki a bozontos fejét, hogy

bisonyit Hubay báló ingje, csak aztán ne nagyon büszkélkedjen, mert még ámbold lehet!

— Az ördögbe hát már ezt is észre vetted?

— Hiszen olyan nyíltan csináltak mindent, hogy a vak is észreveheti. Sőt azt is látom, hogy vélem együtt nagyon keveset aludtal, vagy éppenséggel semmit, pedig a kellemes és hasznossal fűszerezhető volna. Nő de, elég időnk van délig, aludjal jól, én is hazamegyek lefekszem... fáradt vagyok.

Multak napok, multak hetek, az író szorgalmasan írta novelláit s a doktor szorgalmasan eljár Hubaynéhoz. Könnyű volt neki, a férj nem volt otthon, a doktor egyik korházából a másikba vándoroltatta valami képzelt szembaj miatt. Egyszer azonban megszakkadt a játék, mert a doktornak birtelen el kellett utaznia P. városba. Az író elérkezettnek látta az időt, hogy munkába kezdjen. Egy szép, forró júliusi délután kocsiba ült s kihajtatott Hubayékhoz: Az uton azt határozta, hogy szerelmét val az asszonynak, de egy egészen különös módon, úgy, ahogy még senki nem vallott szerelmet asszonynak. Egy szépen kigondolt mese alakjában meg is tette azt s az eredmény meglepő volt. Az asszonyka olvadozva dőlt karjaiba s az író csokolta tetteit hévvel a kezén, a nyakán, az arcán s mindenütt ahol csak érte...

Éjfél felé lehetett, mikor-különös gondolatokkal

lavaszodik-e már, alighanem elégedetten rázna most meg a bundáját és nem menne vissza, hogy tovább aludjék. A uéphit szerint minél vadibb! tombol februárban a vihar, annál közelebb a tavasz.

A világháború zivatarai most csapodnak legmagasabbra. Az orosz fronton, az olasz hegyek között őrfjögő dühvel indulnak újabb és újabb halárhozakra ellenfelünk. A nyugati hadseregt veres-fagyott utolsó offenzíváját megint követni akarja új vállalkozás.

És a háború iszonyatosságaihoz szokott idegzetünk is megremegeve hallja azokat a rémséges híreket, melyek a vandál szerbiai harcok vadsgáról szármolnak be. A szenvedelmek olyan magasra lobognak, mintha most esznánk össze először az ellenfelek, de azért ott van valamennyiükben az az érzés, hogy már nem tartanak sokáig a zord idők.

A népek hangulata megérett odáig, hogy követeli, hogy a vértakat zuhogása elő bosszúság már le a zsilipet. Nem ok nélkül takarodtak mindenféle az országok eléről azok, akik a háború szerencsétlenségét reánk zudították. Új embereknek kell jönnök, hogy az új helyzetet megteremthessék. A háború politikája megbukott s a romokat nem takarít-hatják el azok, akik a földműlást okozták.

A politika kezdte a háborút s a politikusoknak kell befejezniük. A világ diplomáciájában küszöbön álló személyi változások a nemzetközi életben bekövetkező nagy fordulat bejelentései. A bukott rendszer minden próbálkozása a népek bizalmának visszanyerésére a kőmikumba ful. A francia kormány felfedezte, hogy a középpontú hatalmak egyik sikert a másik után produkálták, mert hiszen sem Páris, sem Pétervár, de még London sem eszt el. A közvélemény azonban már nem támogatja ezt a szédelgést. Még aznap az egyik francia újság ártatlan arca! megkérdezte, hogy hát Bécs, Budapest és Berlin az entente

a fejében — hazsrnt. Nem fekdűt le, hanem cigarettára gyujtotti s hanyagul végig dől a keretében — I-ly találta őt a mosolygó reggel, cigarettázott és gondolkodott... Tudta hogy célt fog érni, hiszen értette a módját, úgy játszott az asszonyokkal, mint macska az egérrel, de ily gyors eredményre mégsem számított. Hogy fogja ezt megírni a doktornak vagy egyáltalában megírja-e, hogy az istenített nő egy da-mou, aki úgy váltogatta udvarlói, mint más asszony egy leány az éjszakai.

A sok tételődés után abban állapodott meg, hogy egyelőre függővé teszi a dolgot, majd alkalomszerűen... személyesen...

A végzet azonban, melynek talán az a rendeltetés, hogy minden emberi számítást megrontson, beköszöntött az író életébe is s elsodorta abból a megszokott, kelve kis városból messze idegenbe, előadatlanképpen ugyanabba a városba, hol a doktor is élt. Természetesen első látogatását régi barátjánál tette, ki a szívélyes üdvözlés után mosolygva kérdezte:

— Nos Öregem, lát hogy állunk a fogadásál?

Az író meglepte a váratlan kérdés, azóta ő már el is felejtette régen... Majd úgy érezte hogy a szíve hangosabban dobog s mintha leküsmerte Damokles kardját lobálná feje fölött, eszébe jutott jellem, becsület, egy asszony becsülete... Forgott

kezében van-e és mikor vonultak be a szövetséges seregek Konstantinápolyba. Ha pedig a fővárosok elfoglalása mérteke a háború sikereinek, akkor Brúszel, Belgrád és Nis elestét melyik fél javára kell írni? —

... A világ józanodik és nincs messze a tavasz. —

H I R E K.

Polgármesterünk felhívása.

A Magy. kir. minisztérium 3995/1915. M. k. sz. rendeletével a buza, rozs, kétszeres árpa és zab készleteknek valamint az ilyen gabonaművekből előállított lisztkészleteknek továbbá, bab, borsó és lenese készleteknek bejelentését és közléseokra leendő igénybe vételét rendelte el és elrendelte hogy minden termelő köteles november hó 25. napján a birtokában lévő gabonaműveket és az azokból előállított lisztkészletet nem különben a bab, borsó és tengelit, legkésőbb november hó 28. napjáig a rendőrkapitányi hivatalban bejelenteni; a nem termelőké pedig azt a mennyiséget tartoznak bejelenteni, amely saját házi és gazdasági szükségletüket meghaladja.

Ezen bejelentések szóval és írásban teljesíthetők.

A hüvelyesekből csak 30 kgrammot meghaladó készlet jelentendő be.

Figyelmeztetem a város lakosságát, hogy 1915. évi december hó 25-ik napjáig bezárólag buza, rozs, kétszeres árpa és zabkészletet vagy ilyen gabonaművekből előállított lisztkészletet csak Hadi Termény Részvénytársaság és e társaság bizományosai vásárolhatják meg és enél fogva csak az ő részükre szabad elidegeníteni.

Mindazokat a buza, rozs, kétszeres árpa, zabkészleteket valamint az ilyen gabonaművekből elő-

vele a világ... mit tegyen?... Nem mondhatja a valót, ő, a mindig szilárd jöleműb és erkölcsös, inkább meghazudolja önmagát, igen, ezt fogja tenni, mert ezt kívánja írni jelleme s egyéni becsülete...

L-küzdölte igazatosságát s a világ legártatlanabb hangján felelt:

— A fogadást Barátom sajnos elvesztettem, mert Hubayné valóban a világ legbecsületebb asszonya, búszke lehetsz rá!

— Ejnye Öregem, de szépen van mondva! Csak úgy lenne legalább. Igaz, hogy engem már nem érdek-el, — mert azóta még sokkal szerelmsőbb vagyok úgy itteni hájos leánykába — de nem értem, miért nem mondd meg az igazat, hiszen megírta Hubayné egyik rokona, mennyire belevagyott egymásba gabalyodva!...

— Hazudtál én mondom neked Barátfaly az író, hazudott az a nő ha ezt írta s ezt csak azért tette, mert vele nem foglalkoztam. — Csak nyugodtan Öregem, soh-se méltatlankodjál; igaz hogy azóta más búsznak mondom, hogy szereted, de azért még ma írok néki egy levelet, ne mondja, hogy hütlek lettem hozzá...

(Vége.)

állított lisztkészleteket és hűveléseket, melyek a bejelentésre kötelezetteknek 1915. évi december hó 36-án meg vannak a hivatkozott rendelet értelmében rekviráltak.

A közérdeklődés céljára igybe vett készletekért az illető terményekre nézve az átvétel időpontjában az érvényben álló hatóságilag megállapított legmagasabb áránál 4 koronával alacsonyabb térítés fog fizettni.

A ki ezen rendelkezés ellen vett, kihágást követ el és az 1914. év 4. t. c. 9. § alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

— **A Tarnay-hangverseny előkészületei.** Az országos nevelő dalnok és zongoraművész, Tarnay Alajos m. kir. zeneakadémiai tanár a rokkanatonyak javára rendezett hangversenykörútjának programjába Nagykanizsát is felvette, ahol dec. 5-én hangversenyt. A kanizsai hangverseny előkészítése céljából dr. Sipeki Balás Bela főispán vasárnap, t. hó 28-án Nagykanizsára érkezik és elsőnőké előtt nagy bizottsági ülés tartatik. A rendezőbizottsági ülésre, mely vasárnap délelőtt fel 12 órakor a városháza dísztermében lesz, ezután hivatalos meg a hazafias cél és a kiváló művészi esemény iránt érdeklődők.

— **Tanfolyeji látogatás.** Szi mai Miksa Királyi tanfelügyelő városunkban járva, hol a különböző intézeteket meglátta s az eredmény felett legnagyobb melegegésének adott kifejezést.

— **Az izz. hitközség közgyűlése.** Az izz. hitközség folyó hó 28-án, vasárnap délután 1/2 órakor a hitközség tanácstermében tartja rendes közgyűlést. Társgoráster: I. Az 1916. évi költségvetés megállapítása. II. Esetleges indítványok.

— **Nem lesz rendőrkapitány választás** Mint mellékület értesültünk a terveit rendőrkapitány választás a háboru előtt egy szeparatizmusu nem fog megtörténni. Nagyon helyes. Vagy mint más városokban történt, legyen általános tisztújítás, vagy talassék ki az a háboru utánra amikor senki érdeke nem lesz megsérteni.

— **Beteljesül a végzet.** Orgyilkosok bűnbódés, gaz brávók érdemlett sorsának beteljesedése folyik most a szécs hegység iradatul szakadékaiban szakadó záporral vilmos éjszakákban korábban ötlet időben. A végzet igazságszót pallosa sújtóban van már és remegve, belső lázától tépetten, a végítélet előrésejt kinyitól torzult arccal várja egy nép az utolsó óra kondulását.

— **És a szövetséges seregek diadala** nemcsak egy kis nemzet katasztrófiája, hanem egy magában véve jelentéktelen ország össz-roppanása. Szerbia végzeté a további vonatkozásában szimbolikus értelemben. Az igazság, a legszentebb jogokban megháborított nemzet, a becsület a polgári nyugalom, a társadalmi konszolidáció diadala ez a fölött a Pandora-szeleceje fölött, amely ebben a bajlóslatu névben testesült meg: Szerbia. Az igazság diadala ez a hamisság, a hűség gyözelme az árulás fölött, a békés, mások igazát tisztelőben tartó hazafias felülkeredése a kalandor politikán, az igazságos bírói ítéletek végrehajtása az orvokú gyilkoson.

— **És mikor Erzsébetnapján egy nagy halottunk** szelid emléke gyűjt drágafényű mécsét minden magyar szívében, mikor az emlékezet áhító érzésével koszoruzzuk magyarok felségesszonyának, Erzsébet királynének nemes alakját, akit valamikor a genfi tó azuros, örök mosolyu partján ugyanilyen gaz orgyilkos tör tett örökre mosolytalanná, akkor egy pillanatra kielégül, egy percre megnyugvást és kienyegződést érünk a szarb események láttára, ezért a furdözésért is.

A lövészárok ajzjelően a nemzeti érzések, az ideálók diadalért küzdő és bizó szívük lángja lobban agyalji feyűt, hogy örök éjszakát vakított minden gyilkos ármánya, minden bujkáló, homályban lappangó gonoszágára, valamennyi fondor törere.

— **A decembri pótsorozások sorrendje.** Az 1891., 1895., 1896., 1873. 1874., 1875., 1876. és 1877. évfolyambeli H. osztályu népfelkölökt, akik az eddigi sorozásokon nem váltak be. — december hónapban újra fogják sorozni. A vármegye egyes járásiban a sorozások a következők sorrendben lesznek:

Nagykanizsa városában dec. 14. és 15-én, nagykanizsai járásban 10., 11. és 13-án.

Zalaegerszegi járásban dec. 24., 27., 28. és 29-én, novai járásban dec. 10. és 11-én.

alsólendvai járásban dec. 13., 14., 15. és 16-án, eszkörtányi " " " " 18., 20. és 21-én,

perlaki járásban 23., 24., 27. és 28-án,

letenyei járásban dec. 29. és 30-án,

kesztelyi járásban (a II. számú sorozó bizottság dec. 10. és 11-én,

balatonfüredi járásban 15. és 16-án,

sümegi járásban 18., 19. és 20-án,

zalaszentgroti járásban 22. és 23-án,

a pacsi járásban 17. és 18-án.

— **Egy orrvadász végzete** Ifju Kók Gergő régi ismerőse a rendőrségnek s az uradalom vadban hó zsigárdi erdejének, hol mint orrvadász gyakran tett zsákmányoló látogatást, különösen az őj leple alatt. — A napokban, mint katonas szabadságot kapott s rövid időben lét idejét is felhasználta arra, hogy egy kis vadfőlet harcosoljon az uradalmi erdőből. Ez utja azonban a végzet folytán az utolsó lett, mert utközben elérte régi szívbaja s összeesve a zsigárdi árokba bukott, hol balesát lelta. Így lett szomorú vége egyik bátor vadászknak, melynek a vadás lakói bizonyára nem tudnak eléggé örülni.

— **Esetl a disznó ár.** A legutóbbi heti vásár alkalmával a mulok a felhajtás disznókban nagy volt, azok ára a mult hetek áraihoz képest tetemesen esett. — 150—160 kgrs disznó kilogrammunként 3—3.60 K., 100 kgrammon aluliak 3.20—3.40 Koronán keltek, ami bizonyára a jövő hó folyamán még enni is fog, különösen, ha a sertes hízláló gazdák kelli mennyiségű tekerítkez juthatának méltányos áron.

— **Ninos burgonya, nincs tengeri Mióta** a burgonya maximális ára megállapítást nyert, azóta hűtlen lett teljesen piacunkhoz, különösen azért, hogy a szemfüles rendőrség egyesek burgonyáját 9 koronáért erőszakul eladogatta. De a tengeri is, bogubózt csesud otthonbaja s epedve sem lehet látni piacunkon a többszöri eldobás után. Csapán egy-egy vekában, néhány literujit, melyet egész vigan mér-

nok 32 fillérjével. Hát ez nem áthágása a maximális árnak? — De valahogy el ne riassa őket a tek. rendőrség addig, míg forrást nem lel arra, hogy a közönség tengeri szükségletét olcsóbban fedezhesse. Óh! de nagyon félünk, hogy ez is ismét csak a papíron maradt, mint az a sok minden, amit bár epedve, de hasztalan vártunk s amelyek mindezekig pihentek az ígéretek édes homában, s kivitelök megfenelelt a nemtorődőmség utvasztóleben.

— **Felmentették Jutassai Istvánt.** Széles körben ismeretes, hogy Jutassai István városi tisztviselőt a helybeli kir. törvényték egy kínos ügyben súlyosan elítélte. Az ügy a pécsi kir. táblához került, hol újabb tanukihalgatások folytán új fordulatot vett s az eddigi hivatalában felüggesztett tisztviselő jogerős ítélettel felmentettet. Hisszük, hogy az ellene indított fogelnyli vizsgálat is kedvező eredményűleg végződni s a hosszú kalváriát járt Jutassai István hivatalába ismét vissza fog helyezettetni, okulva a kínos vezeklésen.

— **A világháboru naplója.** A Magyar Könyvtár-íly című füzetsorozatából most már a VI. fuzet jelent meg, amely az 1915 március—április eseményeket foglalja le. A háborúnak ránt, Magyarokra nézve legfontosabb része foglaltatik ebben a fuzetben: a kárpáti hadjáratnak a mi javunkra való eldölése s ezenkívül az összes harcterek eseményei, tengeren és szárazon egyaránt. Ezeket az eseményeket a fuzet részletesen tárgyalja hivatalos vezérkari jelentések és egyéb akták alapján, külön kiemelve belőlük a legfontosabb eseményeket. Ezenkívül ez a fuzet is számos érdekes cikket közöl: haditudósítók és katonai írók tollából: Molnár Ferenc, Lázár Miklós, Morath őrnagy Franyó Zoltán, Wegener György és a mások cikkeit teszük a fuzetét kiváló érdekesség. A fuzet a Lampel R. (Woldisner F. és Fiai) cég kiadásában jelent meg: ára 60 fillér.

— **A porló ruhák** Kaptuk ma az alább levelet: Elégge el nem illehető az a gonosz szokás, hogy a cselédek a portó ruhák tartalmát az ablakból az utcára szórják. Persze, hogy ók nem gondolják meg, hogy milyen kellemetlen a járó-kelőkre, ha tisztára kellett ruháikat, tele szórják szeméttel, s igen gyakran bizonyos férgekkel, melyeket bőriben találnak Kanizsán. A cseléd ezt nem gondolja meg, sőt talán nevet is rajta, ha észreveszik, hogy egyeseknek, de sőt, mint a mult napokban egy egész deputációnak nyakába röpi a seprédákat. A házi asszonyoknak kellene őket kitanítani, hogy hogyan takarítsanak, hogy más emberek ne okozzanak kellemetlenséget és ezáltal mások agózségét ne veszélyeztessék. Helyén való lenne, ha a rendőrség ezekre a körülményekre figyelmeztetné a közönséget és az ellene vétőkre szigoru büntetéseket szabna.

IRODISTA NŐ,
ki a német nyelvet is bírja,
tartós és kellemes állást nyerhet
IFJ. WAJDITS JÓZSEF
könyvkereskedésében.

Meghívó.

A KIRÁLY-SÖRFÖZDE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

t. részvényesei tisztelettel meghívottnak

az 1915. évi december hó 7-én délelőtt 10^{1/2} órakor

Nagykanizsán, A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK nagykanizsai fiókintézetének helyiségében megtartandó

XXIII. évi rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése.
2. A zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a tiszta jövedelem hovatfordítása és a kifizetendő osztalék megállapítása, valamint az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére adandó felmentvény iránti határozathozatal.
3. Igazgatósági választások az alapszabályok 20. §-a értelmében.
4. Hat felügyelőbizottsági tagnak egy évre való megválasztása.

Nagykanizsa, 1915. november 19.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni óhajtják, szíveskedjenek részvényeiket szelvényeikkel együtt az alapszabályok 13. §-a értelmében legalább három nappal a közgyűlés előtt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank főpénztáránál Budapesten, vagy ezen bank nagykanizsai fiókintézetének pénztáránál értivény ellenében letenni, mely utóbbi helyen a felügyelőbizottság által megvizsgált és helybenhagyott mérleg, valamint az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentései nyolc nappal a közgyűlés előtt a t. részvényeseknek betekinthező vágott rendelkezésre állanak.

VAGYON

MÉRLEG SZÁMLA

TEHER

	korona	fl.	korona	fl.		Korona	fl.	Korona	fl.
Beruházás: Építkezés	722279	75			Részvénytőke			1500000	—
Gyárberendezés	885113	58	1607393	33	Ujrészvények kibocsátási száma			339338	—
Ingtatlanok: Előleg budapesti ingatlanra	20000	—			Tartalékalapok:				
Vidéki ingatlanok	76500	—	96500	—	*rendes tartalékalap	200000	—		
Előlegek új beruházásokra			133731	70	értékesítési alap K. 515000—				
Pénzkészlet			19113	01	folyó évi gyarapítás	685000	—	885000	—
Váltótárca			87068	40	Hitelezők: Magyar kir. adóhivatal (sör-	403423	—		
Hadikölcsöny kötvények			90300		adó és söradóptéléért)	1436	—		
Termelővények, anyagok és árpakészlet			273504	95	Osztalék száma: Fel nem vett osztalék	217622	77	622481	77
Adások: Kéaspénz követelés a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál	668835	—			Különfelék				
Egyéb késpénz követelések	94046	61			Nyereség áthozat mult évről	15699	67		
Előlegek árpára	25836	68			1914—1915. évi nyereség	243361	29	259050	96
Különféle adások	509541	05	1298259	34					
			3605870	73				3605870	73

*Az igazgatósági indítvány elfogadása által a rendes tartalékalap 215000 koronára fog emelkedni.

Nagykanizsa, 1915. szeptember 30.

KIRÁLY-SÖRFÖZDE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Gutmann s. k.

Fellner s. k.

Megvizsgáltván, rendben találtattok.

Nagykanizsa, 1915. november 19.

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Mártony József s. k.

elnök.

Halphen Mór s. k., Kalmár Izsó s. k., Lendvai Samu s. k., Unger Ullmann Elek s. k., Wallenstein Frigyes s. k.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 192. — Hirdetések díjazásában szarint.

Feladvány szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Kiadványi árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona. Negyedévre 2 korona 80 fill. — Egyre szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

A haretéri hősök itthon! munkátsrai között szemlét tartva egy kis csoporton is megakad a kutató tekintetünk. Sabján Terka, Nagy Irén, Wittmann Tercsi, Bognár Margit s azután Öv. Tilhóf Istvánné Lichtfusz Irén Polin Ella, Takács Mariska tartoznak e csoportba, akik önzetlen s díjazatlan munkájukkal a közérlelmet gyarapították főberemű-készletében. Müködsük előtt, az önzetlenség szép megnyilatkozásával szemben tiszteltől állunk meg. Jól esik az önzetlenség láttán némi lelki gyönyörnek átadnunk magunkat, amikor a sivat és rút, önzés oly dús aratást végez napjainkban, sokak nemes önfeláldozását így honorálván a saját anyagi gyarapodásukra. Annál nagyobb az önzetlen munkások jutalma s díszerte az igaz hazafiat szemében. Az önzés kufáiról is felejték téved a tekintet s látásukra felolvad az alkossérés jege a jogos felháborodás érzésétől elborított szivokról. Mundenkit lajstromozunk, nyilatkoztatunk, aki a nagy esata munkás köztelenségéből csak valamiképpen is részt vett. Nevezetes inventár lesz ez a jövő számára, amely a lélek tükös világába vet majd fényt, hogy a nemzeti értékek és igaz érzések kincsével szemben napfényre és köztudatba jusson a hamis, az önző, az ellenséges a jelszavakban kim-rülő talmi hazafiság. De tépjük ki magunkat eme diszónás hangok közül, amelyek ha néha a lélek elismerő szavaiba is belevégyülnek, az az oka, hogy az erdemet, az erényt, az önzetlenséget jobban s nagyobb-

nak látjuk és esodáljuk, ha mellé állhatjuk az ellen-
tettek visszatartozón rüt voltát S az alkossérés
hangjának megemlése, csak dícséretes refrain azok-
kal szemben, akik mint a felemleltt önzetlenek is
— az ellenkezőt eslekezzük.
(dr. I. j.)

A Király-Sörfözde Részvény- társaság közgyűlése.

Hazánk természeti fekvése, áldott termő-
földje ösödöktől fogva arra utalta az ország
lakosságát, hogy a rablókalandozással fel-
hagyva, a nomád életet a földművelő élettel
váltsa fel s a békés foglalkozásokhoz szok-
jék, melyben a nyugati népek már korábban
megelőzték.

A középkor és az újkor vandalizmusa
ebben minden törekvése dacára hosszú ideig
megakasztotta, mivel a keleti esodák betö-
rései ellen épen az ország lakossága volt
arra kárhözhatóva, hogy karddal kezében allan-
dóan, mint a nyugati növeltség vedőbástyája
örkdődjék azok pusztításai ellen s így az ipar,
a kereskedelem csak az újkor hajnalán, főként
pedig a legutóbbi 30—40 év alatt kezdett
lendületet venni hazánkban, amikor a nemzet
intelligensebb része kezdete betátni, hogy

a nyertermelés maga nem képes a nemzet-
tek sorába a versenyt kiállani, ha lépést
nem tart a nyugati népekkel, melyek gaz-
daságukat épen ipari és kereskedelmi fej-
lettségüknek köszönhetik.

Az ötvenes, hatvanas évek elején, ami-
kor a vasutvonalak városunk mezőit is ke-
resztől szeltek már, városunkban is örvende-
tes fejlődésnek indult a kereskedelem, nem-
csak kezdetleges formában, de Kanizsa lett
mihamar a dunántúli kereskedelem főpontja
s mint több, és több kereskedő telepedett le
városunkban, hogy egy nagy vidék keres-
letet kielégítse s a kereskedelmet közvetítse.

Lassabban indult meg azonban ipari té-
ren a fejlődés, ami a szabad ipar meg-
letésével kezdett városunkban is élénkebb len-
dületet venni.

U. i. Városunk intelligensebb, szélesebb
látókörű elemei adták meg csak az erősebb
impulzust arra, hogy a gyáripár is meg-
köszelje körünkben magát s ily körülmények
között született meg a ma nagy tekintélynek
örvendő sörgyárunk is, melynek a kezdet
kezdetén óriási nehézségekkel kellett meg-
küzdnie, hogy életképes vállalatná nőjje ki
magát.

Emlékezzetek mindnyájunk előtt e szép

Dr. Hegedűs György főhadnagy levele.

Kedves Barátom!

Bocsásd meg bűnömöt, hogy ennyi ideig hall-
gattam, hidd el azonban, hogy a hosszú szótlan-
ság oka nem a szeretet és barátság hiánya volt, amely
hozdár fűz — hanem valóban nagy elfoglaltságom s
a folyton változó témák, amelyek lelkeket örök-
órára megkukul ragadják, lekötik, a természetnek,
vidéknek szinte panoramikussá változása s ebből származó
vágyam, hogy amit csak tudok s ami csak érde-
mes, azt megörökítem e nagy jószágos viharból
emlékezetemben. — Természetesen Te most barátság-
sod szobárd irászatlanul azt válaszold, — hogyha
anyai a téma, annyit az elrakározni való az egy
számára: akkor miért nem közlöm mindezt Te veled
is. Nos hát, Kedves Barátom, elvezetlek Görz Gyá-
diszes tartomány egyik ösodes karskörnyékü és la-
vegölgy szelvény falujába, — amelyet mi esendesen
magunk között Huszas falunak nevezünk el s me-
selek Neked eltávozásukról, honvédeimről s mind-
arról, ami körülöttök történik.

Mondanom sem kell, hogy háborus emlékeink
egyik legkedvesebbje az a végtelenül meleg bucsuz-
tatás, amellyel Kanizsa vált meg tőlünk eljövételük-

kor! Őszintén mondom, hogy nem számítottunk arra
Hisz a mi ezredünk esendben, feltűnés nélkül végzi
feladatait, tellett nem publikálja, — megelőzések a
hivatalos elismerések esendés, de sulyos hangjával,
— ezért már majdnem azt hittük, hogy a hosszú ma-
harc alatt a mi közönségünk is egykedvűben esik át
egy-egy csapatnak a hareterre való menetelekor. Ka-
nizsa szeretet, hazafiság s lelkesedés azonban
változatlanul Mondjanak azért bármit Kanizsáról, —
véleményem mindig az, ami volt: e város annyira
sűrűt központja a képességének, a hétköznapias-
ságokon túl emelkedő intelligenciának s a helyi ha-
zafiságnak — mint kevés városa az országnak. —
Nem azért trom mindezt le, mert nekem annyira
jól esett a meleg kézszorítás, amellyel harmadszori
utamra elhoesajítottak, hiszen megtették ezt mással
is: hanem azért, mert ez a háború gyermekkorom
óta egyetlen ideálom volt, — t. i. az szlávokkal való orosz
létszámolás, s e kedves elválásban azt láttam, hogy
sok-sok kanizsai polgártársam lelkében ugyanaz a
vágy él, mint az enyémben.

„Társasnk gyors volt! Már másnap délelőtt
elszállítottak hennünket Kraina egyik valóban festői
fekvésű tizházas kis falujában. A hadvezetőségnek
végtelenül böles intézkedése szerint a sík területről
jött csapatokat előbb hozzászoktatták a nagy fárado-
sággal járó hogyi gyakorlatozáshoz s a hidegebb kli-
mához, amivel sok betegségnek veszik egyrészt ele-

jet, másrészt pedig erősen megösdöztették a katonákat.
Egy hétig szokatlan volt természetesen a hideg le-
vegő, a bórás szél, a végteláthatatlan hegyes és kö-
ves vidék, azonban minden kellemetlen átmenet nél-
kül megszoktuk, s most már igen jól éreznük ma-
gunkat. Kezdetben természetesen egy-egy nagyobb
legye megmászása előtt így söhajítottak honvédeim:
Főhadnagy ur, sohasem érünk oda fel! Dehogy nem
fiam, — próbáljuk csak meg! S megmásztuk a leg-
magasabbakat is. Mily öröm, mily boldogság látszott
a honvédek arcán a hegytetőn! A havasok képe, a
sziklatok izesztó meredősége, a völgyben lévő kis
tavak bája felvilanyozta az egyszerű jámbor lelkeket
! Részemről természetesen sok búske gondolat
fogyesült ilyen kirándulás! El-elnéztem az előttem
hegynek rajvonuló honvédeimeit, s ha kezdek fá-
radni a soha nem látott és szokatlan terepen: buz-
digantam őket: menj csak magyarom, szokd meg
azt is! Harcoltál s harcolsz a világ mind a négy
táján, gyűrőd írtózasok birközésben a muzsika medrért,
Yperánál halálhőrgésbe fojtottad a fölemletesnek hitt
vadak esatakiállását, vered szakadatlanul a szerb
gyilkost s most lekerültél a briganti ország halálba
küldött lavina fiai elé, ahol tiszerezd meg erődöt,
hogy kogytelonul bűnhődjön becselenségeórt hazájuk
s majdan büszke fegyvered árán fányban a magyar
királyi trón és korona napnál gyögyöbben s legyeny
boldog az az ezeréves szent magyar föld. Most már

llalat legmótabb napjai, amikor a részvényesek hitet veszve megriadtak s a részvények értéke oly rohamosan esett, hogy ár—már a legnagyobb válságtól kellett a szép vállalatot félteni.

Az okos vezetés, különösen a mai vezetéség látköre azonban nagy szerencsés révbe vitatta a vállalatot, hogy az ma minden nagyobb nehézséget leküzdve, a legszebb virágának örvend, amit oroszánrészen a gyár jelenlegi igazgatójának s vezetőségének lehet betudni.

A vállalat jelenlegi részvénytökeje u. i. 1.500.000 Korona, tartalék alapja pedig 385000 Koronát tesz ki, ez 1914—15 évi nyereség pedig 24351 Koronát. Ily örvendétes körülmények között ülnek össze ez év dec. 7-én a gyár részvényesei XXIII. évi közgyűlésre, mely hivatva lesz azt az irányt újbol megjelelni, melyen haladva, a további fejlesztés folytatn a gyár további fejlődése a legszebb reményekre jogosítja fel mindazokat, kik e szép vállalat emelkedését érdeklődéssel s őszinte jóindulattal kísérik.

B. J.

Hol a hatóság?

— Franzék tévedtek? —

Polgármesterünk aláírásával öles betűk kiabálják a sarkokon, hogy olesőbb lett a főzósít, melyre a Franzék köszvények is meg kellene légynúln, mivel a paragrafusok is oda vannak sorakoztatva.

Komény bírásg szól ugy a szállítóknak, mint a kereskedőknek, kik a rendeletet áthágni merésleik.

Örült a plebs, — az éhes nép, hogy legalább olesón eszi az áhitott másikat; — de esáldott. Oh!

azonban, nincs fáradság, — ugy járunk a hegyek között, mint a zergék s csak az van hátra, hogy Tírol kösziáklára minden időre felirjuk vérrel mi is honvé d nevet.

Külön kis világot élünk itt, — minden magyarul megy. Lassankint a lelkebbe belevesődik ennek a háborúnak több oldala képe s valósággal ontautautan mondják katonáim, hogy szerepnkre büszkek, mert ők is védhetnek egy vonalat, amely mögött jó kiállynuk másik országá terül el. Ideális dolgok ezek. Szeretnénk egyszer megírni, hogy a háboru nem megöli, hanem nagyá, órosó teszi a lelket s nagy mértékben el-ábilizólóvá. A „fedezékek sivar világa” csak azok véna lenének öszezalkott egyszerú mondata, akik nem tudják alapos, puffogó szavakon túl szeretni a hazát, akik csak azt érik meg, hogy a háboru mindig és csupán gazdasági okokat szolgál. — Aki nem dolgozik családjáért, az mondják róla, hogy hanyag, s jóvárajnem gondol. — Aki pedig — még becalatenségekkel is — szerzi a pénzt s ezt azt mondják, hogy szorgalmas, derék ember. Nos hát — én ugy gondolom, hogy a szent magyar föld mindennél jobban megérdemli a gondoskodást, a megálopszást, — amelyre most végre-válhára igen

mert Franzék miatt a dolos liszt forgalomba hozatálával, — fájdalom ismét tévedtek, — mert az 56 koronáért detailérozandó lisztet nem 51-44 Korona, hanem 59-50 Koronáért szállították.

Ilya, de ők tévedtek, mert nekik a tévedések is megvannak engedve. És sajtáságos, sohasem a maguk, hanem állandóan a kereskedők, pékek a közönség rovására.

De nem is ők, — az a szerencsétlen kövvelő tévedett, neki kell a bűnbaknak lennie, mert ő tévedett. Ha — ha — ha!

Boldogult Barta Miklós, de jól apostrofolád, hogy a nagy dqgók mily gyakran keresztül- szakítják a tilalom hálóját, míg a kis legyek a legtöbbször ott ragadnak s elpusztulnak. A teljes, a teufeljárás a majorságot hozó asszony stb., stb. mind ki-jezonitattak tévedésekből, kíváncsák vagyunk már most, hogy ez ismételt s nem tudjuk hányadik, tévedésből az erőseku rendőrhátóság Franzékat is ki fogja-e józanítani.

Egyébként, — mint tudjuk, — néhány száztala a kellő magyarszáttal a rendeletet kibocsátó, jóindulatu magas Miniszter ar ásztalhu is meg fog jelenni, hogy a kellő retorzió valamiképpen el ne maradjon.

A takarékoság kis katója.

Mi az olcsó élet titka.

A háboru ugyanis utnosak kávéházi Konrádok, hanem takarékosági Konrádokat is termélt.

Anélkül, hogy a takarékosági Konrádok mesterségebe bele akarnék kontárkodni, vagyok bátor egy kis takarékosági kátával szolgálmi kezdők számra. A káté olesó része a lakással foglalikozik és a következőket írja elő:

1. Lakj a kivárházban. Ez a legolcsóbb lakás és amellet még ingyen fűtés is jár vele.
2. Lakj az épüfőfőben maradt házakban, esetleg új házat terveiben.
3. Házbért ötödike után ne fizess.

nagy alkalom van! Ahaj pél ily nagy, ott a lélek nem fássullat el.

Érintkezésünk az otthoniakkal és ismerőseinkkel igen jól! Az újságokat másnap kapjuk, leveleket két —három nap alatt. Pár nap utólt kaptam dr. Eöry elnök úrtól s dr. Kovács táblabíró úrtól végtelenül kedves, meleg borokat — egy pillanatra otthon voltam, régi életemben. — Levelezőlapom el-elbeszélte nekem Freuler Dolb bátyámmal is, ezzel az áldott jó lélekkel, aki a nagy közvetlenségével itt is meg-megjel-nik életöm!

Tovább jött azután egy újabb jól eső meglepetés: Lovag Synpnevszky szeretett volt ezredparancsnokunk jelenleg dandárparancsnok ur küldött egy öntényképet, a melyet 82-ik hónap vé gylődandárnak — ebbe van a mi ezredünk is, — nem rogen az ő kiváló, alaposan körültekintő parancsnoksága miatt tett nagyzerú haditényu után készítettek róla!

Természetesen jevelét felolvastam a század elöit, amely éljezessél fogadta a „Huszas szellem” megtestesítőjének ábrázolását.

— Mint ebből láthatod, — egész modern háborút élünk, főkösziútségünk lehetővé teszi, hogy

4. Házbért ötödike után ne fizess.
5. Házbért ne fizess.
6. Ne fizess házbért.
7. Fejezd ki részvételed a háziuradnak afóllott, hogy lakói bevonitak és még külön áljazást ad, hogy napazátra sajnáld.

Az öltözöködsére vonatkozóan a kis káté a következő tanácsokat tartalmazza:

1. Viselj rövid szoknyát. Ezt a tanácsot máris a nők ezrei megfogadták.
2. A szoknya rövidségét pófoló magasszáru cipővel.
3. Ne vegyél új szőrmekabátot, hanem a tavalyit szegess be cobolypremmel.
4. Téli kalapod mellett csupán sajtójából viseld dísz. A kalap csak a fejed bujját fűdje be, így anyagban sokat megtakarítasz.
5. A tavalyi selyemharisnyaidat is viselheted. A takarékosági kis káté legfontosabb része természetesen az, amely az élelmezésre vonatkozik. A kis kátének ezt a részét előkelő úriasszonyok állították össze a szegény asszonyok részére.

Olesó borjuslút készítése. A szegény asszony, akinek nincs módja arra, hogy a drága zsírt vásárolja, legokosabban teszi, ha a borjuslút vajban süti ki, így is éppen olyan izletes és még az is előnye van, hogy könnyebben emészthető. Különösen hadbavonult uszázmások ithonmaradt családjáinak ajánlható.

Izletes háborus tészta. Vagy felkő hullaftiszítet, az keverd fél három deci tejfölben. Mikor már az egész péppé változott, azt hozzá negyedliter zsírt, ugyaneennyi finom porocrot és két tábla szétmorzsoló kólódat. Aztán az egészet buszkóverővel másfél óra hosszán lassu tűzön süttük, négyötödleges darabokra vágdalkj. Gyümöleteszettel különösen kitűnő.

Tlyen is hasonló háborus receptek vannak most forgalomban. Akinek még ezek után áines lakása, ruhája és kosztja, az vegye meg ezt a kis kátét. Akinek nincsen pénze, annak ingyen adom. A kis káté kitáunlmányozása után az illető álljon be hadseregszállítóknak vagy élelmezéskereskedőknek és ki fog derülni, hogy a kis káté csakugyan célravezető.

anyira becsült ismerőseimkel öszezalkóttetésben maradtunk.

Szakaszparancsnokaim Dencs, Klaus, Pölös, Soós és Kósa önkéntes őrmesterek, valamint a hozzá beosztott Németh Sándor hadnagy jól vannak, derék fiúk, egészségesek, szorgalmukkal, mindenben segítségemre vannak. Miattuk a káuzisá leánykák ne agódojanak!

Mindenem elégedett vagyok, csak! csak! — távol vagyok egy édu, ifju asszonykától, akik az élet mellem adót, egy drága kis gyermekétől, akiről napnap mellett oly szépeket ír anyukája. A távolról perze nagy teher. — bízom azonban, hogy nemokára megjön a győzelmes béke s a zordon idöket újra felváltja a kedvessegeért mindenküftől elzárt otthon igaz melege.

Isten hozzád kedves Barátom! — legközelebb küldök egy levelet, amelyben csupán az ellenségről lesz szó.

Gondolj néha! hűvére!

Hegedűsre.

Ezt a levelet a haretérről Dr. Hegedűs György — Dr. Lukács Józsefnek írta, erkösségével fogva ut közlők.

HIREK.

ÖNZÉS.

Néhány asó, néhány hatalom. Könyveket fakszt és sajtó sok ezer szemből s az elkieseredés szavait válna ki ezrek lelkéből. Megrójuk számtalanszor, ócsároljuk, aszjúk, gyalázzuk — mind hiába. Leesapjuk száz fejt, újabb száz nő hulyébe. Kipusztíthatatlan. Visszatérünk hozzá miuduntalan, mert szólunk, kell róla. Érezük, hogy köztünk ez a mi ellenségeink szövetségese, s mikor dicőseggünk, végő győzelmi a legzsebben bontakozik ki — ugyanez az tör össze minden örömet a mi soraikban. Mert ez a legnagyobb hatalom sújtó, gyötör és kínoz bennünket. Ez teszi tétlenüné [soraunk drágává kényerünk, nem használhatóvá a nélkülözhetelenekeket s minden bajunk innen ered. E miatt fátunk ezért éhezünk. Ez az oka, hogy a szegénység átka mindig súlyosabb, több a panasz, az elkieseredés, mint a megelégedés száva. Rút árnyéka a harctéren meggyilváltuló fenséges önelédozásnak — s hátatlan viszonzás mások kijömlő véreit, korán kibált életéért. S mit tehetünk vele szemben? ... Zsarukodás ellen gyenge minden hatalom, hiábavaló minden szó — s bilincsei rásterulnak minden emberre, hol itt, hol amott. Da mégis — talán volna vele szemben erőesség. Nem kellene oly sok bűnet eltűnni. Aki ebben a bűnben seyyred s abból kifolyóság sok emberársának tühéletlené teszi az amúgy is gond és aggodalmas napját s háborús időnek — vigyük a küldjnk képviselőit oda, ahol a legszentebb önzetlené áldozatait látjuk. Hadd tanulják meg, mily nagy bünt követtek el, amikor a harctéren küzdők családtagjai kihozák lelketlenségükkel. Talán ez segít. Más — közmegvetés és más effélé, amint látjuk — alig hoz valami javulást e téren.

Verus.

A HÁBORU ÁRVÁJA.

Fészekből kiesett madár a nevem.

És én nem tudom: mi történt velem?

Annyit sírtam, a szám is belefáradt.

Jaj, nem találom apámat, anyámat!

Csak az éjjel jött el édesapám.

Kard volt kezében, seb a homlokán.

Nézett. Szeméből a könny kiesett.

— Apukám édes, fáj-e a sebed?

„Nem fáj, fiam. Szégyelleném ha fájna.

De büsti, hogy a hős gyermeke árva.

Ha kényeret kérsz, van-e aki hallja?

A nyoszolyád tán tiskebokor alja?

Ha sírva fakadsz, ki ölel szívére?

Odaborulsz az országot kövére!”

Apukám, — mondtam, — hát már ez se

[fájjon

Láthadt, hogy hálók puha fehér ágyon.

Kenyér ha kell, az egész nemzet adja.

S ha sírok, mindig lesz aki meghallja:

Bárki is az, ki karjait kitarja,

Krisztus szívére borul minden árva ...

Gárdonyi Géza.

— A megyei választmány ülése. Zala vármegye állandó választmánya december 6-án délelőtt 10 órakor Zalaegerszegen, a vármegyeház gyűléstermében ülést tart. Ezen a gyűlésen töltik be a Nagy László állandó választmányi alelnök felhunyta folytán megürövedett alelnöki állást s ugyancsak ez alkalommal állapítják meg a december hó 13-ára kiűzött vármegyei rendes közgyűlés tárgysorozatát.

— Huszonkét fia van a háboruban. A német apák közül Egliuski Ferdinánd, a Rögenszigetén levő Albeck tőrőhely egyik szabómestere adta a legtöbb fiút a háborúnak. Egliuskinék, mint egy berlini lapban olvassuk, 32 gyermeke van és ezek közül huszonkét fia harcol a háboruban különböző frontokon. Eddig huszonkét közül egyik sem sebesült, vagy betegedett meg.

— Nem fáznak a hivatalnokok, mert városunk vezetősége a felmerült haugos panaszok alapján nemcsak a hivatalokat, de az iskolákat is ellátta kellő mennyiségű fával és kézzel s így a korán bekövetkezett tél okozta zavarón is egy időre segítve van, míg a szükségessé s már beszerzett fa és szén mennyiség befuvarozása megtörténhetik.

— Az ellőtt milliárdok. A francia „Bulletin der Armées” statisztikát állított össze arról, hogy milyen mennyiségben használtak el a hádseregek lövedékeket a világháború alatt. Az érdekes táblázat azt mutatja, hogy a municiopazarlás példanélküli és minden képeletet felülmúl. Az egész 1871-iki hadjárat alatt a német tüzérség összesen 817.000 lövedéket használt el és pedig 479.000-et a francia várak ellen, 338.000-et pedig egyéb küzdelmekben. A jelenlegi világháború municiopazarlásairól nem állnak pontos adatok rendelkezésünkre, de már is egész bizonyossággal mondhatjuk, hogy a municiobaszarat a legfantasztikusabb és legkihívatóbb számokat el felülmúlja. Megtörtént, hogy nyolc kilométeres fronton a nyugati hadszíntéren az egymással szembenálló küzdőfelek házonnyeg óra leforgása alatt egyenként ezerket gránátot lötek ki. Az orosz jelentésekben megállapítható, hogy a németek, magyarok és az osztrákok a nagy galiciai csata alkalmával 700.000 agyugolyót tüzeltek el. Ennek az óriási tömegű municiónak az elszállításához ezer vasúti kocsiira volt szükség. A francia hadvezetőség hivatalos jelentése szerint a francia tüzérség június 17-én Arrastól északra házonnyeg óra alatt 300.000 agyugolyót lött ki. A 300.000 lövedék összsúlya 4.500.000 kilogrammra tehető. Ez az egy napú municiopazarlás, amely nem eredményezett sikert a franciák számára, 9.375.000 frankba került.

— Roráték. A mai nappal megkezdődtek a szokásos ádventi hajnali misék ugy a plebánia, mint a felső templomban is reggelenként 6 órakor.

— Hány ház pusztult el a Felvidéken? Zemplémben elpusztult 1853 ház és 2670 gazdasági épület. Sárosmegyében 2434 ház és 2280 gazdasági épület. Ungmegyében 95 ház és vagy 130 gazdasági épület. A társadalomnak meg kell magyarázni, hogy nemcsak a lakóházak felépítése a fontos, hanem éppen ugy kell gondoskodni a gazdasági épületekről, mert a gazdáknak erre égető szüksége van.

— Országos vásárok? Nagykanizsán az 1916. évben. Nagykanizsa r. tanácsu városban 1916. évben tartandó országos vásárok jegyzéke: Gyertyszentesi vásár január 31. Nagyhegyi vásár április 17. Pünkösdi vásár június 5. Nagyboldogasszonyi vásár augusztus 14. Terézia vásár október 9. Miklós vásár december 4. — Az országos vásárok szervezésébe és előkészítésébe vannak egybekapcsolva és csak egy napig tartatnak.

Ezenkívül minden szerdán marha- és sertés-vásárral egybekapcsolt hetivásár s minden pénteken kisebb mérvű sertésvásár tartatik.

8 Órai Újság. Ez a címe annak az új országos napilapnak, mely először november 30-án este fog megjelenni Budapesten. A háborús események iránt meggyilvált általános és intenzív közérdeklődés hívta életre a 8 órai újságot és bizáryára ez az érdeklődés fogja megszilárdítani is Budapesten és az ország nagyobb városiban már megjelentek a hirdető-oszlopokon a 8 órai újság stílusos, művészi plakátjai, néhány nap múlva előttünk lesz maga az újság is eredeti formájával és a fejlett zurnalistika minden készségével. Mint a legközelebb megjelenő estilap, arra törekszik, hogy a legújabb híreket tárja az olvasó elé. Vezetérel: megbízhatóság és gyorsaság. A 8 órai Újság az első lap, mely az új sajtótörvény értelmében 50 ezer korona politikai hírlap-biztosítéki helyezett letétbe.

— A hadiárvak létszáma. Az ország valamennyi árvaszéke beszámolt már a hadiárvak létszámáról. E szerint a létszám 1915. szeptember 30-án 24644 volt. Ez a szám a következőképpen oszlik meg: a vármegyei törvényhatóságokban 20420, a városi törvényhatóságokban 1774, a rendezett tanácsú városokban 2450.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésben.

„BERLIN” nagymozgó színházban mindennap tartatik előadás remekszép műsorral. — Ma hétfőn fényes Elite előadás tartatik, melyen két érdeklősítő sláger műsor lesz bemutatva s azonkívül a remek kísérő műsor teszi érdekessé a művészi nivón álló előadást. Keddén és szerdán ismét a legérdekesebb műsor lesz bemutatva.

M e g h i v ó.

A KIRÁLY-SÖRFÖZDE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

t. részvényesei tisztelettel meghívottnak

az 1915. évi december hó 7-én délelőtt 10¹/₂ órakor

Nagykanizsán, A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK nagykanizsai fiókintézetének helyiségében megtartandó

XXIII. évi rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése.
2. A zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a tiszta jövedelem hova fordítása és a kifizetendő osztalék megállapítása, valamint az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére adandó felmentvény iránti határozathozatal.
3. Igazgatósági választások az alapszabályok 20. §-a értelmében.
4. Hat felügyelőbizottsági tagnak egy évre való megválasztása.

Nagykanizsa, 1915. november 19

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek részvényeiket szelvényekkel együtt az alapszabályok 13. §-a értelmében legalább három nappal a közgyűlés előtt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank főpénztáránál Budapesten, vagy ezen bank nagykanizsai fiókintézetének pénztáránál térítvény ellenében letenni, mely utóbbi helyen a felügyelőbizottság által megvizsgált és helyben hagyott mérleg, valamint az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentései nyolc nappal a közgyűlés előtt a t. részvényeseknek betekinthetesen végezt rendelkezésre állanak.

VAGYON

MÉRLEG SZÁMLA

TEHER

	korona	fl.	korona	fl.		Korona	fl.	Korona	fl.
Beruházás: Építkezés	722279	75			Részvénytőke			1500000	—
Gyárberendezés	885113	58	1607393	33	Újrészvények kibocsátási számla			339338	—
Ingtatlanok: Előleg budapesti ingatlanra	20000	—			Tartalékalapok:				
Vidéki ingatlanok	76500	—	96500	—	*rendes tartalékalap	200000	—		
Előlegek új beruházásokra			133731	70	értékesítési alap k. 515000—				
Pénzkészlet			19113	01	folyó évi gyarapítás	170000—	685000	—	885000
Váltótárca			87068	40	Hitelezők: Magyar kir. adóhivatal (sör- adó és sörápolótélekért)			403423	—
Hadikölcsön könyvek			90300	—	Osztalék számla: Fel nem vett osztalék			1436	—
Termelőanyagok, anyagok és árukészlet			273504	95	Különfélék			217622	77
Adósok: Készpénz követelés a Pesti Ma- gyar Kereskedelmi Banknál	668835	—			Nyereség áthozat múlt évről			15699	67
Egyéb készpénz követelések	94046	61			1914—1915. évi nyereség			243351	29
Előlegek árrára	25836	68							
Különféle adósok	509541	05	1298259	34					
			3605870	73				3605870	73

*Az igazgatósági indítvány előadása által a rendes tartalékalap 216000 koronára fog emelkedni

Nagykanizsa, 1915. szeptember 30.

KIRÁLY-SÖRFÖZDE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Gutmanu s. k.

Fellner s. k.

Megvizsgálhatván, rendben találattott.

Nagykanizsa, 1915. november 19.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Mártony József s. k.

elnök.

Halphen Mór s. k.

Kalmár Izsó s. k.

Lendvai Samu s. k.

Unger Ullmann Elek s. k.

Wallenstein Frigyes s. k.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.